

การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องนิทานพื้นบ้านไทยแสดก
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านตาลราษฎร์อุทิศ
จังหวัดนครพนม

นางฉวีวรรณ พรมวัง

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2556

Construction of a Supplementary Reading Entitled Thai Saik Folktales
for Prathom Suksa VI Students of Ban Tan Rat Uthit School
in Nakhon Phanom Province

Mrs. Chaweewan Promwang

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction

School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University

2013

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องนิทานพื้นบ้านไทยแสดก
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านตาลราชบุรีอุทิศ
จังหวัดนครพนม

ชื่อและนามสกุล นางฉวีวรรณ พรมวัง

แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2557

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์)

..... กรรมการ

(อาจารย์ปราณี ปราบริปู)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรถนพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องนิทานพื้นบ้านไทยแสด
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านตาลราชภูรุทิศ
จังหวัดนครพนม

ผู้ศึกษา นางฉวีวรรณ พรหมวัง **รหัสนักศึกษา** 2542102666 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(หลักสูตรและการสอน) **อาจารย์ที่ปรึกษา** รองศาสตราจารย์ธนรัษฎ์ ศิริสวัสดิ์
ปีการศึกษา 2556

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องนิทานพื้นบ้านไทยแสด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนครพนม และ (2) ตรวจสอบคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้น

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน และนักเรียนโรงเรียนตาลราชภูรุทิศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องนิทานพื้นบ้านไทยแสด ที่สร้างขึ้น แบบประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติม และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาปรากฏว่า (1) หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องนิทานพื้นบ้านไทยแสด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนครพนม ประกอบด้วยเนื้อหาจำนวน 14 เรื่อง ได้แก่ วายกับแสบ บาบไปไผบุญมัน หาบตีกว่าคอนนอนตีกว่านึ่ง วายกับตุบตาบอด ท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไห เชียงเมียงตอนเอียงในฮัง เชียงเมียงตอนฮบเวียงจันทน์ ผีก่องก้อย หลวงพ่อกับเถรน้อย ดาวจิว กำพ้อราชนงัว พ่อเฒ่ากับลูกเขย เสียดสัตว์ทรัพย์หาย และนุ่งผ้าลายหมาเห่า โดยแต่ละเรื่องจะมีภาพประกอบ คำอธิบายศัพท์ และกิจกรรมท้ายเรื่อง (2) การตรวจสอบคุณภาพของหนังสือโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมในภาพรวม มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.66-1.00 และ (3) นักเรียนมีความคิดเห็นว่าคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ หนังสืออ่านเพิ่มเติม นิทานพื้นบ้าน ไทยแสด นครพนม ประถมศึกษา

Independent Study title: Construction of a Supplementary Reading Entitled Thai Saik Folktales for Prathom Suksa VI Students at Ban Tan Rat Uthit School in Nakhon Phanom Province

Author: Mrs. Chaweewan Promwang; **ID:** 2542102666;

Degree: Master of Education (Curriculum and Instruction);

Independent Study advisor: Thanarat Sirisawadi, Associate Professor;

Academic year: 2013

Abstract

The objectives of this independent study were (1) to construct a supplementary reading entitled Thai Saik Folktales for Prathom Suksa VI students at Ban Tan Rat Uthit School in Nakhon Phanom province; and (2) to verify quality of the constructed supplementary reading.

The sample consisted of three experts and 10 Prathom Suksa VI students at Ban Tan Rat Uthit School, all of which were purposively selected. The employed instruments for the study were the constructed supplementary reading entitled Thai Saek Folktales, a book quality assessment form, and a questionnaire on student's opinions toward the supplementary reading. Statistics employed for data analysis were the mean and standard deviation.

Findings of the study were that (1) the constructed supplementary reading entitled Thai Saik Folktales comprised 14 tales: Wai Kap Khae; Bap Phai Boon Man; Hap Di Kwa Khon Non Di Kwa Nang; Wai Bak Tup Ta Bot; Thaw Chet Huat Chet Hai; Siang Miang Ton lan Nai Hang; Siang Miang Ton Hop Wiang Chan; Phi Kong Koi; Luang Pho Kap Nen Noi; Dao Ngua; Kamphra Chon Ngua; Pho Thao Kap Luk Khoey; Sia Sat Sap Hai; and Nung Pha Lai Ma Hao; each of the tales was completed with illustrations, vocabulary explanations, and end-of-tale activities; (2) results of quality verification of the reading by experts showed that the overall quality of the supplementary reading was appropriate as shown by the IOC's of 0.66 - 1.00; and (3) the students had opinions that the overall quality of the supplementary reading was appropriate at the highest level.

Keywords: Supplementary reading, Folktales, Thai Saik, Nakhon Phanom, Prathom Suksa

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จากรองศาสตราจารย์ธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณีย์ ยหะกร อาจารย์ประจำ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการศึกษา ค้นคว้าอิสระครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสมบูรณ์ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความ กรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์จินดา ลาโพธิ์ อาจารย์สถิตย์ ภาคมฤค อาจารย์ประจำคณะ ครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จังหวัดสกลนคร และนายสถาพร ชูทองรัตน์ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จังหวัดนครพนม ที่เสียสละเวลาตรวจสอบและให้คำแนะนำเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

นอกจากนี้ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อนักศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านตาลราษฎร์อุทิศ นายธนู แดงวิเศษ คณะครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านตาลราษฎร์อุทิศ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าอิสระ ในครั้งนี้ ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ของการศึกษาในครั้งนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่พระคุณบิดา มารดา รวมทั้งคุณครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสพความรู้อแก่ผู้ศึกษา

ฉวีวรรณ พรหมวัง

สิงหาคม 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	6
ขอบเขตของการศึกษา	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา	7
แนวทางการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม	36
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	46
บทที่ 2 หนังสืออ่านเพิ่มเติม	47
บทที่ 3 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	116
สรุปผลการศึกษา	116
อภิปรายผล	121
ข้อเสนอแนะ	124
บรรณานุกรม	125
ภาคผนวก	129
ก รายชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	130
ตัวอย่างแบบประเมินคุณค่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับภูมิปัญญาท้องถิ่น.....	132
ตารางแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยภูมิปัญญาท้องถิ่น.....	134
ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	135
ตัวอย่างแบบประเมินคุณค่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับผู้เชี่ยวชาญ.....	137
ตารางแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้เชี่ยวชาญ.....	139
ค รายชื่อนักเรียนที่ร่วมประเมินหนังสือ	145
ตัวอย่างแบบประเมินคุณค่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับนักเรียน	147
ตารางแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ โดยการสอบถามนักเรียน	149

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ	155
ประวัติผู้ศึกษา	156

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

การอ่านมีความสำคัญต่อบุคคลเป็นอย่างมาก เพราะถือว่าการอ่านเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่บุคคล ทุกเพศทุกวัยจะขาดเสียมิได้ การอ่านมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ แม้มิได้ปรากฏผลในทางตรง แต่ปรากฏในทางอ้อม บรรดาประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนา ต่างพยายามส่งเสริมให้เด็กของตนสนใจและใช้เวลาว่างเพื่อการอ่านทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน หนังสือเป็นสิ่งสำคัญในการอ่าน ถือเป็นปัจจัยที่ห้ำรอนลงมาจากปัจจัยอื่น เพราะการอ่านสามารถแสวงหาคำตอบได้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดความพอใจและอยากรู้ต่อไปให้ลึกซึ้งกว้างขวาง และสามารถนำความรู้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน การอ่านเป็นวิธีการหาความรู้เพื่อสนองความอยากรู้ของคนเราได้เป็นอย่างดี ปัญหาและอุปสรรคอยู่ที่ขาดความสามารถในการอ่านของแต่ละคน คือ ไม่มีวัสดุการอ่านเพียงพอ ไม่มีแหล่งวัสดุให้อ่าน ไม่มีการจูงใจให้สนใจในการอ่าน หนังสือจึงเป็นขุมทรัพย์แห่งวิชาการที่มั่งคั่งอุดมสมบูรณ์ที่สุด ผู้ที่ชอบอ่านหนังสือมักจะเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการเรียน ในการดำเนินชีวิตและในการทำงาน จึงต้องพยายามปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้เด็กตั้งแต่เริ่มอ่านหนังสือ หนังสือที่มีเรื่องราวสนุกสนาน หนังสือที่มีรูปสวย ๆ หนังสือที่มีเรื่องราวน่าสนใจ ล้วนทำให้เด็กอยากอ่านหนังสือ ควรสร้างนิสัยรักการอ่านให้เด็กทั้งเป็นตัวอย่างที่ดีในการอ่านหนังสือด้วย พระราชบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระราชทานแก่คณะสมาชิกห้องสมุดทั่วประเทศ ในวันที่ 25 ธันวาคม 2514 มีใจความตอนหนึ่งว่า

หนังสือเป็นการสะสมความรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้าง ทามา คิดมาแต่โบราณกาลจนทุกวันนี้ หนังสือจึงเป็นสิ่งสำคัญคล้ายธนาคารความรู้และเป็นอมสิน เป็นสิ่งที่จะทำให้มนุษย์ก้าวหน้าโดยแท้ ความรู้จากหนังสือสามารถถ่ายทอดมาสู่มนุษย์ได้ผ่าน “การอ่าน” โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ่านในวัยเด็ก จะสร้างความรู้ ความจำ และสร้างนิสัยรักการอ่านให้ติดตัวบุคคลนั้นมาจนเติบโตใหญ่ เมื่อหนังสือเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์ก้าวหน้าได้ การปลูกฝังให้เด็กไทยมีนิสัยรักการอ่าน จึงเป็นตั้งปณมบทแห่งการสร้างความรู้ความก้าวหน้าให้กับประเทศชาติด้วยเช่นกัน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ 2551: 12) ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ความคิด เพื่อนำไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการ

ดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน และกำหนดคุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับการอ่านว่า อ่านออกเสียงร้อยแก้ว ร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะให้ถูกต้องอธิบายความหมาย โดยตรง โดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหารจากเรื่องที่อ่านเข้าใจคำแนะนำ คำอธิบาย คู่มือต่าง ๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน นำความรู้ความคิด จากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน เห็นคุณค่าของ สิ่งที่อ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ 2551: 40) จะเห็นได้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้ความสำคัญกับการอ่านเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักการศึกษาหลายท่านที่กล่าวถึงความสำคัญของการอ่าน ดังนี้

เอมอร เนียมน้อย (2551: 9) กล่าวว่า การอ่านมีประโยชน์และความจำเป็นต่อบุคคล ทุกอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เป็นักเรียน นิสิต นักศึกษาเนื่องจากวิธีการเรียนสมัยนี้นักเรียน นิสิต นักศึกษาต้องค้นคว้าศึกษาหาความรู้มาประกอบการเรียนให้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ คำกล่าวของ บันลือ พลฤกษ์วัน (2529, หน้า 8-9) ที่กล่าวว่า “ความรู้ที่ได้นั้นได้มาหลายทาง การอ่าน นับเป็นทางหนึ่งของการแสวงหาความรู้”

อารี สัมหลวี (2550: 19) กล่าวว่า การอ่านหนังสือและเล่านิทานให้ฟังเป็นวิธีการสอน อ่าน ของนักการศึกษาชาวนิวซีแลนด์เขาใช้วิธีนี้ในโรงเรียนเนื่องจากสังเกตเห็นว่าเด็กที่มาจาก ครอบครัวชั้นกลางที่พ่อแม่อ่านหนังสือให้ฟังก่อนนอนสามารถอ่านหนังสือได้เร็วกว่าเด็กที่ไม่ได้อ่าน หนังสือที่บ้านหรือพ่อแม่ไม่ได้อ่านหนังสือให้ฟัง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 จะเน้นการอ่าน จับใจความการเล่าเรื่อง วิเคราะห์เรื่อง จะมีการสอนหลักภาษาวันละ 10-15 นาทีถ้าอ่านไม่ออก จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือเป็นพิเศษ

แมนมาส ขวลิต (2545: 5) กล่าวว่า ทักษะสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนา คุณภาพชีวิต คือ การอ่าน การอ่านจะแตกฉานและช่วยให้มีความรู้หลากหลายก็ต้องมีหนังสือที่มี คุณภาพ มีเนื้อหาหลากหลาย อย่างน้อยก็มีเนื้อหาตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ความรู้ทุกเรื่องมีความสำคัญ แต่ที่สำคัญกว่าคือทักษะในการเรียนรู้ ซึ่งมีการอ่านเป็นหัวหน้ากระบวนการ เป็นเครื่องมือเข้าสู่ความรู้ ที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ ตลอดเวลาทำให้อยู่ใน โลกได้ดีมีความสุขเพราะทัดเทียมกับผู้อื่น

จินตนา ไบกาชุยี่ (2542: 4) กล่าวถึงจุดประสงค์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) หน้า 7 อ้างใน เทคนิคการ เขียนหนังสือสำหรับเด็กหน้า 4 ว่า “ในปัจจุบันระบบการศึกษาของเมืองไทย โดยเฉพาะในหลักสูตร ประถมศึกษา กำหนดให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน รู้จักเลือกหนังสืออ่าน และใช้เวลาว่างในการแสวงหา ความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือสื่อมวลชนและแหล่งความรู้อื่น ๆ”

วิลเลียม มาสจอร์ส (2539: 19) กล่าวถึง ความสำคัญของการสร้างนิสัยรักการอ่านว่า การรักการอ่านเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญที่เด็กทุกเพศทุกวัยจะต้องได้รับการฝึกฝนให้มึนนิสัยรักการอ่าน และจะต้องฝึกตั้งแต่เล็ก ๆ ตามคำกล่าวที่ว่า “ไม้อ่อนดัดง่าย ไม้แก่ดัดยาก” การฝึกนิสัยรักการอ่าน นั้นผู้ที่ทำการฝึกได้แก่ ผู้ปกครอง ครูผู้สอน และบรรณารักษ์ ผู้ปกครองจะต้องเป็นนักอ่านไปด้วย ครูรู้จักวิธีชี้แนะหรือแนะนำการอ่าน เล่านิทานเล่าเรื่องต่าง ๆ จากหนังสือมุ่งให้เด็กรู้จักศึกษาค้นคว้า หาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือเรียนและหนังสืออื่น ๆ ส่วนของบรรณารักษ์ต้องมีกิจกรรมและวิธีการ แนะนำหนังสือที่น่าสนใจ อันเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน เมื่อเด็กมึนนิสัยรักการอ่านตั้งแต่เล็ก ๆ แล้วเมื่อเจริญเติบโตขึ้นนิสัยรักการอ่านนี้จะติดตัวเขาไปตลอดส่งผลให้การเรียนดี ปรับตัวเข้ากับ สังคมและสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี และมีรสนิยมในการเลือกอ่านหนังสือเป็นการส่งเสริมจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ของเด็กให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การอ่านเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ทุกวิชา การอ่านมีความสำคัญต่อบุคคล ต่าง ๆ เป็นอย่างมาก เพราะการอ่านเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่ทุกคนจะขาดเสียมิได้ ความสามารถในการอ่านแสดงถึงคุณภาพของการเป็นพลเมือง การอ่านมีประโยชน์และความจำเป็นต่อบุคคลทุกอาชีพ เป็นทักษะสำคัญที่ครูและผู้ปกครองจะต้องช่วยกันทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนเพื่อฝึกฝนให้นักเรียนมึนนิสัย รักการอ่านตั้งแต่เยาว์วัย ซึ่งจะส่งผลต่อการนำความรู้จากการอ่านไปพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เด็กมีความ พร้อม และเก่งต่อการมีทักษะการดำรงชีวิต ของมนุษย์ในยุคปัจจุบัน พัฒนาสังคมและประเทศชาติ เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาประเทศชาติสืบต่อไป

จากความสำคัญของการอ่านที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการอ่านเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคนพัฒนาสังคมและประเทศชาติ การอ่านหนังสือเป็นทักษะสำคัญสำหรับบุคคลทุกเพศ ทุกวัยโดยเฉพาะผู้ที่เป็นนักเรียนนักศึกษาซึ่งเป็นกำลังสำคัญของชาติ ในสภาพปัจจุบันสถานศึกษา ชาติแคลนหนังสืออ่านเพิ่มเติมซึ่งเป็นสื่อส่งเสริมการอ่านที่สำคัญ และปลูกฝังให้นักเรียนมึนนิสัยรักการ อ่าน เพื่อเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ในด้านอื่น ๆ เนื่องจากโรงเรียนมีงบประมาณจำกัด และหนังสือก็มีราคาแพงเกินกว่าที่นักเรียนจะหาซื้ออ่านได้ด้วยตนเอง ผู้ศึกษาพิจารณาเห็นว่า จังหวัดนครพนมเป็นดินแดนที่ส่งเสริมวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นเวลาช้านานสมควรได้รับการ อนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น อีกทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียน นักเรียนอาจเคยได้ยิน หรือได้ฟังนิทานพื้นบ้านมาบ้างแล้ว แต่ยังไม่มึนผู้ใดเห็นความสำคัญนำมาเป็นสื่อให้นักเรียนได้อ่านและ ศึกษา จึงเห็นสมควรนำเอาเรื่องราวที่เป็นนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าไทแสกในจังหวัดนครพนม มาจัดทำเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมเพื่อใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติม ซึ่งสอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดในสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ว่า วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูลแนวความคิด คุณค่าของ งานประพันธ์ และเพื่อความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลง

พื้นที่ที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทยซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีตและความงดงามของภาษา เพื่อเกิดความซาบซึ้งภูมิใจของบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันเป็น (กระทรวงศึกษาธิการ 2551: 38) และเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรแล้ว ให้นักเรียนมีความเข้าใจและเห็นคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน เล่านิทานพื้นบ้าน ร้องเพลงพื้นบ้านของท้องถิ่น นำข้อคิดเห็นจากเรื่องที่ย่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงและท่องจำบทอาขยานตามกำหนดได้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2551: 40)

ผู้ศึกษาเชื่อว่าหนังสือที่สร้างขึ้น มีเนื้อหาสาระที่ง่ายต่อการอ่านและการทำความเข้าใจ จะช่วยให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมวางแผนมีความสนใจ กระตือรือร้นในการเรียนช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะภาษาไทยดีขึ้น ทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้มีความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นและชนเผ่าไทยแสดที่ควรอนุรักษ์ไว้ รวมทั้งการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม เป็นการพัฒนาคูณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตามจุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และสนองบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยอีกทางหนึ่ง และสอดคล้องกับที่ จินตนา ไบกาชุย (2545: 65) ได้อธิบายความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นหนังสือเสริมประสบการณ์ เป็นหนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียนได้ แต่มีได้กำหนดให้เป็นหนังสือเรียน ช่วยให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินเกิดความซาบซึ้งในคุณค่าทางภาษาเสริมสร้างทักษะนิสัยรักการอ่าน เป็นหนังสือที่มีสาระอิงหลักสูตร สำหรับให้นักเรียนอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองตามความเหมาะสมของวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล ช่วยเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ตามหลักสูตร ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรมีหนังสืออ่านเพิ่มเติมนิทานพื้นบ้านเพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและพัฒนาทักษะทางภาษาของนักเรียน

หนังสืออ่านเพิ่มเติมนอกจากจะให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านแล้ว ยังสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปพัฒนาการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จในการอ่าน ผู้ศึกษาจึงได้สร้างและพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง นิทานพื้นบ้านไทยแสด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขึ้นเพื่อเป็นสื่อวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียนในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ มีทักษะการอ่านและมีนิสัย รักการอ่านส่งผลให้การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรมีหนังสืออ่านเพิ่มเติมนิทานพื้นบ้านเพื่อช่วยให้นักเรียนรู้ของนักเรียนบรรลุผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตร และให้ผู้เรียนมีหนังสืออ่านเพิ่มเติมเพื่อศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตน อันเป็นการพัฒนาผู้อ่านให้เกิดความเจริญงอกงามทางสติปัญญา อารมณ์ สังคมและสร้างนิสัยรักการอ่านอีกทั้งเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตและภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นของนักเรียน

นิทานพื้นบ้านหรือนิทานชาวบ้านเป็นวรรณกรรมท้องถิ่น เป็นภูมิปัญญาที่สำคัญของท้องถิ่นและของชาติ ยังเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นมรดกอันล้ำค่าควรแก่การศึกษาค้นคว้าและอนุรักษ์ไว้ให้ลูกหลาน นิทานพื้นบ้านถือว่าเป็นสื่อที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียนเป็นสิ่งที่นักเรียนคุ้นเคยและมีภูมิความรู้เป็นพื้นฐานเดิมอยู่แล้วเพราะเคยได้ยินได้ฟังจากการเล่าเรื่องของภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงเป็นเรื่องง่ายสำหรับนักเรียนที่จะเรียนรู้สิ่งเหล่านี้ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของนิทานพื้นบ้านไว้ว่า นิทานพื้นบ้าน หมายถึง เรื่องเล่าที่มีลักษณะเฉพาะที่เห็นเด่นชัดที่สุดคือเป็นเรื่องเล่าที่ดำเนินเรื่องอย่างง่าย ๆ โครงเรื่องไม่ซับซ้อน วิธีการเล่าเป็นไปอย่างตรงไปตรงมา การเริ่มเรื่องจะกล่าวถึงตัวเอก หรือตัวละครสำคัญของเรื่อง เรื่องราวเป็นเรื่องเก่า ๆ ที่เล่าสืบต่อกันมาไม่มีชื่อผู้แต่ง มีแต่ผู้เล่า เล่าด้วยภาษาร้อยแก้วบางเรื่อง อาจมีหลักฐานอ้างอิง เช่น นิทานพื้นบ้านอีสานเรื่อง ผาแดงนางไอ่ หลักฐานคือหนองหาร ที่จังหวัดสกลนคร เอกรัตน์ อุดมพร (2548: 126) และยังมีงานวิจัยที่มีการนำเอานิทาน มาสร้างเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม ได้แก่ ฉวีวรรณ ระวังค์ (2551) ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องนิทานพื้นบ้านเมืองอุบล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง นิทานพื้นบ้านเมืองอุบล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วยเนื้อหาที่เป็นนิทานพื้นบ้านเมืองอุบล จำนวน 12 เรื่อง เป็นหนังสือที่มีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับดี

ไทยแสก คือ คนเผ่ากลุ่มหนึ่งของชาวอีสานอาศัยอยู่ที่จังหวัดนครพนม เดิมมีถิ่นฐานอยู่ที่ประเทศเวียดนาม จากนั้นได้อพยพเร่ร่อนเข้าไปอยู่ประเทศลาวบริเวณ แล้วข้ามแม่น้ำโขงมาตั้งบ้านเรือนอยู่ฝั่งไทยที่จังหวัดนครพนมที่บ้านอาจสามารถ อำเภอเมือง บ้านดอนสมอ อำเภอศรีสงคราม และที่บ้านชะหว้า ตำบลท่าเรือ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ไทยแสกมีภาษาพูดเป็นของตนเองที่แตกต่างไปจากภาษาลาวอีสาน แต่ไม่มีภาษาเขียนภาษาพูดจะคล้ายภาษาเวียดนามและภาษาเขมร ไทยแสกมีเรื่องเล่าที่บ่งบอกถึงศิลปวัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อ ความคิด มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง นอกจากมีความสนใจในภาษาแสกแล้วไทยแสกยังมีเรื่องราวที่น่าสนใจควรค่าแก่การนำเอาเรื่องราวเหล่านั้นมาให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษา

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงต้องสนใจนำเอานิทานพื้นบ้านไทยแสก มาจัดทำเป็นเนื้อหาในหนังสืออ่านเพิ่มเติม เพื่อเป็นการอนุรักษ์ภาษาที่มีในท้องถิ่น อนุรักษ์นิทานพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น อันทรงคุณค่าและเพื่อใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย นอกจากจะให้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นแล้ว ยังทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน พร้อมทั้งสร้างนิสัยรักการอ่านอีกด้วย

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง “นิทานพื้นบ้านไทยแสดก” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านตาลราชภูร์อุทิศ จังหวัดนครพนม

2.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง “นิทานพื้นบ้านไทยแสดก” ที่สร้างขึ้น

3. ขอบเขตของการศึกษา

3.1 หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง “นิทานพื้นบ้านไทยแสดก” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างขึ้นมีเนื้อหาอิงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ทักษะการอ่านเพื่อฝึกให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน โดยมีภาพประกอบคำบรรยายจำนวน 14 เรื่อง ดังนี้

- เรื่องที่ 1 วายกับแชน่
- เรื่องที่ 2 บาบเตอบุญมัน
- เรื่องที่ 3 หราบตีกว่าคอน นูนตีกว่านัง
- เรื่องที่ 4 วายตูปตาบอด
- เรื่องที่ 5 ทำวเจ็ดหววดเจ็ดไห
- เรื่องที่ 6 เชียงเมียง ตอน เหลียนอยู่รองน็อก
- เรื่องที่ 7 เชียงเมียง ตอนหรบเวียงแจัน
- เรื่องที่ 8 หมานก่องก้อย
- เรื่องที่ 9 ยาพอกกับจ้วน้อย
- เรื่องที่ 10 ต่าวบ้อ
- เรื่องที่ 11 กำพรวดำบ้อ
- เรื่องที่ 12 พอตากับหลีกโคย
- เรื่องที่ 13 เสียสัตย์มูลหาย
- เรื่องที่ 14 แตันเพี้ยลายหมาเห่า

นิทานแต่ละเรื่องมีภาพประกอบ คำอธิบายศัพท์ และกิจกรรมท้ายเรื่อง

3.2 การตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ตรวจสอบโดยผู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีความรู้ด้านนิทานพื้นบ้านไทยแสดก และภาษาแสดก จำนวน 3 คน ด้านรูปแบบของหนังสืออ่านเพิ่มเติมตรวจสอบ

ความเหมาะสมของขอบข่ายเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประเมินโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง และให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านตาลราชภูริอุทิศ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม จำนวน 10 คน ประเมินโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราประเมินค่า

4. นิยามศัพท์

4.1 หนังสืออ่านเพิ่มเติม หมายถึง หนังสือที่มีสาระอิงหลักสูตร แต่ไม่ได้กำหนดเป็นหนังสือเรียน สำหรับให้นักเรียนอ่านเพิ่มเติม ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองตามความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และความสามารถในการอ่าน เป็นหนังสือที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนในหลักสูตรช่วยเสริมสร้างและพัฒนาทักษะการอ่านและนิสัยรักการอ่าน

4.2 นิทานพื้นบ้านไทยแสด หมายถึง เรื่องที่เล่าต่อกันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ เป็นเรื่องเล่าที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น และจินตนาการของผู้เล่าซึ่งเป็นชนเผ่าไทยแสด โดยผู้เล่ามีจุดมุ่งหมายในการอบรมสั่งสอน และให้ความบันเทิงใจแก่ผู้ฟัง ในหมู่บ้านบะหว้า ตำบลท่าเรือ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

5. กรอบแนวคิดที่ใช้ในศึกษา

กรอบแนวคิดที่ใช้เป็นแนวทางในการเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง นิทานพื้นบ้านไทยแสด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนครพนม ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม ดังนี้

- 5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม
- 5.2 เอกสารที่เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้าน
- 5.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชนเผ่าไทยแสดและภาษาแสด
- 5.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่านและหนังสืออ่านเพิ่มเติม มีรายละเอียดดังนี้

5.1.1 ความหมายของการอ่าน

ได้มีนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของการอ่าน ดังนี้

บันลือ พฤกษ์วัน (2532: 2) ได้ให้ความหมายการอ่านไว้ดังนี้

1) การอ่านเป็นการแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูดโดยการผสมเสียงเพื่อใช้ในการออกเสียงให้ตรงกับคำพูด การอ่านแบบนี้มุ่งให้สะกดตัวผสมคำอ่านเป็นคำ ๆ ไม่สามารถใช้สื่อความโดยการฟังได้รู้ทันที เป็นการอ่านเพื่อการอ่านออก มุ่งให้อ่านหนังสือได้แตกฉานเท่านั้น

2) การอ่านเป็นการใช้ความสามารถในการผสมผสานของตัวอักษร ออกเสียงเป็นคำหรือเป็นประโยค ทำให้เข้าใจความหมายในการสื่อความโดยการอ่าน หรือฟังผู้อื่น อ่านแล้วรู้เรื่องเรียกว่าอ่านได้ ซึ่งมุ่งให้อ่านแล้วรู้เรื่องสิ่งที่อ่าน

3) การอ่านเป็นการสื่อความหมายที่จะถ่ายทอดความคิด ความรู้จากผู้เขียนถึงผู้อ่าน การอ่านลักษณะนี้เรียกว่าอ่านเป็น ผู้อ่านยอมเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนโดยอ่านแล้วสามารถประเมินผลของสิ่งที่อ่านได้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2554 (2556: 1405)

ให้ความหมายของคำว่า “อ่าน” ไว้ว่า ก. ว่าตามตัวหนังสือถ้าอ่านออกเสียงด้วยเรียกว่าอ่านออกเสียง ถ้าไม่อ่านออกเสียงเรียกว่าอ่านในใจ สังเกตดูให้เข้าใจ เช่น อ่านสีหน้า อ่านริมฝีปากและอ่านในใจ, สังเกตหรือพิจารณาดูเพื่อให้เข้าใจ เช่น การอ่านสีหน้า อ่านริมฝีปาก อ่านใจ ดีความ เช่น อ่านรหัส อ่านลายแทง, คิด, นับ

บรรพต ศิริชัย (2547: 2) กล่าวว่า การอ่านหมายถึงกระบวนการทางความคิดในการรับสาร ขณะที่อ่านสมองของผู้อ่านก็ต้องแปลความหมาย ดีความข้อความหรือเรื่องราวที่อ่านไปด้วยตลอดเวลา ในขณะที่ผู้อ่านกำลังอ่านอยู่นั้นจะต้องใช้กลวิธีหลาย ๆ อย่างเพื่อช่วยให้เข้าใจ ความคิดความมุ่งหมายของผู้เขียนรวบรวมความคิดที่ได้จากการอ่าน แล้วนำไปประสานกับประสบการณ์เดิมเป็นความคิดใหม่เพื่อนำไปใช้ประโยชน์แก่ตนเองและสังคม

สรุปได้ว่า การอ่านหมายถึง กระบวนการทางความคิดในการรับสาร การปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้อ่านกับสารที่ส่งมา โดยผู้อ่านต้องใช้กระบวนการคิดและประสบการณ์เดิมช่วยในการสร้างความเข้าใจ คาดคะเน และประเมินค่าเรื่องที่อ่าน แล้วนำไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาตนเอง ทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคม

5.1.2 ทฤษฎีการอ่าน

ทฤษฎีการอ่านที่นิยมที่ใช้ในปัจจุบัน ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ ดังนี้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537: 128) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการอ่าน 2 ทฤษฎีที่สอดคล้องกับกระบวนการเรียนการสอนอ่าน สรุปได้ดังนี้

1) ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างข้อความกับประสบการณ์เดิม หมายถึง เมื่อผู้อ่านอ่านสารประเภทต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านบันเทิงหรือวิชาการ จะพยายามโยงเข้าสู่ประสบการณ์เดิมและใช้ประสบการณ์ที่ตนมีอยู่เป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจเพื่อยอมรับหรือไม่

ต่อไป แต่ถ้าเรื่องที่อ่านไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อนผู้อ่านจะอ่านซ้ำ 2-3 ครั้ง จนกว่าจะแน่ใจเพื่อตัดสินใจ ข้อมูลที่ได้รับการยอมรับแล้วจะเก็บไว้ในสมองเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป ส่วนข้อมูลที่ไม่ยอมรับจะเพิกเฉยและไม่สนใจ

2) ทฤษฎีวิเคราะห์ข้อความของสาร หมายความว่า เมื่อผู้อ่านอ่านสารแล้ว จะต้องวิเคราะห์โครงสร้างทางภาษา เพื่อหาคำที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ กัน เช่น ประธาน กริยา กรรม และ ส่วนขยายของประโยค นอกจากนี้ยังต้องวิเคราะห์รูปร่างของคำ ชนิดของคำ เช่น คำนาม สรรพนาม กริยา วิเศษณ์ และคำอื่น ๆ เหล่านี้เป็นต้น

สุพัฒน์ สุขมลสันต์ (2537: 153) ได้อ้างถึงทฤษฎีของการอ่านของนักจิตวิทยาศาสตร์หลายท่านไว้ในหนังสือการพัฒนาทักษะทางภาษา ดังนี้

กูดแมน (Goodman, 1970: 5-11) ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาศาสตร์ให้คำจำกัดความของการอ่านว่า “การอ่านเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อนเกี่ยวกับการแสดงปฏิกริยาร่วมกันระหว่างความคิดกับภาษา เนื่องจากผู้อ่านจะต้องพยายามสร้างความหมายขึ้นจากตัวอักษร การอ่านจึงเป็นกระบวนการที่ต้องใช้ความคิดตลอดเวลา ผู้อ่านจะต้องอาศัยการพิจารณาสิ่งที่ปรากฏอยู่ในข้อความที่อ่านเพื่อใช้เป็นเครื่องช่วยในการเลือกความหมายที่เหมาะสมที่สุดจากเนื้อความที่อ่าน”

เมดเลย์ (Medley, 1977: 30) ได้ให้ความหมายการอ่านว่า “การอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงเชิงบูรณาการระหว่างตัวอักษรกับกลุ่มคำเข้ากับเสียง การจำความหมายของคำ การตั้งข้อสังเกตทางความหมายไวยากรณ์ ความรู้ทั่วไป และความรู้ที่ได้จากการอ่านเนื้อเรื่อง”

ฟิชเชอร์ (Fisher อ้างถึงใน Fisher and Perter, 1781: 1) ได้ให้ความหมายคล้ายกับ กูดแมนและเมดเลย์ว่า “การอ่านเป็นกระบวนการค้นหาความจำในอดีตจนถึงปัจจุบัน และเป็นปฏิกริยาทางการรับรู้ทางปัญญาและทางภาษาที่ส่งเสริมให้เกิดการสร้างจินตภาพ (Imagery) เพื่อก่อให้เกิดการแปลรหัส ทั้งด้านความหมายและไวยากรณ์ให้คำหรือกลุ่มคำที่มีความหมาย”

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างข้อความกับประสบการณ์เดิม ของสุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ เนื่องจากได้นำนิทานพื้นบ้านซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวนักเรียน มาเป็นเนื้อหาในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม

5.1.3 ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติม ได้มีผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้ให้ความหมายและคำจำกัดความของหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ ดังนี้

ถวัลย์ มาศจรัส (2550: 47) ได้กล่าวไว้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมได้แก่ หนังสือที่มีสาระอิงหลักสูตรสำหรับให้นักเรียนอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองตามความเหมาะสมของวัย และความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล หนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็น 1 ใน 4

ประเภทของหนังสือเสริมประสบการณ์ที่กระทรวงศึกษาธิการได้ส่งเสริมสนับสนุนให้ครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและเป็นผลงานทางวิชาการไปพร้อม ๆ กันทั้งนี้เพราะหนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นหนังสือที่สามารถนำเนื้อหาสาระท้องถิ่น หรือเนื้อหาสาระใหม่ ๆ ที่มีคุณค่าควรแก่การเรียนรู้มาเขียนเรียบเรียงให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลายได้ตลอดเวลา สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2547: 116) ให้ความหมายหนังสืออ่านเพิ่มเติมว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมคือหนังสือที่มุ่งให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน เป็นการเพิ่มทักษะการอ่านไปในตัว โดยมีเนื้อหาไม่ขัดต่อประเพณีวัฒนธรรมและศีลธรรมดีงามของสังคม เป็นหนังสือที่ให้ประโยชน์ในแง่ความรู้ความคิด ปรัชญา และบันเทิง หนังสืออ่านเพิ่มเติมจะเน้นเนื้อหาสาระ กลวิธีการเขียนที่เคร่งขรึม โดยใช้วิธีการเขียนในรูปสารคดีเป็นหลัก

จินตนา ไบกาชุยี (2545: 65) ได้อธิบายความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นหนังสือเสริมประสบการณ์ เป็นหนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียนได้ แต่ไม่ได้กำหนดให้เป็นหนังสือเรียน ช่วยให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าทางภาษาเสริมสร้างทักษะนิสัยรักการอ่าน เป็นหนังสือที่มีสาระอิงหลักสูตร สำหรับให้นักเรียนอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองตามความเหมาะสมของวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล ช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ตามหลักสูตร

สรุปได้ว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติม หมายถึง หนังสือเสริมประสบการณ์มีลักษณะเป็นหนังสือที่มีสาระอิงหลักสูตร สำหรับให้นักเรียนอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ตามความเหมาะสมของวัยและความสามารถในการอ่าน ช่วยส่งเสริมการอ่าน และเพิ่มพูนความรู้แก่นักเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาด้านภาษาและวรรณกรรมอาจทำได้หลากหลายรูปแบบ เช่น ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สืบจากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น อาจเป็นหนังสืออ่านประกอบการเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านเพิ่มเติม เป็นหนังสือที่ช่วยเสริมสร้างทักษะการอ่าน สร้างนิสัยรักการอ่านและเพิ่มพูนความรู้อย่างกว้างขวาง

5.1.4 ลักษณะของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

ลักษณะของหนังสืออ่านเพิ่มเติม ได้มีผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้บอกถึงลักษณะของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ดีควรมี ดังนี้

จินตนา ไบกาชุยี (2542: 10-19) ได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสืออ่านเพิ่มเติม สรุปได้ดังนี้

- 1) เนื้อหาที่มีวัตถุประสงค์และแก่นเรื่องบ่งบอกชัดเจน วัตถุประสงค์หรือแก่นเรื่องหรือแนวคิดที่ชัดเจนแต่เพียงเรื่องเดียว ไม่ควรมีหลายเรื่อง เพราะจะทำให้ผู้อ่านสับสน ยิ่งถ้าเป็นหนังสือภาพสำหรับผู้อ่านวัยก่อนเรียนจนถึงประถมศึกษา ตั้งแต่อายุ 3-11 ขวบ ที่ยังมีความสนใจ ความสามารถและความอดทนในการอ่านน้อย ยิ่งต้องการเรื่องที่ชัดเจนไม่สับสน
- 2) เนื้อหาต้องมีความยากง่ายเหมาะสมกับวัย การเลือกเนื้อหาต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถในการอ่าน และความสนใจในการอ่านของผู้อ่านตามระดับวัย เนื้อหาควรสนุกสนานเพลิดเพลิน ไม่มีบทบรรยายมาก มีเรื่องราวแสดงความเคลื่อนไหวของตัวละคร มีการดำเนินเรื่องของตัวละครอย่างรวดเร็ว ใช้ตัวละครที่เหมาะสม ไม่มีตัวละครมาก
- 3) รูปแบบการเสนอเนื้อหาหรือแนวการเขียนเนื้อหา มีหลายประเภท ควรเลือกให้เหมาะสมกับประเภทของเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของหนังสือ เมื่อเลือกใช้ประเภทใด จะต้องใช้อย่างถูกต้องตามรูปแบบ ไม่ปะปนจนสับสน และควรกลมกลืนกัน ส่วนหลักการเขียนให้เขียนให้ผู้อ่านซึ่งเป็นเด็กสามารถอ่านเข้าใจง่ายและรู้เรื่องเร็วที่สุด ใช้กลวิธีการเขียน การดำเนินเรื่องที่ไม่น่าซับซ้อน
- 4) มีรูปภาพประกอบเป็นส่วนสำคัญ หนังสือสำหรับเด็กจะต้องมีภาพประกอบเสมอ สัดส่วนของภาพกับเนื้อเรื่อง ขึ้นอยู่กับวัยของเด็กผู้อ่าน เด็กอายุน้อยภาพต้องมีมาก เด็กอายุมากภาพมีน้อยลง ประเภทของภาพมีความเหมาะสมกับเนื้อหาของหนังสือประเภทนั้น ๆ ภาพนั้นจะต้องชัดเจน ไม่มีดมัว หรือมีรายละเอียดมาก
- 5) ภาษาและสำนวนภาษาที่ใช้ต้องใช้คำง่าย เหมาะสมกับเนื้อหา เลือกคำได้สั้นกระชับใจความ หลีกเลียงคำศัพท์ยาก ๆ หรือคำศัพท์ทางวิชาการต่าง ๆ ใช้ประโยคสั้น ๆ สละสลวย กะทัดรัด และเหมาะสมกับวัย
- 6) ขนาดตัวอักษรและการเลือกใช้ตัวอักษร ลักษณะความยาวของประโยค ขนาดของตัวอักษร และชนิดของตัวอักษรที่ใช้ในหนังสือสำหรับเด็ก ล้วนมีความสำคัญมากต่อการอ่านของเด็ก ควรใช้ประโยคสั้น ๆ ไม่ยาว ใช้ขนาดตัวอักษรใหญ่ และระมัดระวังความสั้นยาวของประโยคให้เหมาะสม ให้ใช้ตัวอักษรที่อ่านง่ายและชัดเจน การเลือกขนาดตัวอักษรขึ้นอยู่กับปริมาณเนื้อหาของเรื่อง หรือความยาวของเรื่อง รูปเล่มหนังสือและวัยของผู้อ่าน
- 7) รูปเล่มหนังสือ ควรมีขนาดกะทัดรัด ไม่ใหญ่ กว้างหรือยาว หรือเล็กเกินไป การเย็บรูปเล่มควรแข็งแรงทนทาน ปกหนังสือควรเป็นปกแข็ง ปกหนังสือต้องออกแบบให้สะดวกตาผู้อ่าน และมีชื่อเรื่องหนังสือที่ชัดเจนปรากฏอยู่ด้วย

เจตน์ คชฤทธิ์ (2554: 122) กล่าวถึงลักษณะที่ดีของหนังสือสำหรับเด็กไว้

4 ประการ คือ

1) คุณภาพด้านการพิมพ์ คือสามารถพิมพ์ตัวอักษรภาพประกอบได้ชัดเจน มีสีสันสวยงามดึงดูดความสนใจของเด็ก

2) คุณภาพในการจัดหน้าและรูปเล่มต้องจัดให้เป็นไปตามหลักจิตวิทยา เด็ก หนังสือนั่งถือโปร่งตา การใช้ตัวอักษรเหมาะกับวัยเด็ก

3) คุณภาพทางศิลปะ ภาพประกอบต้องให้สีสันสวยงาม ให้อารมณ์แก่ผู้อ่านเหมาะสมกับวัยของเด็ก

4) คุณภาพในการผูกเรื่องต้องสนุกสนาน ใช้ถ้อยคำสละสลวยเด็กอ่านเข้าใจง่าย

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545: 43) ได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ดี สรุปได้ดังนี้

1) เนื้อหาตรงกับความสนใจของเด็กแต่ละวัย คำประพันธ์ที่ใช้ไม่สลับซับซ้อน ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว เช่น นิทาน สัตว์ เทพนิยาย วีรบุรุษ วีรสตรี และเป็นเรื่องที่สนองความอยากรู้อยากเห็นของเด็กแต่ละวัย

2) เนื้อหาให้ข่าวสารกับเด็ก พร้อมทั้งการอธิบายที่ช่วยให้ความรู้ช่วยพัฒนาทัศนคติ และค่านิยม ส่งเสริมความเข้าใจตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม สร้างสำนึกและตื่นตัวอยู่เสมอ นอกจากนี้เนื้อหาจะให้ความบันเทิงแล้ว ยังกระตุ้นจินตนาการเพื่อสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้อย่างถูกต้อง

3) ลักษณะของเรื่องและวิธีการเขียนหรือจัดทำ ต้องเดินเรื่องทันใจ เนื้อเรื่องไม่สับสน วกวน แสดงความสามารถของตัวเอกของเรื่อง มีการชิงไหวชิงพริบ ให้ความรู้แปลกใหม่ ตื่นเต้น ผจญภัย เศร้าสลด ตลกขบขัน ภาษาที่เขียนใช้ภาษาง่าย ๆ ตัวสะกดการันต์ถูกต้อง

4) ถ้าเป็นหนังสือ ขาดรูปเล่มต้องกะทัดรัด เหมาะสมกับการจับถือของเด็กแต่ละวัย ขนาดรูปเล่มของหนังสือสำหรับเด็กไม่แน่นอน แต่ไม่ควรเล็กเกินไปหรือใหญ่เกินไป ถ้ารูปเล่มที่มีลักษณะแปลกแตกต่างออกไปเด็กจะชอบมาก

5) ตัวอักษรตัวโตชัดเจนเหมาะสมกับสายตาของเด็ก

6) ภาพมีความสดใสชัดเจน ดึงดูดความสนใจ มีความเคลื่อนไหว

ตลอดเวลา

7) การวางรูปหน้าแต่ละหน้า และหน้าปก เลือกภาพที่เด่น ตรงต่อความเป็นจริง เพื่อดึงดูดความสนใจของเด็ก

8) ตัวละครอยู่ในวัยเดียวกัน หรือวัยใกล้เคียงกับเด็ก

9) ความยาวไม่มากนัก ถ้าเป็นเด็กเล็กจำนวนหน้าหนังสือจะน้อยมาก

แม้นมาส ขวลิต (2545: 3) ได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้
ดังนี้

1) ด้านเทคนิคการพิมพ์ และการจัดรูปเล่มการจัดพิมพ์ภาพ และตัวอักษร
นั้น ต้องชัดเจน ปกสวยงาม ดึงดูดความสนใจเด็ก ขนาดรูปเล่ม เหมาะสมกับความต้องการของเด็ก
คุณภาพกระดาษดี ขนาดตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของเด็ก การจัดหน้าหนังสือดูโปร่งตา และชื่อ
เรื่องดึงดูดความสนใจของเด็ก

2) ด้านเนื้อหา เนื้อหาน่าสนใจ มีความสนุกสนาน ความยากง่ายเหมาะสม
กับวัย เนื้อหาต้องถูกต้อง การดำเนินเรื่องควรเร้าใจชวนให้ติดตาม เนื้อหาของเรื่องในแง่ของความสัมพันธ์
ยาวจะต้องเหมาะสมกับวัยของเด็กเป็นอย่างมาก ไม่ยาวเกินไปหรือสั้นเกินไปในเด็กแต่ละวัย
ประโยชน์และแง่คิดหลังจากการอ่านหนังสือเล่มนี้แล้ว เด็กจะได้รับประโยชน์จากการอ่านไปแล้ว
อย่างไรบ้าง และสำนวนภาษาจะต้องเหมาะสมกับวัยของเด็กเป็นอย่างดี

3) ด้านภาพประกอบ ปกติแล้วหนังสือสำหรับเด็กจะมีภาพประกอบเกือบ
ทุกหน้า ไม่ว่าจะเป็นบันทึกคติ สารคดี หรือร้อยกรอง ภาพประกอบนั้นจะต้องมีสีสันสวยงามวาด
อย่างประณีตสอดคล้องกับเนื้อหาของเรื่อง ภาพต้องถูกต้อง ขนาดภาพเหมาะกับขนาดของรูปเล่ม
และน่าสนใจ

สรุปว่า ลักษณะของหนังสืออ่านเพิ่มเติมนั้น ต้องมีเนื้อหาน่าสนใจ มีความ
ยากง่ายเหมาะกับวัยของผู้อ่าน มีรูปแบบการเขียนที่หลากหลาย เลือกใช้อย่างใดอย่างหนึ่ง และสิ่งที่
สำคัญคือมีรูปภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อหาอย่างเหมาะสม

5.1.5 ขั้นตอนการเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม

ในการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับเด็กนั้น จำเป็นต้องอาศัยความรู้
ความสามารถในการจัดทำ ต้องมีความละเอียดรอบคอบ เพื่อให้หนังสือมีคุณค่า เหมาะสมกับความ
สนใจ และจุดมุ่งหมายของหนังสือ ซึ่งขั้นตอนการทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม ได้มีผู้เชี่ยวชาญแนะนำไว้
เช่น

จินตนา ไบกาซูยี (2536: 147-179) ได้สรุปขั้นตอนการจัดทำหนังสืออ่าน
เพิ่มเติมไว้ดังนี้

1) กำหนดประเภทหนังสือ ต้องวางแผนกำหนดล่วงหน้าว่า หนังสือที่เขียน
จัดอยู่ในประเภทใด เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมหรือหนังสือส่งเสริมการอ่าน พิจารณาถึงความถนัดความ
ชำนาญ หนังสือมีรูปแบบลักษณะและประโยชน์อย่างไร โดยคำนึงถึงความสนใจของผู้อ่าน

2) กำหนดจุดประสงค์ ผู้เขียนต้องตั้งจุดประสงค์ว่าต้องการให้ผู้อ่านได้รับ
ความรู้ ความคิด ทักษะ และประโยชน์อะไรและอย่างไร หรือสิ่งที่ควรเน้นหรือคุณสมบัติเด่น ๆ ของ
สิ่งที่จะเขียนด้วย การกำหนดจุดประสงค์เป็นเหมือนเข็มทิศชี้แนวทางการเขียน

3) กำหนดระดับผู้อ่านกลุ่มเป้าหมาย ผู้เขียนจะต้องรู้ว่าผู้อ่านคือใคร มีคุณสมบัติ มีวัยวุฒิ ระดับสติปัญญา ความรู้ประสบการณ์เดิมขนาดไหน

4) ศึกษาความสนใจและความต้องการของผู้อ่าน ผู้เขียนต้องศึกษาหลักจิตวิทยา ความสนใจและความต้องการของผู้อ่านตามวัย

ส่วน ถวัลย์ มาศจรัส (2545: 2) ได้แนะนำขั้นตอนการเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ดังนี้

1) เขียนเรื่อง กำหนดจำนวนหน้า (อายุ 11-13 ปี ประมาณ 25-30 หน้า)

2) ตัดกระดาษ ทำหนังสือ 8 หน้ายก (18.5 x 26 เซนติเมตร) เหมาะ

สำหรับเด็กมัธยมศึกษาตอนต้น

3) แบ่งเนื้อที่ สำหรับการเขียนเรื่อง และภาพประกอบให้สวยงาม

4) บนภาพปก เขียนชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่งให้เรียบร้อยเมื่อวางแผนการทำทุกอย่างเรียบร้อยแล้ว ให้เตรียมนำเข้าเล่ม ส่วนต่าง ๆ ที่จะเข้าเล่มมีดังนี้

ก. ปกหน้า-ปกหลัง ข้อความบนปกหน้ามีเพียงชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง สำนักพิมพ์หรือตราของสำนักพิมพ์

ข. ไบรอนด์หน้าปก จะเป็นหน้าว่าง มีทั้งด้านหน้าและด้านหลัง

ค. หน้าชื่อเรื่อง จะมีชื่อเรื่องหนังสือปรากฏอยู่เท่านั้น

ง. หน้าปกใน เป็นหน้าที่สำคัญเพราะประกอบด้วยรายการต่าง ๆ คือ ชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ชื่อผู้วาดภาพประกอบ ชื่อชุด ผู้จัดพิมพ์หรือสำนักพิมพ์ สถานที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ ครั้งที่พิมพ์ ราคา

จ. หน้าลิขสิทธิ์ หน้านั้นจะบอกถึงผู้เขียน ผู้วาด ปีที่พิมพ์ จัดทำ ลิขสิทธิ์และอื่น ๆ ที่ผู้จัดทำเห็นว่าควรจะได้

ฉ. คำนำ จะบอกความมุ่งหมายในการแต่งหนังสือ และเนื้อเรื่องของหนังสือ เป็นการกล่าวขอบคุณของผู้เขียนหรือสำนักพิมพ์ต่อผู้ที่ช่วยเหลือในการจัดทำหนังสือ

ช. หน้าคำอุทิศ เป็นคำที่ผู้เขียนกล่าวแสดงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

ซ. สารบัญ มีไว้เพื่อให้เด็กได้เลือกอ่านเฉพาะเรื่องที่ตนสนใจ

ฅ. เรื่องทั้งหมด หน้าแรกของหนังสือจะเป็นหน้าขวามือ

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติมนั้น ต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบ กำหนดประเภทหนังสือที่จะเขียน กำหนดชื่อเรื่อง กำหนดจุดประสงค์ กำหนดระดับผู้อ่าน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย และศึกษาจิตวิทยา ความสนใจและความต้องการของผู้อ่านด้วย

5.1.6 การจัดหน้าและรูปเล่มของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

การจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม ใช้หลักการเดียวกันกับการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก ต้องเน้นความสวยงามเพื่อให้สร้างความสนใจ และกระตุ้นให้เด็กต้องการอยากอ่าน ดังนั้นการจัดทำหนังสือสำหรับเด็กจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักจิตวิทยา ความสนใจและความต้องการของเด็กเป็นสำคัญ ทั้งในเรื่องการออกแบบปก การจัดเล่ม การเขียนเรื่องตลอดจนภาพประกอบเรื่อง ดังนั้น นักวิชาการหลายท่านได้แสดงความคิดเห็น ดังนี้

ภิญญาพร นิตยประภา (2537: 70-71) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดหน้าและรูปเล่มของหนังสือสรุปได้ดังนี้

1) การออกแบบปก ออกแบบให้ทันสมัย ดึงดูดความสนใจของเด็กด้วยสีและภาพที่ตรงกับเนื้อเรื่อง โดยเลือกตอนที่นำเสนอใจที่สุด และเอารายละเอียดมาให้หมด สีปกควรเป็นสีฉูดฉาด บนปกควรควรวาดเขียนชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่งและผู้วาดภาพประกอบ ใช้ตัวหนังสือโตสะดุดตาว่าอักษรเนื้อเรื่อง ไม่ควรใช้อักษรประดิษฐ์เพราะจะทำให้อ่านยาก ปกหนังสืออาจเป็นปกแข็งหรือปกอ่อน

2) การจัดภาพ ต้องจัดภาพประกอบให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง โดยอาศัยหลักในการจัดภาพคือ ความเป็นหนังสือประเภทใด เขียนให้เด็กวัยใดอ่าน คำนี้ถึงลักษณะภาพที่เด็กเข้าใจง่าย ภาพต้องเคลื่อนไหว มีชีวิตชีวา สมจริง สอดคล้องกับเนื้อหาในหนังสือ

3) การจัดหน้า เป็นเรื่องสำคัญเพราะเป็นสิ่งที่กระทบสายตาและความรู้สึกของเด็ก ขณะที่เด็กอ่านหนังสือ หน้าหนังสือของเด็กประกอบด้วยภาพ ต้องเหมาะสมกับวัยของเด็ก สีต้องให้สีทั้งภาพและตัวอักษร ตัวหนังสือ ต้องใช้ขนาดที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก

หลักในการจัดหน้าหนังสือสำหรับเด็กต้องจัดให้มีลักษณะดังนี้

ก. ต้องจัดให้มีดุลยภาพ (Balancing) คือ ต้องสร้างความรู้สึกที่สมดุลของผู้อ่าน มีแกนกลางของเนื้อหาทั้งซ้ายและขวา มีน้ำหนักถ่วงดุลทั้งซ้ายและขวา มีการจัดเว้นขอบว่างริมหนังสือ ช่องว่างทั้งด้านใน ด้านนอก ด้านบน ด้านล่าง ช่วยให้เกิดความสวยงามและทำให้เด็กไม่เมื่อยสายตาเวลาอ่านหนังสือ

ข. ต้องจัดให้มีความกลมกลืน (Harmony) เช่น รูปต่อรูป และตัวหนังสือควรมีความต่อเนื่อง มีองค์ประกอบที่สัมพันธ์กันทั้งหมดตั้งแต่หน้าแรกจนหน้าสุดท้าย สีต่าง ๆ ให้กลมกลืนกัน

ค. มีเอกภาพ (Unity) เนื้อหาภายในหนังสือมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ง. มีจุดเด่นร่าอารมณ์ (Gazamotion) ภายในหน้าหนังสือต้องมีจุดน่าสนใจอาจดึงด้วยภาพและสี จุดสนใจของสายตาจะอยู่ที่กึ่งกลางครึ่งบนของหน้าหนังสือ จึงควรออกแบบเอาภาพให้ด้านบน ตัวหนังสือไว้ด้านล่างของภาพ

1) ลักษณะการจัดวางภาพในหน้าหนังสือ

(1) ภาพกับตัวหนังสืออยู่หน้าเดียวกัน อาจจะใช้แบบภาพกับตัวหนังสือแยกกัน โดยภาพอยู่ด้านบนตัวหนังสืออยู่ด้านล่าง หรือตัวหนังสือแทรกอยู่ระหว่างภาพหรือภาพกับตัวหนังสือทับกัน

(2) ภาพกับตัวหนังสืออยู่คนละหน้า จุดแรกของสายตาต้องมองด้านขวาก่อน จึงมีภาพไว้ทางขวาเสมอ

(3) การวางภาพและตัวหนังสือควบสองหน้า เป็นที่นิยมในหนังสือสำหรับเด็กสมัยใหม่ เพราะช่วยให้ผู้อ่านใช้สายตาได้อิสระมากขึ้น

(4) การจัดภาพมิติ โดยประดิษฐ์ภาพให้แยกตัวจากหน้าบนของหนังสือด้วยการตัดต่อให้เห็นภาพหนาขึ้น ตัวหนังสือวางบนพื้นราบของหน้าหนังสือ

2) ขนาดของหนังสือสำหรับเด็ก หนังสือของเด็กไทยนิยมใช้รูปเล่มขนาดใหญ่ คือ แปกหน้ายกและขนาดกลางสิบหกหน้ายก ขนาดหนังสือสำหรับเด็กขึ้นอยู่กับจำนวนคำด้วย หนังสือสำหรับเด็กเล็กจะใช้คำประมาณ 100-500 คำ ส่วนหนังสือสำหรับเด็กโตใช้คำประมาณ 1,000-3,000 คำ

3) ขนาดของตัวหนังสือหรือตัวอักษรพิมพ์ ขนาดตัวหนังสือมีความสำคัญต่อการใช้สายตาของเด็ก เด็กเล็กต้องใช้อักษรตัวใหญ่ ถ้าเด็กโตใช้อักษรตัวเล็กลง ลักษณะตัวอักษรควรใช้ตัวดำ ตัวหนา เพื่อเหมาะกับสายตาของเด็ก

สมพร จารุณี (2542: 129-137) ได้เสนอการจัดหน้าและรูปเล่มของหนังสืออ่านเพิ่มเติม สรุปได้ดังนี้

1) ขนาดของหนังสือ มีขนาดต่างๆ กันตามประเภทของหนังสือและวัยของผู้อ่าน หนังสือสำหรับเด็กมีทั้งที่พิมพ์ปกแข็งและปกอ่อน ขนาดของหนังสือไม่มีขนาดมาตรฐานที่แน่นอน อย่างไรก็ตามถ้าคำนึงถึงความประหยัด ควรพิจารณากำหนดขนาดหนังสือโดยเปรียบเทียบกับขนาดกระดาษมาตรฐานที่ใช้พิมพ์ด้วย เพื่อให้ได้ขนาดพอดี

2) การจัดวางภาพประกอบ มีส่วนสัมพันธ์กับประเภทของหนังสือ ขนาดหนังสือและวัยของผู้อ่าน

(1) หนังสือภาพประกอบเรื่องเป็นเรื่องราวสั้น ๆ สำหรับเด็กเริ่มเรียน นิยมใช้ภาพเต็มหน้าและกันพื้นที่บางส่วนของภาพใส่ข้อความที่เป็นเรื่องราว

(2) สำหรับเด็กระดับประถมศึกษาตอนต้น คล้ายคลึงกับเด็กเริ่มเรียน แต่เนื่องจากมีความยาวขึ้น จึงมักจะเป็นหนังสือภาพที่ปรากฏภาพเหตุการณ์ในแต่ละตอนพร้อมกับเรื่องราวครอบคลุมพื้นที่ 2 หน้ากระดาษ

(3) สำหรับเด็กระดับประถมศึกษาตอนปลาย นิยมที่จะแยกภาพและเรื่องออกคนละส่วน แต่เนื้อเรื่องและรายละเอียดในภาพยังคงสอดคล้องสัมพันธ์กัน

(4) สำหรับเด็กระดับมัธยมศึกษา การออกแบบหนังสือภาพมีหลายลักษณะ และหนังสือจะมีหลายขนาดตั้งแต่ขนาดเล็กจนขนาดโต

การออกแบบหนังสือ สิ่งที่ควรระมัดระวัง คือ ในกรณีที่หนังสือบันเทิงคดีหรือสารคดี สำหรับวัยเรียนที่โตขึ้นอาจจะมีภาพประกอบทุกหน้าหรือไม่ก็ตาม แต่โดยทั่วไปภาพประกอบจะไม่ใช้ภาพเต็มหน้านั้น ผู้ออกแบบจะต้องคำนึงถึงการแบ่งพื้นที่กระดาษในแต่ละหน้าให้เกิดความสมดุล

การจัดหน้าและรูปเล่มของหนังสือสำหรับเด็ก สรุปได้ว่า จะต้องคำนึงถึงการออกแบบปก การจัดภาพ การจัดหน้า การจัดวางภาพในหน้า ขนาดของหนังสือ ขนาดของตัวอักษรที่พิมพ์ และวัยของผู้เรียนหรือผู้อ่าน

5.1.7 หลักเกณฑ์การประเมินคุณค่าของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

การสร้างหนังสือที่มีคุณค่าสำหรับเด็ก ต้องมีการประเมินคุณภาพหนังสือที่สร้างขึ้น ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอเกณฑ์การประเมินคุณภาพหนังสือไว้ ดังนี้

ชุตินา สัจจามันท์และคนอื่น ๆ (2543: 184-189) ได้เสนอเกณฑ์การประเมินค่าหนังสือสำหรับวัย 12-14 ปี สรุปได้ดังนี้

เกณฑ์การประเมินค่าหนังสือสำหรับเด็กวัย 12-14 ปี แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ เกณฑ์ทั่วไปและเกณฑ์เฉพาะประเภทของหนังสือ ซึ่งครอบคลุม 5 ประเด็น ได้แก่ เกณฑ์ทั่วไปมี 2 ประเด็น คือ รูปเล่มและการจัดหน้า เกณฑ์เฉพาะประเภทหนังสือครอบคลุม 3 ประเด็น คือ สารคดีบันเทิงคดี และกวีนิพนธ์สำหรับเกณฑ์บันเทิงคดี มีรายละเอียดดังนี้

1) รูปเล่ม พิจารณาจากขนาดของเล่มพอเหมาะกับผู้อ่าน รูปเล่มและปกแข็งแรง ทนทาน การออกแบบปกน่าสนใจ การออกแบบเหมาะสมกับเนื้อหา ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนตามประเภทของหนังสือ กระดาษคุณภาพดี ขนาดตัวอักษรเหมาะกับวัยของผู้อ่าน การเข้าเล่มแข็งแรงทนทาน

2) การจัดหน้า พิจารณาจากการจัดวางภาพประกอบและตัวอักษรเหมาะสม ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้อ่าน ภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องดียิ่งขึ้น ภาพประกอบมีคำบรรยายสั้น ๆ ภาพประกอบน่าสนใจ ภาพประกอบให้

ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ขนาดของภาพประกอบเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ปริมาณภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา

3) เนื้อหา พิจารณาจากเนื้อหาสนุกสนานเพลิดเพลิน เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการ เนื้อหาช่วยให้ผู้อ่านเกิดแนวคิดและทัศนคติที่ดี เนื้อหาส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม เนื้อหามีส่วนส่งเสริมจริยธรรมและคุณธรรมและเนื้อหาส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

4) แนวการเขียน พิจารณาจากโครงเรื่องสอดคล้องกับแก่นของ เรื่อง การเริ่มเรื่องน่าสนใจ การดำเนินเรื่องชวนติดตาม การจบเรื่องน่าประทับใจ การสร้างตัวละครแสดงพฤติกรรมสมจริง และการสร้างฉากสมจริงตามเนื้อหา

5) ภาษา พิจารณาจากภาษาสละสลวย การใช้ภาษาสอดคล้องกับลักษณะของเรื่อง ภาษาที่ใช้ทำให้เกิดความรู้สึกล้อยตาม ภาษาที่ใช้มีความสมจริง และภาษาที่ใช้ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้อ่าน

สนั่น มีชั้นหมาก (2537: 184-185) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม สรุปได้ดังนี้

1) ลักษณะรูปเล่ม ควรพิจารณา

- (1) ปก
- (2) รูปเล่มในภาพรวม
- (3) คุณภาพวัสดุ
- (4) ขนาดตัวอักษรและความชัดเจน
- (5) ขนาดรูปเล่มและจำนวนหน้า
- (6) ศิลปะการจัดหน้า

2) ภาพประกอบ ควรพิจารณา

- (1) ความชัดเจน
- (2) ลักษณะความสมจริง
- (3) ขนาด
- (4) จำนวนภาพ
- (5) ความเหมาะสม
- (6) คำอธิบายประกอบภาพ

3) เนื้อหา ควรพิจารณา

- (1) วิธีการเสนอเรื่อง
- (2) ความสอดคล้องกับหลักสูตร
- (3) การเรียงลำดับความยากง่าย

- (4) เอกภาพและความกลมกลืนของหนังสือ
  - (5) การเน้นสาระสำคัญ
  - (6) ความถูกต้องกับเหตุการณ์
  - (7) กิจกรรมเสนอแนะ
  - (8) ภาคผนวกท้ายบท
- 4) การใช้ภาษาเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยพัฒนาทักษะทางภาษา ควรมี

ลักษณะดังนี้

- (1) ความถูกต้องตามหลักภาษา
- (2) ความชัดเจนของข้อความ
- (3) ความเหมาะสมของการใช้ศัพท์
- (4) เครื่องหมายวรรคตอน
- 5) แนวคิดริเริ่มของผู้อ่าน เมื่อผู้อ่านอ่านหนังสือจบแล้ว ต้องสามารถสรุปใจความสำคัญ แนวคิดของเรื่องได้ มีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการเป็นของตนเอง

สรุปได้ว่า การประเมินคุณภาพของหนังสือนั้น ควรพิจารณาในเรื่องของรูปแบบ การจัดหน้า เนื้อหา แนวการเขียน การใช้ภาษา และแนวคิดของเรื่องที่ได้รับ

5.1.8 คุณค่าและประโยชน์ของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

คุณค่าและประโยชน์ของหนังสืออ่านเพิ่มเติมมีผู้เชี่ยวชาญกล่าวไว้ ดังนี้
 ถวัลย์ มาศจรัส (2538: 24) ได้กล่าวถึงคุณค่าของหนังสืออ่านเพิ่มเติมในวัตถุประสงค์ของการเขียนหนังสือสำหรับเด็กว่า เพื่อเสริมทักษะในการอ่านและปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่นักเรียน

ส่วนจินตนา ไบกาซูยี (2542: 24) ได้กล่าวถึงคุณค่าและประโยชน์ซึ่งเขียนไว้ในจุดประสงค์ในการเขียนหนังสือสำหรับเด็กสรุปได้ดังนี้

1) ช่วยให้เด็กได้รับความบันเทิง สนุกสนานเพลิดเพลิน และสนองความต้องการของเด็ก

2) ช่วยสร้างจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก

3) ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ด้านภาษาของเด็กให้เจริญงอกงาม

4) ช่วยปลูกฝังคุณธรรม เจตคติ และแบบอย่างอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับ

เด็ก

5) ช่วยให้เด็กรู้จักเลือกอ่านหนังสือ อ่านหนังสือเป็น อ่านหนังสือเก่งและเกิดนิสัยรักการอ่าน

6) ช่วยทดแทนความรู้สึกของเด็กที่ขาดหายไป

7) ช่วยให้เด็กอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาสาระเหมาะสมกับวัยเป็นการป้องกันไม่ให้เด็กไปสนใจอ่านหนังสือที่ไร้สาระ และมีเนื้อหาอ่อนแอ

กล่าวโดยสรุปว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมมีคุณค่าและประโยชน์ ช่วยให้ผู้อ่านได้รับบันเทิง เพลิดเพลิน มีจินตนาการ เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ช่วยพัฒนาด้านภาษาในทางอ้อม เกิดทักษะในการอ่าน ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม นำข้อคิดและคติสอนใจไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และสร้างเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียน

5.2 ความหมายของนิทานพื้นบ้าน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิทานพื้นบ้าน มีดังนี้

5.2.1 ความหมายของนิทานพื้นบ้าน

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของนิทานพื้นบ้านไว้ ดังนี้

ประคอง นิมมานเหมินท์ (2555: 59) ได้กล่าวว่า คำว่า นิทาน เป็นคำศัพท์ภาษาบาลี แปลว่า เหตุ การเล่าเรื่อง นิยาย และมีคำศัพท์ นิทานกถา แปลว่า การเล่าเรื่อง และให้ความหมายของนิทานพื้นบ้านว่านิทานพื้นบ้านเป็นเรื่องเล่าสืบทอดต่อ ๆ กันมาจนถึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง นิทานเหล่านี้เรียกนิทานพื้นบ้านบ้าง นิทานพื้นเมืองบ้าง นิทานชาวบ้านบ้าง มีความหมายเจาะจงไม่กว้าง การถ่ายทอดถ่ายทอดโดย มุขปาฐะเล่าต่อกันมากด้วยปากไม่มีผู้แต่งเล่าจากความจำที่ได้ฟังมา

เอกรัตน์ อุดมพร (2548 : 126) กล่าวว่านิทานพื้นบ้าน หมายถึง เรื่องเล่าที่มีลักษณะเฉพาะที่เห็นเด่นชัดที่สุดคือเป็นเรื่องเล่าที่ดำเนินเรื่องอย่างง่าย ๆ โครงเรื่องไม่ซับซ้อนวิธีการเล่าเป็นไปอย่างตรงไปตรงมา การเริ่มเรื่องจะกล่าวถึงตัวเอก หรือตัวละครสำคัญของเรื่อง เรื่องราวเป็นเรื่องเก่า ๆ ที่เล่าสืบทอดกันมาไม่มีผู้แต่ง มีแต่ผู้เล่า เล่าด้วยภาษาร้อยแก้วบางเรื่องอาจมีหลักฐานอ้างอิง เช่น นิทานพื้นบ้านอีสานเรื่อง ผาแดงนางไอ่ หลักฐานคือหนองหาร ที่จังหวัดสกลนครเป็นต้น และนอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของนิทานพื้นบ้านที่มีความหมายคล้าย ๆ กันไว้อีกหลายคน เช่น วิเชียร เกษประทุม (2547: 16)

ธวัช ปุณโณทก (2552: 9) ให้ความหมายนิทานพื้นบ้านอีสานไว้ว่า เรื่องเล่าเก่า ๆ ที่เล่าสืบทอดกันมาของชาวอีสานหรือภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อของชาวอีสาน ซึ่งมีมากมายหลายร้อยเรื่อง สามารถจำแนกเป็น นิทานที่เป็นคติสอนใจ นิทานตลกขบขัน นิทานเกี่ยวกับความรัก เช่น ชูลูนางอ้ว นิทานเกี่ยวกับความเชื่อต่างๆ ความศรัทธาทางศาสนาเช่น เรื่อง พระเวสสันดร, ท้าวจันทาคต เป็นต้น

สรุปได้ว่า ความหมายของนิทานพื้นบ้านนั้น หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบทอดต่อกันมาโดยคนในท้องถิ่น นิทานเรื่องเดียวกันอาจมีหลายสำนวน ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของสังคมในท้องถิ่นนั้น

5.2.2 ลักษณะของนิทานพื้นบ้าน

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ กล่าวถึงลักษณะของนิทานพื้นบ้านไว้ ดังนี้
 กิ่งแก้ว อรรถากร (2519: 11) ได้อธิบายถึงลักษณะของนิทานพื้นบ้านไว้
 อย่างสั้น ๆ ว่า “นิทานพื้นบ้านเป็นเรื่องเล่ากันมาเป็นมาดกทางวัฒนธรรม ส่วนใหญ่ถ่ายทอดด้วยวิธี
 มุขปาฐะ แต่ก็มีจำนวนมากที่ได้รับการบันทึกไว้แล้ว” และได้กล่าวถึงศักยภาพของนิทานพื้นบ้านว่า
 นิทานพื้นบ้านมีคุณค่าและความสำคัญต่อสังคมและวัฒนธรรมไทยเป็นอย่างยิ่งในฐานะเครื่องมือใน
 การอบรม กลุ่มเกลาผู้คนในสังคมให้มีความรักความผูกพันกัน ในครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น
 ตลอดจน ความรู้สึกภูมิใจ ห่วงแทนในคุณค่าทางวัฒนธรรม อีกทั้งสามารถชี้ให้เห็นภูมิปัญญา ของคน
 ไทยในหลาย ๆ ด้าน นิทานบางเรื่องอาจสามารถชี้แนะวิธีการอยู่ร่วมกันในสังคม และการดำรงชีวิต
 อย่างพอเพียง หากไม่มีการศึกษา รวบรวมนำมาใช้ประโยชน์นิทานพื้นบ้านเหล่านี้ก็อาจสูญหายไป
 การศึกษารวบรวมและการเผยแพร่นิทานพื้นบ้านจึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ทราบถึงศักยภาพ
 ของทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคงต่อไป

กุหลาบ มลลิกะมาส (2553: 2) กล่าวไว้ใน “คติชนและภูมิปัญญาไทย”
 ของ เรไร ไพวรรณ ว่านิทานพื้นบ้านมีลักษณะสำคัญดังนี้

- 1) เป็นเรื่องเล่าด้วยถ้อยคำธรรมดา เป็นภาษาร้อยแก้ว ไม่ใช่ร้อยกรอง
- 2) เล่ากันด้วยปากสืบกันมาเป็นเวลาช้านาน แต่ต่อมาในระยะหลังเมื่อการ
 เขียนเจริญขึ้น ก็อาจเขียนขึ้นตามเค้าเดิมที่เคยเล่าด้วยปากเปล่า
- 3) ไม่ปรากฏว่าผู้เล่าดั้งเดิมนั้นเป็นใคร อ้างแต่ว่าเป็นของเก่า ฟังมาจาก
 ผู้เล่า ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญยิ่งในอดีตอีกต่อหนึ่ง ผิดกับนิยายสมัยใหม่ที่ทราบตัวผู้แต่ง แม้นิทานที่
 ปรากฏชื่อผู้เขียน เช่น นิทานของกริมม์ ผู้เขียน (กริมม์) ก็อ้างว่าเล่าตามเค้านิทานที่มีมาแต่เดิม
 ไม่ใช่คนแต่งขึ้น

วิเชียร เกษประทุม (2542: 3) กล่าวว่าลักษณะของนิทานพื้นบ้านนั้นต้อง
 เป็นเรื่องเก่าที่เล่าสืบต่อกันมาด้วยปากต่อปาก โดยใช้คำพูดธรรมดาเป็นร้อยแก้ว ไม่ทราบว่าเป็น
 ผู้เล่า เรื่องเล่าจะสะท้อนความคิดความเชื่อ และค่านิยมของชาวบ้าน

สรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านมีลักษณะเป็นเรื่องราวที่เล่าต่อกันมาปากต่อปาก
 ในท้องถิ่นหนึ่ง ๆ โดยไม่ปรากฏชัดเจนว่าเรื่องเล่านั้นมีต้นเรื่องมาจากที่ใด นิทานบางเรื่องมีการบันทึก
 เป็นลายลักษณ์อักษรแต่ไม่ปรากฏชื่อผู้เล่าหรือผู้แต่ง เรื่องเล่าจะสะท้อนความคิดความเชื่อ และ
 ค่านิยมของชาวบ้านหรือผู้คนในท้องถิ่น

5.2.3 ประเภทของนิทานพื้นบ้าน

นักการศึกษาหลายท่านได้แบ่งประเภทของนิทานพื้นบ้านไว้ ดังนี้

เกริก ยุ้นพันธ์ (2539: 14) ได้จำแนกนิทานออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ดังนี้

- 1) นิทานสุภาษิต ได้แก่ นิทานอีสป
  - 2) นิทานเทพนิยาย ได้แก่ นิทานเกี่ยวกับเทพดาและเทพนิยาย เจ้าหญิงเจ้าชาย
  - 3) นิทานชาดก ได้แก่ นิทานที่อยู่ในคัมภีร์เรียกว่า นิบาตชาดก กับ ปัญญาสาชดก
  - 4) นิทานชาวบ้าน ได้แก่ นิทานพื้นบ้านที่มีการเล่าขานสืบต่อกันมาแต่ครั้งโบราณนิทานประเภทนี้มีจำนวนมากในประเทศไทย ในเนื้อหา นิทานมักอ้างอิงสถานที่ ที่มีอยู่จริงในท้องถิ่น เช่น ไกรทอง อ้างถึงเหตุการณ์สถานที่ในจังหวัดพิจิตร หรือ เกาะหนู เกาะแมว อ้างสถานที่ในจังหวัดสงขลา เป็นต้น
- เรไร ไพรวรรณ (2553: 38) ได้จำแนกประเภทของนิทานพื้นบ้านออกเป็น 14 ประเภทดังนี้
- 1) นิทานปรัมปราหรือนิทานทรงเครื่อง (fairy tale) ลักษณะเด่นชัด คือ เป็นเรื่องค่อนข้างยาว มีเหตุการณ์ที่ขัดแย้งประกอบอยู่หลายเหตุการณ์หรือหลายอนุภาค เนื้อเรื่องประกอบด้วยอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ต่าง ๆ ซึ่งพันวิสัยมนุษย์ สถานที่เกิดเหตุไม่แน่ชัดว่ามีอยู่ที่ใดตัวเอกของเรื่องเป็นผู้มีคุณสมบัติพิเศษ
  - 2) นิทานท้องถิ่นหรือนิทานประจำท้องถิ่น (legend) นิทานประเภทนี้ผู้เล่าจะเล่าด้วยความเชื่อว่า เหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องจริงและมักมีหลักฐานอ้างอิงประกอบเรื่อง มีตัวบุคคลจริง ๆ มีสถานที่จริง ๆ กำหนดไว้แน่นอนกว่าในนิทานปรัมปรา เช่น พระร่วง เมืองลับแล
  - 3) นิทานประเภทอธิบายหรือนิทานอธิบายเหตุ (explanatory tale) เป็นเรื่องที่ตอบคำถามว่าทำไม เพื่ออธิบายความเป็นมาของบุคคล สัตว์ ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ของธรรมชาติ อธิบายชื่อสถานที่ต่าง ๆ สาเหตุของความเชื่อบางประการ รวมทั้งเรื่องเกี่ยวกับสมบัติที่ฝังไว้ นิทานประเภทนี้ของไทย ได้แก่ เหตุใดกาจึงมีสีดำ ทำไมมดตะนอยจึงเอวคอด ปูโสมเฝ้าทรัพย์ นิทานที่พบมากคือ เรื่องเกี่ยวกับสถานที่ เช่น เกาะหนู เกาะแมว ในจังหวัดสงขลา ถ้ำผานางคอย จังหวัดแพร่ เป็นต้น
  - 4) นิทานชีวิต (novella or romantic tales) เป็นเรื่องค่อนข้างยาว ประกอบด้วยหลายอนุภาค หลายตอน เนื้อหาของนิทานคล้ายชีวิตจริงมากขึ้น ตัวละครในนิทานประเภทนี้จะมีลักษณะเป็นคนธรรมดาสามัญมากกว่าท้าวพระยามหากษัตริย์ มีบทบาทการใช้ชีวิตเหมือนมนุษย์ปุถุชนทั่วไป แก่นของเรื่องเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรัก ความโกรธ ความหลง ความกลัว การผจญภัย สะเทือนอารมณ์มากกว่านิทานปรัมปรา ตัวเอกของเรื่องต้องใช้ภูมิปัญญา และความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

5) นิทานเรื่องผี (ghost tales) เป็นนิทานที่มีตัวละครเป็นผี วิญญาณ มีเหตุการณ์เกี่ยวกับผี ผีหลอก ผีสิง เนื้อเรื่องตื่นเต้นเขย่าขวัญ ทั้งผู้เล่าและผู้ฟังค่อนข้างเชื่อว่าเป็นเรื่องจริง นิทานเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของคนไทยในเรื่องวิญญาณ และภูตผีต่าง ๆ อย่างชัดเจน ผีหรือวิญญาณในนิทานจะมาปรากฏร่างหรือการกระทำก็เพื่อให้ความช่วยเหลือเพื่อแก้แค้น และเพื่อแสดงอิทธิฤทธิ์

6) นิทานวีรบุรุษ (hero tales) เป็นนิทานที่กล่าวถึงคุณธรรม ความสามารถฉลาดเฉลียว ความกล้าหาญของบุคคล ส่วนมากเป็นวีรบุรุษของชาติหรือบ้านเมือง นิทานประเภทนี้คล้ายคลึงกับนิทานปรัมปรา คือ ตัวเอกเป็นวีรบุรุษเหมือนกัน แต่มีข้อแตกต่างกันคือ นิทานวีรบุรุษมักกำหนดสถานที่และเวลาในเรื่องแน่ชัดขึ้น แก่นเรื่องของนิทานวีรบุรุษเป็นเรื่องวีรกรรมของตัวเอกซึ่งเกิดจากการต่อสู้เพื่อคนส่วนใหญ่ การพจญภัยต่าง ๆ ที่เก่งกล้าเกินกว่าคนทั่วไปของไทย เช่น ไกรทอง

7) นิทานคติสอนใจ หรือนิทานประเภทสอนคน (fable) เป็นเรื่องสั้น ๆ ไม่สมจริง มีเนื้อหาในเชิงสอนใจ ให้แนวทางในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องทำนองคลองธรรมบางเรื่อง สอนโดยวิธีบอกตรง ๆ บางเรื่องให้เป็นแนวเปรียบเทียบเป็นอุทาหรณ์ ในบางแห่งจึงเรียกนิทานประเภทนี้ว่า นิทานอุทาหรณ์บ้าง หรือนิทานสุภาษิตบ้าง ตัวละครในเรื่องอาจจะเป็นคน สัตว์ หรือเทพยดา เป็นตัวดำเนินเรื่อง สมมติว่าเป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้นในอดีต เช่น เรื่องหนูกัดเหล็ก

8) นิทาน (religious tale) เป็นนิทานเกี่ยวกับศาสนา พระเจ้า นักบวชต่าง ๆ มีประวัติอภินิหารหรืออิทธิฤทธิ์ เรื่องลักษณะนี้ของชาวตะวันตกมีมาก เช่น เรื่องพระเยซู และนักบุญต่าง ๆ ของไทยก็มีบ้างที่เกี่ยวกับอภินิหารของนักบวชที่เจริญภาวนา มีญาณแก่กล้า มีอิทธิฤทธิ์พิเศษ

9) นิทานชาดก (jataka tales) ชาดก หมายถึง เรื่องพระพุทธเจ้าที่มีมาในชาติก่อน ๆ เนื้อเรื่องจะกล่าวถึงประวัติและพระจริยวัตรของพระพุทธเจ้า เมื่อครั้งยังเป็นพระโพธิสัตว์เสวยพระชาติในภพภูมิต่าง ๆ เป็นคนบ้าง เป็นสัตว์บ้าง นิทานชาดกที่รู้จักกันทั่วไปก็คือ ทศชาดก โดยเฉพาะชาดกเรื่องสุดท้ายคือ พระเวสสันดร

10) ตำนานหรือเทพนิยาย (myth) เป็นนิทานที่มีตัวละครสำคัญเป็นเทพยดา นางฟ้า หรือบุคคลในเรื่องต้องมีส่วนสัมพันธ์กับความเชื่อทางศาสนา และพิธีกรรมต่าง ๆ ที่มีมนุษย์ปฏิบัติอยู่ เช่น เรื่องท้าวมหาสงกรานต์ เรื่องเกี่ยวกับพระอินทร์ เป็นต้น

11) นิทานสัตว์ (animal tale) เป็นนิทานที่มีตัวเอกเป็นสัตว์ แต่สมมติให้มีความนึกคิด การกระทำและพูดได้เหมือนคน มีทั้งที่เป็นสัตว์ป่า และสัตว์บ้าน บางทีก็เป็นเรื่องที่มีคนเกี่ยวข้องด้วยและพูดโต้ตอบ ปฏิบัติต่อกันเสมือนเป็นคนด้วยกัน บางเรื่องก็แสดงถึงความเฉลียวฉลาด หรือความโง่เขลาของสัตว์ บางทีก็เป็นเรื่องของสัตว์ที่มีลักษณะเป็นตัวโกงคอยกลั่นแกล้งสัตว์

อื่น แล้วก็ได้รับความเดือดร้อนเอง นิทานสัตว์ถ้าเล่าโดยเจตนาจะสั่งสอนคติธรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง อย่างชัดเจน ก็จัดเป็นนิทานคติสอนใจ

12) นิทานตลก (jest) ส่วนใหญ่เป็นนิทานสั้น ๆ ซึ่งจุดสำคัญของเรื่องอยู่ที่พฤติกรรม หรือเหตุการณ์ที่ไม่น่าจะเป็นได้ต่าง ๆ อาจจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความโง่ การแสดงไหวพริบ ปฏิภาณ การแก้แค้นแก้ลำ การพนันขันต่อ การเดินทางผจญภัยที่ก่อเรื่องผิดปกติในแง่ขบขันต่าง ๆ ตัวเอกของเรื่องอาจจะเป็นคนที่โง่เขลาที่สุด และทำเรื่องผิดปกติวิสัยมนุษย์ที่มีสติปัญญาธรรมดาเขา ทำกัน เช่น เรื่องศรีธนญชัย

13) นิทานเข้าแบบ (formula tale) เป็นนิทานที่มีแบบแผนในการเล่าเป็นพิเศษแตกต่างจากนิทานประเภทอื่น ๆ เช่น ที่เล่าซ้ำต่อเนื่องกันไป หรือมีตัวละครหลาย ๆ ตัว พฤติกรรมเกี่ยวข้องกันไปเป็นทอด ๆ นิทานประเภทนี้แบ่งได้เป็น 4 ประเภท

14) นิทานปริศนา (riddle tale) เป็นนิทานที่มีการผูกถ้อยคำเป็นเงื่อนไขให้ทายหรือให้คิดไว้ในเนื้อเรื่อง อาจไว้ท้ายเรื่อง หรือตอนสำคัญ ๆ ของเนื้อเรื่องก็ได้ เพื่อให้ผู้ฟังได้มีส่วนร่วมแสดงความรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทานที่ได้ฟังหรืออ่าน

สรุปได้ว่า ในการแบ่งประเภทนิทานพื้นบ้านนั้น ผู้ศึกษาจึงควรพิจารณา วัตถุประสงค์และทัศนคติของผู้เล่าประกอบกับเนื้อเรื่องของนิทาน ถ้าเห็นว่ามีลักษณะโดดเด่นชัดก็จัด จำแนกเข้าประเภทนั้น เพราะนิทานเรื่องหนึ่งอาจจัดอยู่หลายรูปแบบ แล้วแต่จุดมุ่งหมายในการศึกษา แต่ไม่ควรยึดติดอยู่กับรูปแบบของนิทาน ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้เลือกนิทานพื้นบ้านประเภทที่มี คติสอนใจ ให้ข้อคิดสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เล่าโดยภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มี เรื่องราวเล่าต่อกันมาจากบรรพบุรุษ

5.2.4 คุณค่าของนิทานพื้นบ้าน

การพิจารณาคัดเลือกนิทานพื้นบ้านมาจัดทำเป็นสื่อการเรียนการสอนนั้น จำเป็นต้องพิจารณานิทานเรื่องที่มีคุณค่าต่อนักเรียน โดยการอาศัยเกณฑ์การตัดสินคุณค่าซึ่งมีผู้รู้ให้ไว้ หลายท่าน ดังนี้

วิเชียร เกษประทุม (2542: 9-10) ได้สรุปเกณฑ์การตัดสินคุณค่าของ นิทานพื้นบ้านไว้ดังนี้ คือ

1) นิทานให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นการผ่อนคลายความเครียด และช่วยให้เวลาผ่านไปอย่างไม่เบื่อหน่าย

2) นิทานช่วยกระชับความสัมพันธ์ ในครอบครัว เด็กบางคนอาจมองผู้ใหญ่ ว่าเป็นบุคคลที่ขี้บ่น น่าเบื่อหน่ายหรือน่าเกรงขาม แต่ถ้าผู้ใหญ่มีเวลาเล่านิทานให้เด็กฟังบ้าง นิทานที่ สนุก ๆ ก็จะช่วยทำให้เด็กอยากอยู่ใกล้ชิด แม้ในกลุ่มผู้ใหญ่การได้ฟังนิทานนอกจากจะช่วยให้การทำงาน เป็นไปอย่างสนุกสนานแล้ว นิทานยังมีส่วนช่วยให้เกิดความสนิทสนมรักใคร่กลมเกลียวกัน

3) นิทานให้ความรู้และเสริมสร้างจินตนาการ โดยเหตุที่นิทานมีตัวละครซึ่งมีชีวิตจิตใจแบบมนุษย์ เด็กที่ได้ฟังนิทานจึงเท่ากับได้มีโอกาสเรียนรู้ลักษณะของมนุษย์ จะช่วยให้ได้รู้จักชีวิตที่เป็นจริง

4) นิทานให้ข้อคิดและคติเตือนใจ โดยเฉพาะนิทานคติปลูกฝังคุณธรรมที่พึงประสงค์ เช่น ความสามัคคี ความขยันขันแข็ง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นต้น

เรไร ไพรวรรณ (2553: 23) กล่าวว่านิทานพื้นบ้านเป็นข้อมูลคติชนที่ได้รับความสุขที่สุด ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันคุณค่าของนิทานพื้นบ้านมีมากมาย กล่าวโดยสรุปดังนี้

- 1) เป็นเครื่องให้ความบันเทิงใจ ยามว่างของคนทุกเพศทุกวัย
- 2) เป็นเครื่องมือในการอบรมสั่งสอนในสิ่งที่ตั้งตามที่ตั้งความต้องการ เป็นการสอนทั้งทางตรงและทางอ้อม

3) ให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ นิทานจะเป็นการให้คำตอบกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ประวัติสถานที่ สภาพทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภาษา

4) เป็นแหล่งบันเทิงใจในการสร้างสรรค์งานศิลปะในด้านต่าง ๆ เช่น วรรณคดี จิตรกรรม ประติมากรรมละคร เป็นต้น และมีส่วนสัมพันธ์กับประเพณีและพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น นิทานเรื่องพญาคันคากกับประเพณีบุญบั้งไฟ แม่น้ำโพสพกับพิธีทำขวัญข้าว เป็นต้น

สรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านคือเรื่องเล่าสืบทอดกันมาปากต่อปากไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง มีคุณค่าและความสำคัญต่อสังคมและวัฒนธรรมไทยเป็นอย่างยิ่ง ในฐานะเป็นเครื่องมือในการอบรมสั่งสอน กลุ่มเกลาผู้คนในสังคมให้มีความรักความผูกพันในครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น ตลอดจนความรู้สึกรักภูมิใจ เห็นคุณค่าทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของคนไทย ในท้องถิ่นของตน นิทานบางเรื่องได้เสนอวิธีการดำรงชีวิตในสังคม ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอนุรักษ์และสืบทอดไว้ให้อนุชนรุ่นหลังได้เรียนรู้ และเห็นคุณค่าของนิทานในท้องถิ่นของตน

5.3 เอกสารเกี่ยวกับจังหวัดนครพนมและนิทานพื้นบ้านไทยสากล

ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าข้อมูลเรื่องจังหวัดนครพนม จากหนังสือและเอกสารหลายเล่มจึงสรุปข้อมูลได้ ดังนี้ คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ (2542: 1) ได้กล่าวถึงจังหวัดนครพนม ไว้ดังต่อไปนี้

5.3.1 ประวัติและความเป็นมาของจังหวัดนครพนม

1) ที่ตั้ง ขนาด พื้นที่ นครพนมเป็นจังหวัดชายแดนตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ตอนบน) ของประเทศไทย มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน หากพิจารณาพิกัดที่ตั้งตามแนวเส้นรุ้งและเส้นแวง จังหวัดนครพนมตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 16 ถึง 18 องศาเหนือและเส้นแวงที่ 104 ถึง 105 องศาตะวันออก ระยะห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ ประมาณ 735 กิโลเมตร

ความกว้างตามแนว ตะวันออกเฉียงเหนือ ตะวันตกเฉียงใต้ กว้างโดยเฉลี่ยประมาณ 55 กิโลเมตร ความยาวตามฝั่งแม่น้ำโขง มีความยาวประมาณ 153 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัด ไกล่เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ อำเภอลำปาง และอำเภอวังทอง
จังหวัดบึงกาฬ (เดิมหนองคาย)	
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับแม่น้ำโขงตรงข้ามกับแขวงคำม่วน
ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	
ทิศใต้	ติดต่อกับ อำเภอคงหลวงและอำเภอห้วยน้ำใหญ่
จังหวัดมุกดาหาร	

นครพนมอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 740 กิโลเมตร เขตติดต่อกับประเทศลาวมีแม่น้ำโขงกั้นกลางดินแดนสองฝั่งแม่น้ำตัวเมืองตั้งอยู่ทางฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง (ฝั่งลาว) บริเวณทางใต้ปากเซบั้งไฟอยู่ตรงข้ามกับอำเภอธาตุพนมซึ่งที่ประดิษฐานองค์พระธาตุพนม ในปัจจุบัน

2) *ประวัติการก่อตั้งเมืองนครพนม* เดิมทีเป็นที่ตั้งของอาณาจักร ศรีโคตรบูร ตัวเมืองตั้งอยู่ทางฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง (ฝั่งลาว) เมื่อ พ.ศ. 500 พระยานันทะเสนผู้ครอง ศรีโคตรบูรสวรรคต เสนาอำมาตย์ และประชาชนต่างเห็นว่าบ้านเมืองเกิดเภทภัยจึงย้ายไปสร้างเมืองใหม่มาอยู่ตรงข้ามกัน ซึ่งเป็นบริเวณที่ป่าดง ไม้รวกขึ้นหนาแน่นจึงเรียกชื่อเมืองใหม่นี้ว่ามรุกขนคร ซึ่งมีความหมายว่า เมืองที่อยู่ในดงไม้รวก คำว่า ไม้รวก (ไม้ไผ่ชนิดหนึ่ง) ต่อมาใน พ.ศ. 2057 ผู้ครอง เมืองมรุกขนคร คือ พระเจ้านครหลวงพิชิตทศพิศราชธานี ศรีโคตรบูรหลวงเปลี่ยนชื่อเมืองเสียใหม่ เรียกว่า ศรีโคตรบูร เพื่อให้ตรงตามชื่ออาณาจักรเดิม และในยุคสมัยนี้ก็ยังคงมีการบูรณปฏิสังขรณ์ พระธาตุพนมอีกครั้ง พ.ศ. 2280 เจริญรุ่งเรืองขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อ พ.ศ. 2321 สมัยรัชกาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ก็ได้มีการย้ายเมืองอีกครั้งไปตั้งอยู่ที่บ้านหนองจันทน์ ขึ้นไปทางเหนือ ประมาณ 52 กิโลเมตรในสมัยรัชกาลที่ 1 เมื่อ พ.ศ. 2333 ผู้ครองเมืองถึงแก่อนิจกรรม เมืองนี้จึงได้ ขยายตรงต่อกรุงเทพมหานครโดย รัชกาลที่ 1 ได้พระราชทานนามใหม่ว่า นครพนม หมายถึง เมืองแห่งภูเขา หรือ เมืองที่มีภูเขาอยู่รอบ ๆ องค์พระธาตุพนม เป็นหลักฐานสำคัญที่แสดงให้เห็นถึง พัฒนาการทางวัฒนธรรมของชุมชน เพราะมีชื่อปรากฏอยู่ในตำนานอุรังคธาตุว่า ศรีโคตรบูร เรื่องราว ขององค์พระธาตุพนมและเมืองศรีโคตรบูร ได้สะท้อนถึงภาพชุมชนและบ้านเมืองในแถบนี้ว่า ต่างมี เจ้าเมืองปกครองเป็นอิสระ มีผู้คนหลากหลายวัฒนธรรม ซึ่งได้พัฒนาขึ้นจากการติดต่อกับกลุ่ม ชนที่อยู่ลึกเข้าไปในผืนแผ่นดินทั้งฝั่งซ้ายและขวาของ แม่น้ำโขง เมื่อมีระบบความเชื่อทางศาสนาได้ แพร่เข้ามา จึงเกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรมขึ้นระหว่างกลุ่มชน โดยสอดคล้องผสมกับความเคยชิน ในรูปแบบของศิลปกรรมท้องถิ่น

3) *ลักษณะภูมิอากาศ* จังหวัดนครพนมเป็นพื้นที่ราบสูงมีภูเขาล้อมรอบ ลักษณะลมฟ้าอากาศแบ่งเป็น 3 ฤดู ได้แก่ ฤดูหนาว ฤดูร้อน ฤดูฝน ได้รับอิทธิพล จากลมมรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 26.57 องศาเซลเซียส

4) *การปกครอง* การปกครองเป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนภูมิภาค ส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 12 อำเภอ 97 ตำบลและ 1026 หมู่บ้าน ได้แก่ อำเภอเมืองนครพนม อำเภอท่าอุเทน อำเภอธาตุพนม อำเภอนาแก อำเภอเรณูนคร อำเภอ ศรีสงคราม อำเภอบ้านแพง อำเภอนาทม อำเภอนาหว้า อำเภอวังยาง อำเภอโพธิ์สวรรค์ อำเภอ ปลาปาก ส่วนท้องถิ่นมีองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 1 แห่งองค์การบริหารส่วนตำบล 79 แห่ง สภาตำบล 18 แห่ง และเทศบาลเมืองนครพนม 10 แห่ง

5) *ประเพณีและวัฒนธรรม* ประเพณีของชนพื้นถิ่นจังหวัดนครพนม มีประเพณีที่ถือปฏิบัติสืบทอดกันมา ผสมผสานกับความเชื่อเดิมและหลักธรรมทางพุทธศาสนา ก็มี ประเพณีเหมือนจังหวัดอื่น ๆ ของภาคอีสานทั่วไป เช่น ประเพณีการแต่งงาน งานบวช งานศพ การทำบุญขึ้นบ้านใหม่ การสู่ขวัญตามโอกาสต่าง ๆ เป็นต้น มีประเพณีสำคัญของจังหวัดคือการ ทำบุญฮีต (ฮีต คือ จารีต) สิบสองคือทำบุญ12 เดือนได้แก่ เดือนอ้าย (เดือน1) บุญเข้ากรรม เดือนยี่ (เดือน2) บุญเกี่ยวข้าว เดือน3 บุญข้าวจี่ เดือน 4 บุญพระเวส (ภาษาพูดในท้องถิ่นเรียก บุญพระเวด) เดือน5 บุญสงกรานต์ เดือน 6 บุญบั้งไฟ เดือน7 บุญซำฮะ (ซำระสิ่ง-ซำร่าย) เดือน 8 บุญเข้าพรรษา เดือน9 บุญข้าวประดับดิน เดือน10 บุญข้าวสาก เดือน 11 บุญออกพรรษา ในเดือนนี้ มีประเพณีสำคัญของชาวจังหวัดนครพนม คือประเพณีไหลเรือไฟที่ยิ่งใหญ่ ที่สร้างชื่อเสียงไปทั่ว ประเทศและทั่วโลก เดือน11 บุญออกพรรษา เดือน12 บุญกฐิน และชาวจังหวัดนครพนมมีความ เชื่ออีกอย่างคือการไหว้พระธาตุประจำวันเกิด7 วัดในวันเดียวกัน จะเกิดสิริมงคลแก่ตนเองและ ครอบครัวเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งพระธาตุทั้ง7 เป็นปูชนียสถานที่สำคัญของชาวนครพนม ได้แก่ พระธาตุ พนมอำเภอธาตุพนมประจำวันอาทิตย์ พระธาตุเรณูนครอำเภอเรณูนครประจำวันจันทร์ พระธาตุศรีคุณ อำเภอนาแกประจำวันอังคาร พระธาตุมหาชัย อำเภอปลาปากประจำวันพุธ พระธาตุประสิทธิ์ อำเภอนาหว้าประจำวันพฤหัสบดี พระธาตุท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทนประจำวันศุกร์ พระธาตุนคร อำเภอเมืองนครพนมประจำวันเสาร์ ในปัจจุบันมีผู้คนเดินทางมาไหว้พระธาตุดังกล่าวตามความเชื่อ จากทั่วทุกสารทิศจนทำให้จังหวัดนครพนม กลายเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศอีกจังหวัด หนึ่ง และยังมีพิธีกรรมของชนเผ่าอีกมากมาย เช่น พิธีกรรม ไล่ทั้งบั้ง ผู้ไทร่ล้า และ แสกเต้นสาก เป็นต้น

6) ภาษาและวรรณกรรมของจังหวัดนครพนม

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ (2542: 137) ได้กล่าวถึงกลุ่มชาติพันธุ์ของชนเผ่าในจังหวัดนครพนมว่า ประชาชนชาวจังหวัดนครพนม มีหลายเผ่าพันธุ์ ซึ่งภาษาและสำเนียงการพูดจาแตกต่างกันออกไป แยกเป็นเผ่าที่สำคัญได้ 7 เผ่า ดังนี้

- (1) เผ่าไทลาว เป็นชาวไทยกลุ่มใหญ่ในจังหวัดนครพนม เช่นเดียวกับชาวไทยอีสานในจังหวัดอื่น ๆ
- (2) เผ่าไทย้อ(ญ้อ) ประวัติความเป็นมาของชายไทย้อ ถิ่นฐานเดิมของไทย้อ อยู่ที่เมืองหงสาแขวงไชยบุรี ของประเทศลาวหรือเขตจังหวัดลานช้างของไทยสมัยหนึ่ง ไทย้อส่วนใหญ่ได้อพยพมาตั้งถิ่นฐานใหม่ที่เมืองไชยบุรี ปากน้ำสงครามริมฝั่งแม่น้ำโขง ตำบลไชยบุรี อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม ปัจจุบันชาวไทย้อ ร้อยละ 80 อยู่ที่อำเภอกำแพงแสน อำเภอสว่างแดนดิน และอำเภอนาหว้า
- (3) เผ่าผู้ไท ชาวผู้ไทเป็นชาวนครพนมเผ่าหนึ่ง ที่อาศัยในเขตอำเภอรณนคร อำเภอนาแก อำเภอรอดุพนม อำเภอนาหว้าเดิมตั้งถิ่นฐานในแคว้นสิบสองจุไทย แคว้นสิบสองปันนา ชาวผู้ไทได้อพยพจากฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงข้ามมาอยู่ในประเทศไทย
- (4) เผ่าไทกะเลิง กะเลิงเป็นชนกลุ่มน้อยที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ทางภาษากลุ่มหนึ่งเช่นเดียวกับชนกลุ่มญ้อ โส้ แสกผู้ไทและเวียดนาม ซึ่งมีอยู่ในพื้นที่จังหวัดนครพนม กะเลิงมีถิ่นฐานเดิมอยู่ทางฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง ชนกลุ่มกะเลิงได้อพยพมาตั้งแหล่งอยู่ในประเทศไทยเมื่อประมาณ 100 ปีเศษ ภาษากะเลิง จัดอยู่ในตระกูลภาษาไท ภาพสะท้อนที่แสดงออกถึงค่านิยม คติความเชื่อ วิธีการดำเนินชีวิต และศักยภาพของชาวกะเลิงบ้านกุรุคุ จะเห็นได้จากผญา เพลงพื้นเมือง นิทานพื้นบ้าน
- (5) เผ่าไทแสก แสกเป็นชนกลุ่มน้อยในภาคอีสานเผ่าหนึ่งในจำนวนหลาย ๆ เผ่าที่มีอยู่ในประเทศไทย เดิมชาวแสกมีภูมิลำเนาอยู่ที่เมืองรองขึ้นกับกรุงเว้ อยู่ทางตอนกลางของประเทศเวียดนามและจีน ชนเผ่าแสกเป็นเผ่าที่มีความอดุสหาหะบากบั่น ยึดมั่นในความสามัคคี เมื่อเห็นว่าภูมิลำเนาเดิมไม่เหมาะสมจึงได้รวบรวมสมัครพรรคพวกอพยพหาที่อยู่ใหม่ โดยอพยพลงมาจากลำน้ำโขงแล้วมาตั้งถิ่นฐานชั่วคราวอยู่ระหว่างประเทศเวียดนามกับประเทศลาว โดยมี ท้าวกายซุ และท้าวกายซา เป็นหัวหน้านำในการอพยพไปอยู่ตามพื้นที่อุดมสมบูรณ์ ตามถิ่นต่าง ๆ ในจังหวัดนครพนม
- (6) เผ่าไทโส้ ชาวไทยโส้ในพื้นที่จังหวัดนครพนม เป็นชาวไทยตระกูลเดียวกันกับพวก บรู หรือพวกไทยข่า นักมนุษยวิทยาถือว่าพวกไทยโส้เป็นชาติพันธุ์ของมนุษย์ ในกลุ่มมองโกลอยด์ มีภาษาและขนบธรรมเนียมประเพณีแตกต่างไปจากพวกไทยข่า แต่ภาษานั้นยังถือว่าอยู่

ในตระกูลออสโตรเอเชียติคสาขาอมงไฮร์หรือกะตุ ซึ่งสถาบันวิจัยภาษา ของมหาวิทยาลัยมหิดลได้รวบรวมไว้ในบทความเรื่องภาษาตระกูลไทย

(7) ไทข่า ไทข่าเป็นชาวไทยอีกกลุ่มหนึ่งที่ยังมีหลงเหลือบ้างในพื้นที่จังหวัดนครพนม แต่ไม่ปรากฏให้เห็นเป็นชุมชนชัดเจน จะมีเพียงครอบครัวที่แทรกอยู่ตามชุมชนในพื้นที่อำเภอนาแก ตามหมู่บ้านแถบเทือกเขาภูพาน ซึ่งเป็นรอยต่อกับอำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร อำเภอดงหลวงจะมีชาวไทยข่าอาศัยอยู่มาก ในจังหวัดนครพนมจึงไม่ปรากฏให้เห็นเด่นชัด ไทข่ามีถิ่นกำเนิดดั้งเดิมอยู่แขวงสุวรรณเขตสาละวัน และอัครปือของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและได้อพยพเข้ามาอยู่ในพื้นที่ประเทศไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 เป็นต้นมา

5.3.2 ชนเผ่าไทยแสก

จากการศึกษาเอกสารและหนังสือหลายเล่ม มีผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้กล่าวถึง ชนเผ่าไทยแสกไว้ดังนี้

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ (2542: 142) บอกไว้ว่าชนเผ่าไทยแสก เป็นชนกลุ่มน้อยในภาคอีสานเผ่าหนึ่งในจำนวนหลาย ๆ เผ่าเดิมแสกเป็นชนกลุ่มน้อยในภาคอีสานเผ่าหนึ่งในจำนวนหลาย ๆ เผ่าที่มีอยู่ในประเทศไทย เดิมชาวแสกมีภูมิลำเนาอยู่ที่เมืองรองขึ้นกับกรุงเว้ อยู่ทางตอนกลางของประเทศเวียดนามและจีน ชนเผ่าแสกเป็นเผ่าที่มีความอดสาหัสบากบั่น ยึดมั่นในความสามัคคี เมื่อเห็นว่าภูมิลำเนาเดิมไม่เหมาะสมจึงได้รวบรวมสมัครพรรคพวกอพยพหาที่อยู่ใหม่ โดยอพยพลงมาจากลำน้ำโขงแล้วมาตั้งถิ่นฐานชั่วคราวอยู่ระหว่างประเทศเวียดนามกับประเทศลาว โดยมีท้าวกายชู และท้าวกายซา เป็นหัวหน้านำในการอพยพไปอยู่ตามพื้นที่อุดมสมบูรณ์ ตามถิ่นต่าง ๆ ในจังหวัดนครพนม ชาวแสกมีความเข้มแข็งสามารถปกครองตนเองได้ไปตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ป่าห้วยโศกในพื้นที่จังหวัดนครพนม แล้วเปลี่ยนชื่อเป็น เมืองอาจสามารถคือตำบลอาจสามารถ อำเภอเมืองจังหวัดนครพนมในปัจจุบัน และชาวไทยแสกบางส่วนได้พากันแยกย้ายไปทำมาหากินตามหมู่บ้านต่าง ๆ เช่น บ้านไผ่ล้อมอำเภอเมือง บ้านดงสมอ อำเภอศรีสงคราม บ้านบะหว้า อำเภอนาหว้า บ้านโพธิ์คำ ประเทศลาว ชาวแสกเหล่านี้ล้วนมีเชื้อสายและเป็นญาติพี่น้องกับชาวแสกในบ้านอาจสามารถ จากคำบอกกล่าวของชาวแสกบอกว่ายังมีเผ่าแสกอยู่แคว้นปันทาที่ประเทศจีน และที่สมุทรปราการประเทศไทยอีกด้วย

จุมพล วิเชียรศิลป์ (2542: 81) กล่าวไว้ว่า “แสก” เป็นชนเผ่าหนึ่งในจำนวนหลาย ๆ เผ่าที่มีอยู่ในประเทศไทยชาวแสกมีภูมิลำเนาอยู่ที่เมืองรอง ขึ้นกับเมืองเว้ อยู่ทางตอนกลางของประเทศเวียดนามและประเทศจีนชนเผ่าแสกเป็นเผ่าที่มีความอดสาหัสบากบั่น ยึดมั่นในความสามัคคี เมื่อเห็นว่าภูมิลำเนาเดิมไม่เหมาะสม จึงได้รวบรวมสมัครพรรคพวกอพยพลงมาจากลำแม่น้ำโขง แล้วมาตั้งถิ่นฐานชั่วคราวอยู่ระหว่างประเทศเวียดนามกับประเทศลาว โดยมี “ท้าวกายชู” และ “ท้าวกายซา” เป็นหัวหน้าในการอพยพ

แสก หมายความว่า แจ้ง, สว่าง เป็นชนชาติหนึ่งในตระกูลมอญ-เขมร (เปลื้อง ณ นคร 2518: 492) ชาวไทแสกเป็นชนกลุ่มน้อยตั้งถิ่นฐานอาศัยอยู่ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยในท้องที่จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร ชาวไทยแสก เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ ที่เป็นชาติพันธุ์ ที่เป็นชาติพันธุ์เดิมมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในตอนกลางของสาธารณรัฐ สังคมนิยมเวียดนาม อาศัยอยู่ในแถบเมืองรอง เมืองเว้ ต่อมาชาวเวียดนาม พยายามเข้าครอบครอง และรุกรานชายไทยแสกตลอดมา จนทำให้ชาวไทแสกตกอยู่ภายใต้การปกครองของเวียดนาม มีชาว ไทยแสกบางกลุ่มไม่พอใจอยู่ภายใต้การปกครองของเวียดนาม ได้อพยพมาทางตอนใต้ มาทาง ตอนกลางของประเทศ มาตั้งภูมิลำเนาอยู่ใกล้เมืองท่าแขก (อยู่ตรงข้ามกับจังหวัดนครพนม ประเทศไทย) มาอยู่ที่บ้านหม้อเตลิง บ้านทอง ท่าแค บ้านโพธิ์คำ

สุรจิตต์ จันทรสภา (2543: 10) ได้รวบรวมประวัติจังหวัดนครพนม ในอดีต ได้กล่าวถึง ชาวไทยแสก ว่า ไทยแสกเป็นชาวไทยเผ่าหนึ่งที่ได้อพยพโยกย้ายมาพร้อมกับ ชาวไทยน้อยเผ่าอื่น ๆ ถิ่นดั้งเดิมอยู่บริเวณมณฑลยูนนาน (หนองแสตาลีฟู) เมื่อถูกรุกรานได้อพยพ โยกย้ายลงมาพร้อมกับชาวไทยเผ่าอื่น ๆ (ผู้ไทย ช่า กะโซ่ ญ้อ โย้ย ไทญวน กะเลิง) มาตั้งบ้านเรือน ในตอนแรก ๆ อยู่บ้านเมืองแสก (ฮาวีรอง) อยู่ระหว่างจีนและเวียดนาม (อยู่ห่างจากชายแดน เวียดนามประมาณ 20 กิโลเมตร ปัจจุบันเป็นเมืองร้าง) เมื่อเห็นว่าภูมิลำเนาเดิมไม่เหมาะสมจึง อพยพลงมาตามลำน้ำโขงนำโดยท้าวโองมู่ชุกายชาชายไทยแสกบางกลุ่มเมื่อตั้งถิ่นฐานได้แล้ว ก็ตั้งชื่อ หมู่บ้านตนว่า “บ้านท่าแค” (ปัจจุบันก็คือ ชาวไทยแสกที่อยู่บ้านโพธิ์คำ แขวงคำม่วน เมืองท่าแขก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทางภาคอีสาน) ส่วนชาวไทแสกอีกกลุ่มหนึ่งได้อพยพอยู่ ทางฝั่งขวา (ปัจจุบันคือประเทศไทย) โดยอพยพข้ามแม่น้ำโขงมาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ฝั่งขวาแม่น้ำโขง ปัจจุบันชาวไทแสกส่วนมากจะอยู่ที่หมู่บ้านอาจสามารถ ตำบลอาจสามารถ อำเภอเมืองจังหวัด นครพนม อยู่ห่างจากตัวเมืองจังหวัดนครพนม 4 กิโลเมตร และยังมีชนไทยแสกบางกลุ่ม ที่ได้พากัน อพยพ โยกย้ายที่อยู่ไปทำมาหากินถิ่นต่าง ๆ ในจังหวัดนครพนม และรวมทั้งสาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาวมีชนชาวไทแสกตามถิ่นต่าง ๆ ดังนี้ บ้านอาจสามารถ ตำบลอาจสามารถ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม บ้านไผ่ล้อมตำบลอาจสามารถ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม บ้านบะหว้า ตำบลท่าเรือ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม บ้านดอนเสมอ ตำบลอาจสามารถ อำเภอเมือง จังหวัด นครพนม บ้านโพธิ์คำ แขวงคำม่วน เมืองท่าแขก ประเทศลาว

นิทานพื้นบ้านไทยแสก เป็นนิทานพื้นบ้านอีสานโดยจัดทำเป็นหนังสืออ่าน เพิ่มเติมที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นเพื่ออนุรักษ์มรดกที่เป็นวรรณกรรมพื้นบ้านหรือวรรณกรรมท้องถิ่น ที่มี เรื่องเล่าสืบทอดกันมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของชนเผ่าไทยแสก และใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนวิชา ภาษาไทย ชนเผ่าไทยแสกได้ถ่ายทอดภูมิปัญญา ที่เป็นนิทานพื้นบ้านที่มีอยู่ของพวกเขาโดยการเล่า เรื่อง เพื่อเป็นคติสอนใจในการอบรมสั่งสอนบุตรหลาน เพื่อความบันเทิง ตลอดจนข้อคิดที่ได้จาก

นิทานนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และเป็นตัวอย่างหรือแนวทางปฏิบัติตนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข นิทานพื้นบ้านไทแสกยังไม่มีผู้ใดศึกษาเรื่องนี้ แต่มีนักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงชนเผ่าแสก ศิลปวัฒนธรรมของแสก และพิธีกรรมของแสก เช่น แสกเต้นสาก และได้กล่าวถึงภาษาแสกเอาไว้หลายท่านดังต่อไปนี้

สมทรง บุรุษพัฒน์ (2543: 29) ผู้พูดภาษาแสกมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่ ประเทศเวียดนาม และอพยพมาจากประเทศลาว ภาษาแสกแตกต่างจากภาษาไทยถิ่นอื่นตรงที่จัดอยู่ในภาษาไทยกลุ่มเหนือ ปัจจุบันอยู่ในจังหวัดนครพนม

เรื่องเดช ปันเขื่อนขันธ์ (2531: 50) กล่าวว่าไว้ว่า ภาษาแสกเป็นภาษาไทย ถิ่นหนึ่งของภาษาตระกูลไทย ไทยแสกเดิมมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศเวียดนาม ต่อมาอพยพมาอยู่ ประเทศลาวและมาอยู่ประเทศไทยในสมัยพระเจ้าปราสาททอง ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือจังหวัด นครพนม ส่วนจังหวัดอื่นมรน้อยมาก ไทยแสกตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านอาจสามารถ บ้านไผ่ล้อมอำเภอ เมือ บ้านชะหว่า บ้านดอนสมอ อำเภอสรีสงคราม ส่วนประเทศลาวมีพวกแสกอยู่แถบบ้านโพธิ์ดำ

สรุปจากเอกสารอ้างอิงที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับจังหวัดนครพนม สรุปได้ว่า จังหวัดนครพนม มีความเจริญรุ่งเรือง ทางด้านศิลปวัฒนธรรม สืบต่อกันมาช้านาน มีชนเผ่าต่าง ๆ รวมกันอยู่หลายชนเผ่า รวมทั้งชนเผ่าไทแสกที่มีประเพณีวัฒนธรรมความเป็นอยู่คล้ายคลึงกันกับ ชนเผ่าอื่นๆ ในจังหวัดนี้ แต่ที่แตกต่างจากชนเผ่าอื่นโดยสิ้นเชิงคือภาษาพูดที่ใช้พูดสื่อสารกัน เป็น เอกลักษณ์ของตนเอง เป็นภูมิปัญญาที่น่าสนใจควรอนุรักษ์ไว้ให้ลูกหลานได้ศึกษาต่อไป

5.3.3 ภาษาแสก

ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับภาษาแสก ได้มีนักการศึกษาหลาย ท่าน กล่าวถึงภาษาแสกไว้ ดังนี้

วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ (2519: 1) กล่าวว่าไว้ว่า ภาษาแสกมีพูดอยู่ที่ อำเภอมือเมือง อำเภอนาหว้า และอำเภอสรีสงคราม ผู้พูดภาษาแสกรวมตัวกันกันเป็น การแต่งกาย รูปร่างลักษณะ ท่าทางกิริยามารยาท และความเป็นอยู่ของชาวแสกไม่แตกต่างไปจากชาวไทยใน ท้องถิ่นอื่นเลย สิ่งเดียวที่แตกต่างคือ ภาษาในจังหวัดนครพนมมีภาษาถิ่นหลายพวก แต่ก็สามารถ สื่อสารกันรู้เรื่อง จะแตกต่างในเรื่องของเสียงและคำศัพท์บ้างเล็กน้อย แต่ในการเรียงคำและการสร้าง ประโยคไม่แตกต่างกันมากนัก ส่วนภาษาแสกนั้นถึงแม้ว่าจะเป็นภาษาไทย แต่ความแตกต่างไปจาก ภาษาไทยถิ่นอื่นนั้นมีมากจนสื่อสารกันไม่รู้เรื่องเลย ทำให้คนจำนวนมากคิดว่าภาษาแสกเป็นภาษา เขมร ซึ่งมีลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ เสียงสระและเสียงพยัญชนะ ที่มีใช้อยู่ในภาษาแสก ยังได้ บรรยายถึงลักษณะกลุ่มคำต่าง ๆ การประสมคำ การเรียงการเก็บบันทึกคำภาษาแสก ที่เกี่ยวกับคำ และความหมาย วิธีอ่านออกเสียงและความหมายของคำแสก โดยวิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ ได้แสดง ความเป็นห่วงภาษาแสกเอาไว้ว่าในประเทศไทย “ภาษาแสก” เป็นภาษาของชนกลุ่มน้อยและแปลก

แตกต่างกันไปจากภาษาถิ่นอื่น ๆ มากคนไทยอื่น ๆ ไม่สามารถเข้าใจภาษาแสกได้ “ภาษาแสก” จึงมี ปัญหาเหมือนคนไทยที่เป็นชนกลุ่มน้อยในประเทศอื่น ๆ กล่าวคือ ภาษาแสกกำลังถูกกลืนหายไป ปัจจุบันนี้บางหมู่บ้านโดยเฉพาะหมู่บ้านในตัวเมือง พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย จะพูดภาษาแสกได้ เด็ก ๆ ชาวไทแสก จะไม่สามารถพูดภาษาแสกได้ เด็ก ๆ เหล่านี้ไม่ค่อยพูดภาษาแสก แต่พวกเขาฟังและ เข้าใจภาษาแสกได้อยู่บ้าง จากสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันทำให้สามารถคาดการณ์ได้ว่า ภาษาแสก คง จะสูญสิ้นไปในไม่ช้าเพราะสาเหตุใหญ่ 5 ประการ คือ

1) ภาษาแสก เป็นภาษาของคนกลุ่มน้อย ดังนั้นเด็กรุ่นปัจจุบันในหมู่บ้าน แสกจึงไม่นิยมใช้ข้อนี้เป็นเหตุผลทางธรรมชาติโดยทั่วไปแล้ว เด็กจะพยายามใช้ภาษาของชนหมู่ใหญ่ คือ ภาษาที่เพื่อน ๆ รอบตัวใช้ในโรงเรียนและภาษาที่ใช้สถานที่สาธารณะต่าง ๆ ถ้าภาษาที่ใช้ใน ครอบครัวไม่ใช่ภาษาของชนหมู่ใหญ่เด็กก็มักจะไม่ใช่พูด ถึงแม้แต่พ่อแม่จะใช้ภาษานั้นพูดด้วยก็ตาม เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นทั่วไป ดังจะเห็นว่าถ้าครอบครัวได้ย้ายไปอยู่ต่างประเทศ ถ้าเป็นครอบครัวซึ่งไป เติบโตที่นั่น จะเรียนรู้และพูดภาษานั้นและไม่ยอมใช้ภาษาของตัวเอง เด็กจะเรียนรู้ภาษาของพ่อแม่ แต่ไม่ยอมใช้ภาษาเพราะเห็นว่าเป็นภาษาของชนกลุ่มน้อย ดังนั้นในหมู่บ้านชาวไทแสกในตัวเมือง ทั่ว ๆ ไปก็เช่นกัน จะพบว่าเด็กที่อายุต่ำกว่า 15 ปี ลงมาไม่สามารถพูดภาษาแสกได้เพียงแต่ฟังเข้าใจ

2) การได้รับอิทธิพล จากภาษาไทยกลางเนื่องจากชาวไทแสก ส่วนมาก หรือเกือบทุก ๆ คนต้องเรียนหนังสือ ซึ่งต้องใช้ภาษากลางเป็นสื่อในการเรียนการสอน อีกทั้ง สื่อสารมวลชนต่าง ๆ เช่นหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ ฯลฯ ซึ่งมีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวันของคนทั่ว ๆ ไป ก็ใช้ภาษากลางจึงทำให้ชาวไทแสกได้รับอิทธิพลต่อชีวิตประจำวันของคนทั่ว ๆ ไป ก็ใช้ภาษากลางจึง ทำให้ชาวไทแสกได้รับอิทธิพลไปจากภาษาไทยกลางมาก

3) การได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยท้องถิ่นหรือภาษาลาวพื้นเมืองนครพนม ในชีวิตประจำวัน “ชาวไทแสก” จะต้องติดต่อพบปะใกล้ชิด สื่อสารและพูดภาษาอีสานเป็นส่วนมาก และแสกบางครอบครัวได้ย้ายไปประกอบอาชีพตามถิ่นอื่น จึงไม่ได้ใช้ภาษาของตนเองเลย

4) ไทยแสกไม่มีภาษาเขียน ภาษาที่ใช้อ่านคือภาษาไทยกลาง จึงทำให้ใช้ ภาษาแสกน้อยลงทุกที

5) ชนเผ่าไทยแสกแต่งงานกับคนที่ไม่ใช่ภาษาแสก จึงเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ ไม่ได้ใช้ภาษาของตนเอง

และยังมีความคิดเห็นของศาสตราจารย์ Haudricourt ได้แสดงความคิดเห็นไว้ใน ภาษาแสกของ วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ (2519: 2) ว่าควรจัดอยู่ในภาษาไทยแขนง ภาคเหนือ โดยพิจารณาจากศัพท์ศาสตราจารย์ “William Gredney ก็เป็นอีกท่านหนึ่ง ซึ่ง สนับสนุนว่าควรจัด “ภาษาแสก” อยู่ในแขนงภาคเหนือเช่นกันโดยเพิ่มหลักฐานทางศัพท์และเสียง ท่านผู้นี้ ได้ศึกษาภาษาแสกในเรื่องเสียงว่ามีเสียงอะไรบ้าง และเคยพิมพ์บทความเรื่อง The Sack

Language of Nakhon Phanom ส่วนศาสตราจารย์ Haudricourt นั้นรวบรวมคำศัพท์ไปไม่มาก และยังไม่ได้ศึกษาถึงเรื่องเสียงวรรณยุกต์และเรื่องอื่น ๆ ของชาวไทแสก

ปรีชา ชัยปัญหา (2549: 2) ไทแสกคือกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่งที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือปัจจุบันอาศัยอยู่ในจังหวัดนครพนม ได้แก่ บ้านอาจสามารถ อำเภอเมืองนครพนม บ้านดอนสมอ อำเภอศรีสงคราม บ้านบะหว้า (แสก) อำเภอนาหว้า ชาวไทยแสกที่ตำบลท่าเรือ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ใช้ภาษาแสกเป็นประจำร้อยละ 69.42 และใช้ภาษาแสกและภาษาลาวอีสานร่วมด้วย ร้อยละ 30.57

เรื่องเดช ปันเขื่อนขันต์ (2531: 142) กล่าวไว้ว่า ภาษาไทยแสก (ไทแสก) เป็นภาษาไทยถิ่นหนึ่งที่มีผู้พูดอยู่เฉพาะที่จังหวัดนครพนมเท่านั้น ลักษณะภาษาไทยแสกมีคำศัพท์ร่วมกลุ่มกับภาษาไทยถิ่นอีสานเป็นจำนวนมาก มีลักษณะสำคัญคือหน่วยเสียง/ร/ควบกล้ำ/ส่วนภาษาไทยถิ่นอีสานไม่มีเสียงควบกล้ำเลย

สมทรง บุรุษพัฒน์ (2543: 29) ได้กล่าวว่าผู้พูดภาษาแสกมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่ประเทศเวียดนาม และอพยพมาประเทศลาว ภาษาแสกแตกต่างจากภาษาไทยถิ่นอื่นตรงที่จัดอยู่ในภาษาไทยกลุ่มเหนือ (Li 1960) ปัจจุบันอาศัยอยู่ในเขตจังหวัดนครพนม

สรุปได้ว่า ภาษาแสก เป็นภาษาพูดของชนกลุ่มหนึ่งไม่มีภาษาเขียน เรียกว่าชนเผ่าไทยแสก ซึ่งอพยพ มาจากประเทศเวียดนาม ประเทศลาวมาอยู่ประเทศไทยที่จังหวัดนครพนม ในอำเภอเมืองนครพนมอำเภอศรีสงครามและอำเภอนาหว้า ลักษณะภาษาไทยแสกมีคำศัพท์ร่วมกลุ่มกับภาษาไทยถิ่นอีสานเป็นจำนวนมาก มีลักษณะสำคัญคือหน่วยเสียง/ร/ควบกล้ำ/แตกต่างจากภาษาไทยถิ่นอีสานไม่มีเสียงควบกล้ำเลยภาษาในจังหวัดนครพนมมีภาษาถิ่นหลายพวก แต่ก็สามารถสื่อสารกันรู้เรื่อง ส่วนภาษาแสกนั้นถึงแม้ว่าจะเป็นภาษาไทย แต่ความแตกต่างไปจากภาษาไทยถิ่นอื่นนั้นมีมากจนสื่อสารกันไม่รู้เรื่องเลย

5.3.4 นิทานพื้นบ้านไทยแสก

นิทานพื้นบ้านไทยแสก หมายถึง นิทานพื้นบ้านอีสานที่เล่าเรื่องโดยชนเผ่าไทยแสกซึ่งถ่ายทอดเป็นภาษาแสก ผู้ศึกษาได้ให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นผู้แปลจากภาษาแสกเป็นภาษาไทย ไทยแสกมีภาษาพูดเป็นของตนเองที่แตกต่างไปจากภาษาลาวอีสาน แต่ไม่มีภาษาเขียน ภาษาพูดจะคล้ายภาษาเวียดนามและภาษาเขมร ไทยแสกมีเรื่องเล่ามากมายที่บ่งบอกถึงศิลปวัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อ ความคิด ที่สมควรอนุรักษ์ไว้ โดยสถานศึกษาควรจัดเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้เยาวชนรุ่นหลัง ได้ตระหนัก ภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ

สุจิตรา คชะวงค์ (2554: กระจาดอัดสำเนา) และทีมวิจัยพจนานุกรมภาษาแสกฉบับชาวบ้าน ได้จัดทำหนังสือหัตถ์อ่าน ก กูก เขียนด้วยอักษรไทยแต่เป็นภาษาไทยแสก

และจัดทำหนังสือเรื่องเล่าพื้นบ้านไทแสกเป็นภาษาไทยแสก มีไว้ที่ห้องสมุดประชาชนของหมู่บ้าน
บะหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

ผู้ศึกษาได้รวบรวมนิทานพื้นบ้านไทแสก โดยการเข้าไปสัมภาษณ์ ไปฟัง
เรื่องเล่าจากผู้รู้ ในหมู่บ้านบะหว้า ตำบลท่าเรือ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ยังไม่มีผู้ใดศึกษา
เรื่องนี้เลย มีการตั้งศูนย์ศึกษาฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤตสถาบันวิจัยภาษา
มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในหมู่บ้านบะหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม กำลัง
ร่วมกันศึกษาวิจัยแต่ยังไม่มีการเผยแพร่อย่างเป็นทางการ ส่วนนิทานพื้นบ้านมีการรวบรวมเอาไว้ที่
ศูนย์วัฒนธรรมหมู่บ้านแต่ไม่มากนัก นิทานส่วนมากอยู่ที่ ภูมิปัญญาท้องถิ่นยังไม่มีผู้ใดจัด ทำเป็น
รูปเล่ม ผู้เล่าเรื่องบางท่านสื่อสารด้วยภาษาแสก ได้อย่างเดียว ไม่สามารถพูดเป็นภาษาไทยกลางได้
แต่สามารถพูดภาษาอีสานได้บ้าง สำเนียงคล้ายภาษาเวียดนามฟังไม่รู้เรื่อง การเล่าเรื่องจะเล่าเป็น
ภาษาแสกต้องใช้ล่ามแปลเป็นภาษาอีสาน และภาษาไทยอีกขั้นตอนหนึ่ง ซึ่งผู้ศึกษาได้รวบรวมมาได้
จำนวน 20 เรื่อง มีบางเรื่องที่มีเนื้อหาไม่เหมาะที่จะใช้กับนักเรียน โดยผ่านการตรวจสอบจากภูมิ
ปัญญาท้องถิ่นและผู้เชี่ยวชาญ จึงได้ตัดออกเหลือนิทานพื้นบ้านไทแสก 14 เรื่องดังรายละเอียดใน
บทที่ 2

5.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

5.4.1 งานวิจัยในประเทศ

จรรยา คงกุล (2548: บทคัดย่อ) การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดนิทาน
น่ารู้ชีวิตคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสามัคคีธรรม จังหวัด
นครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า หนังสือการอ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 81.10/81.30
หมายความว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดนิทานน่ารู้ชีวิตคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสามัคคีธรรม ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สามารถเพิ่มพูน
ความรู้ สร้างเสริมความรับผิดชอบของนักเรียนได้เป็นอย่างดี และเป็นหนังสือ ที่นักเรียนสนใจที่จะ
อ่านอยู่ในระดับมาก

ฉวีวรรณ วรรณรงค์ (2551: บทคัดย่อ) การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง
นิทานพื้นบ้าน เมืองอุบล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า
1) หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง นิทานพื้นบ้านเมืองอุบล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัด
อุบลราชธานี ประกอบด้วยนิทานพื้นบ้านจำนวน 12 เรื่อง 2) ตรวจสอบคุณภาพของหนังสือ 6 ด้าน
โดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.66-1.00 และประเมินคุณภาพหนังสือโดย
นักเรียน มีความเห็นเหมาะสมมากที่สุด สรุปว่าเป็นหนังสือที่มีคุณภาพเหมาะสมอยู่ระดับดี

วงเดือน ทาจันท์ (2552: บทคัดย่อ) การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง เมืองสามโคก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเห็นว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมชุดนี้ มีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ช่วยส่งเสริมให้เห็นคุณค่ามรดกท้องถิ่น เกิดความรักความภูมิใจในท้องถิ่น ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน หนังสือมีคุณค่าและมีประโยชน์ เหมาะโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 2) นักเรียนมีความเห็นว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมชุดนี้ มีคุณภาพทำให้เกิดความรักความภูมิใจในท้องถิ่น รวมทั้งได้แนวปฏิบัติเพื่อสืบสานประเพณีสำคัญในท้องถิ่น หนังสือมีคุณภาพและมีประโยชน์เหมาะกับนักเรียนโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40

จิตภา ปัตถัย (2552: บทคัดย่อ) สร้างหนังสือนิทานอ่านเพิ่มเติมเรื่อง นิทานพื้นบ้านตำบลมอ อำเภอสงขลา จังหวัดสุรินทร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพอุดมวิทยา จังหวัดสุรินทร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพอุดมวิทยา จังหวัดสุรินทร์ ผลการศึกษาค้นคว้ามีดังนี้ หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง นิทานพื้นบ้านตำบลมออำเภอสงขลา จังหวัดสุรินทร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพอุดมวิทยา ประกอบด้วยนิทานพื้นบ้าน 14 เรื่อง ด้านการใช้ภาษา ด้านเนื้อหา และด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 และประเมินคุณภาพโดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนเทพอุดมวิทยาอำเภอสงขลา จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 10 คน นักเรียนแสดงความเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด สรุปได้ว่าเป็นหนังสือที่มีคุณภาพเหมาะสมอยู่ระดับดี

ประพันธ์ ศรีทองสุด (2554: บทคัดย่อ) สร้างและพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องประเพณีตำนาน นิทานพื้นบ้านเพชรบูรณ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดเพชรบูรณ์ ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ประเมินโดยใช้แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง และตรวจสอบคุณภาพหนังสือ โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบึงสามพันวิทยาคม จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 10 คน โดยใช้แบบสอบถาม ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษา การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 สรุปได้ว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสม การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยนักเรียน จำนวน 10 คน นักเรียนมีความคิดเห็นต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก

สรุปได้ว่า จากการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นสื่อที่ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนและช่วยในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านได้เป็นอย่างดี ทำให้เด็กได้รับความรู้เพิ่มเติม มีนิสัยรักการอ่าน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ถ้าผู้สร้างจัดเนื้อหาให้เหมาะสมเป็นเรื่องใกล้ตัว สอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสภาพแวดล้อมของเด็ก

5.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศมีดังนี้

โรเจอร์ (Rogers, 1989) ศึกษาเรื่องอิทธิพลของโปรแกรมอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติม พิก-อินอะวิก (Pig in a Wig) ที่มีต่อความสามารถในการอ่านของนักเรียนเกรดหนึ่ง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาโปรแกรมสำหรับผู้เรียนอายุ 6-7 ขวบ ที่ต้องการพัฒนาทักษะการจำคำและความสามารถในการอ่าน โดยศึกษากับผู้เรียน 39 คน ที่มีปัญหาเรื่องการอ่าน คณิตศาสตร์ หรือปัญหาทั้งสองวิชา ที่ถูกจัดเข้าโปรแกรม 3 แบบ ซึ่งผู้เรียนจะทำกิจกรรมตามโปรแกรมเหมือนกัน วันละ 1 ชั่วโมง 45 นาที ทุกวัน ส่วนอีก 45 นาทีต่อมาจะทำกิจกรรมต่างกับกลุ่มที่ 1 ทำกิจกรรมตามที่ครูจัดปรกติ กลุ่มที่สองให้อ่านหนังสือเพิ่มเติมโดยมี กิจกรรมเข้าจังหวะแบบปฐมวีย์ เพลง เกม และเรื่องที่เรียนด้วยภาษาที่เป็นธรรมชาติ ส่วนกลุ่มที่ 3 ให้ทำกิจกรรมที่มีโปรแกรมของคณิตศาสตร์เข้ามาด้วย ผลการวิจัยพบว่าผู้เรียน กลุ่มที่ 2 ที่ได้อ่านหนังสือเพิ่มเติมมีผลการอ่านดีกว่ากลุ่มอื่น โดยอ่านออกเสียงคำได้ดีกว่ากลุ่มอื่น อ่านหนังสือเป็นจำนวนมากอย่างอิสระ และชอบอ่านหนังสือมากขึ้น รวมทั้งพบว่าผู้ปกครองมีผลต่อการอ่านของเด็กเมื่อเด็กเริ่มกิจกรรม พิกอินอะวิก ที่โรงเรียน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นว่า ได้มีการนำนิทานเรื่องราวของท้องถิ่นและภูมิปัญญาของท้องถิ่น มาสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

6. แนวทางการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม

การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง นิทานพื้นบ้านไทยแสด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนครพนม ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

6.1 กำหนดลักษณะและโครงสร้างของหนังสือ

6.2 การสร้างและพัฒนาหนังสือ

6.2.1 การสร้างหนังสือ

6.2.2 การปรับปรุงคุณภาพหนังสือ

6.1 กำหนดลักษณะและโครงสร้างของหนังสือ

หนังสือที่สร้างขึ้น คือ หนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีลักษณะที่เน้นการเสริมทักษะการอ่าน ให้ความรู้ด้านนิทานพื้นบ้าน และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน โดยกำหนดลักษณะและโครงสร้างหนังสือ ดังนี้

6.1.1 ลักษณะหนังสือ

ผู้ศึกษาได้กำหนดลักษณะหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ ดังนี้

- 1) กลุ่มผู้อ่านหนังสือ คือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อายุ 11-12 เป็นวัยก่อนวัยรุ่น
- 2) แหล่งที่มาของหัวข้อเรื่องที่จะนำมาเป็นแนวทางในการเขียน คือ เป็นนิทานพื้นบ้านท้องถิ่นที่มีอยู่ในหมู่บ้านบะหว้า ตำบลท่าเรือ อำเภอ นาหว้า ของจังหวัดนครพนม เป็นนิทานชนของเผ่าไทย-แสก มีเนื้อเรื่อง ด้านความเชื่อ ด้านสังคม วัฒนธรรมประเพณีและวัฒนธรรม และด้านคตินิยม มาสร้าง-หนังสือให้สอดคล้องกับหลักสูตร และตัวชี้วัดชั้นปีของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- 3) กำหนดชื่อเรื่อง ให้สอดคล้องกับหัวข้อเรื่องว่า นิทานพื้นบ้านไทยแสก
- 4) แนวการเขียน เป็นแบบสาระบันเทิง คือ เนื้อหาที่มีความสนุกสนานโดยยังมีสาระที่เป็นความรู้ความคิดแก่ผู้อ่าน
- 5) รูปเล่มหนังสือ ใช้รูปเล่มมาตรฐานทั่วไปขนาด 18.5 x 26 ซม. หรือขนาด 8 หน้ายก
- 6) เนื้อหาหนังสือ ประกอบด้วยนิทานพื้นบ้านไทยแสก จังหวัดนครพนม ซึ่งเป็นเรื่องที่ภูมิปัญญาท้องถิ่นพิจารณาเลือกแล้ว จำนวน 14 เรื่อง

6.1.2 โครงสร้างเนื้อหาหนังสือ

โครงสร้างของเนื้อหาประกอบด้วยเนื้อเรื่อง คำอธิบายศัพท์ กิจกรรมท้ายเรื่องและมีภาพประกอบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) โครงสร้างเนื้อหา การเขียนเนื้อหานิทานพื้นบ้านแต่ละเรื่องจะมีโครงสร้างประกอบด้วยเนื้อหา คำอธิบายศัพท์ กิจกรรมท้ายเรื่อง และภาพประกอบ
  - (1) เนื้อหา เป็นการนำนิทานพื้นบ้าน ทั้งที่เป็นมุขปาฐะ และที่มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์มาเขียนเรียบเรียงให้เป็นเนื้อหา ลักษณะของนิทานพื้นบ้านที่เลือกมาจะมีเนื้อหาที่น่าสนใจ เหมาะกับวัยและมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแหล่งข้อมูลของเนื้อหาจะได้มาโดยการสัมภาษณ์บุคคลในท้องถิ่นที่เป็นปราชญ์ชาวบ้าน
  - (2) คำอธิบายศัพท์ เป็นการอธิบายความหมายของคำศัพท์ ภาษาแสก เป็นภาษาถิ่นอีสาน และภาษาไทยกลาง นักเรียนไม่เข้าใจความหมาย เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น แหล่งที่มาของการอธิบายความหมาย ได้มาโดยการสัมภาษณ์บุคคลในท้องถิ่น จากการศึกษาพจนานุกรมและเอกสารที่มีผู้บันทึกไว้
  - (3) กิจกรรมท้ายเรื่อง เป็นการสร้างกิจกรรมเพื่อประเมินผลจากการอ่านนิทานพื้น-บ้านซึ่งสอดคล้องกับสาระ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปี

(4) ภาพประกอบ เป็นภาพวาดและภาพถ่ายที่มีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง เพื่อช่วยส่งเสริมให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น และช่วยให้ผู้อ่านมีความเพลิดเพลินในการอ่านหนังสือ

6.2 แนวทางการสร้างและพัฒนาหนังสือ

การสร้างและพัฒนาหนังสือมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการสร้างหนังสือ ขั้นตอนปรับปรุงคุณภาพ โดยอาศัยความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพ โดยการนำหนังสือที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน และให้นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างอ่านแล้วเก็บข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละขั้นตอน ดังต่อไปนี้

6.2.1 การสร้างหนังสือ

ผู้ศึกษาสร้างและพัฒนาหนังสือมี 3 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ขั้นตอนก่อนเขียน

(1) ศึกษาหลักสูตร การศึกษาหลักสูตรได้พิจารณาสาระตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 และตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ววิเคราะห์ความสอดคล้องของมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี เนื้อหาหนังสือ และกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัยของผู้เรียนระดับชั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหนังสือ

(2) กำหนดวัตถุประสงค์

ก. เพื่อให้นักเรียนมีหนังสืออ่านเพิ่มเติมใช้เป็นเครื่องมือพัฒนาพัฒนาทักษะ การอ่านและมีลักษณะนิสัยรักการอ่าน

ข. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่า และภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน

(3) ศึกษาข้อมูลนิทานพื้นบ้านไทยแสด โดยการศึกษาค้นคว้าจากสัมภาษณ์บุคคลในท้องถิ่นที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และศึกษาเอกสารที่มีผู้บันทึกไว้ เพื่อคัดเลือกนิทานพื้นบ้านไทยแสด ที่มีคุณค่าเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรนำมาใช้ในการสร้างหนังสือ โดยรวบรวมรายชื่อและเนื้อหานิทานไทยแสดได้จำนวน 20 เรื่อง แล้วนำไปให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวน 3 คนตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมด้านโครงร่าง ขอบข่ายของเนื้อหานิทานพื้นบ้าน และคัดเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับนักเรียนเหลือเพียง 14 เรื่อง โดยมีค่า IOC มากกว่า.50

(4) ศึกษาเอกสาร แนวทางในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เพื่อใช้เป็นแนวทางใน การสร้างหนังสือให้มีคุณภาพ กำหนดโครงสร้างของหนังสือ กำหนดลักษณะการเขียนว่าเขียนเรื่องโดยการเขียนบรรยาย

(5) กำหนดแก่นเรื่อง ได้แก่ นิทานพื้นบ้านไทยแสด เพื่อสร้างความสนใจแก่ผู้อ่าน

2) ขั้นตอนการเขียน

การสร้างหนังสือนั้นได้กำหนดโครงสร้างเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมท้ายบทเมื่อเตรียมพร้อมทุกขั้นตอนแล้วลงมือเขียนไปตามเค้าโครงเรื่องที่วางไว้ แล้วนำเนื้อหานิทานพื้นบ้านไทยแสดมาจัดพิมพ์ และจัดทำภาพประกอบนิทาน ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม นิทานพื้นบ้านไทยแสด จำนวน 14 เรื่อง ดังนี้

เรื่องที่ 1 วายกับแม่

เรื่องที่ 2 บาบเตอบุญมัน

เรื่องที่ 3 หราบตีกว่าคอน นูนตีกว่านั้ง

เรื่องที่ 4 วายตูปตาบอด

เรื่องที่ 5 ท้าวเจ็ดทรวดเจ็ดไผ่

เรื่องที่ 6 เชียงเมียง ตอน เหลียนอยู่รอน็อก

เรื่องที่ 7 เชียงเมียง ตอน หรบเวียงแจ๋น

เรื่องที่ 8 หมานก่องก้อย

เรื่องที่ 9 ยาพอกับจวน้อย

เรื่องที่ 10 ต่าวบ่อ

เรื่องที่ 11 กำพร่าต่าวบ่อ

เรื่องที่ 12 พ่อตากับหลีกโคย

เรื่องที่ 13 เสียสัตย์มูลหาย

เรื่องที่ 14 แต้้นเพี้ยลายหมาเห่า

ผู้ศึกษาได้เรียบเรียงเนื้อหาพร้อมทั้งมีภาพประกอบนิทานทุกเรื่อง เพื่อสร้างความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน และนอกจากนี้ยังมีคำอธิบายศัพท์ และสร้างกิจกรรมท้ายเรื่อง ของนิทาน เรื่องละ 2 ตอน เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจและคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับแนวคิดจากนิทาน

3) ขั้นหลังเขียนจบ

ได้ทบทวนอ่านเนื้อหาและข้อความในการพิมพ์ให้ถูกต้อง ตั้งแต่ต้นจนจบอีกครั้ง เพื่อหาข้อบกพร่องแล้วทำการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

6.2.2 การปรับปรุงคุณภาพของหนังสือ

การปรับปรุงหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้น มีวิธีการดำเนินการดังต่อไปนี้

1) สร้างแบบประเมินคุณค่าของหนังสืออ่านเพิ่มเติม โดยครอบคลุมทั้ง 6 ด้าน ดังนี้

- (1) ด้านรูปเล่มและการพิมพ์
- (2) ด้านภาพประกอบ
- (3) ด้านเนื้อหา
- (4) ด้านแนวการเขียน
- (5) ด้านภาษา
- (6) ประโยชน์ที่ได้รับ

2) การสร้างแบบประเมินคุณภาพของหนังสือ

ดำเนินการโดยศึกษาเอกสารงานวิจัยเรื่องการพัฒนาเกณฑ์การ

ประเมินค่าวรรณกรรมไทย ของชุตินา สัจจามันท์ และคนอื่น ๆ (2543: 23-28) นำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินหนังสือ โดยจัดทำแบบประเมินเป็น 3 ชุด ชุดที่ 1 สำหรับภูมิปัญญาท้องถิ่น ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมด้านโครงสร้าง ขอบข่ายของเนื้อหานิทานพื้นบ้านไทยแสด ชุดที่ 2 สำหรับผู้เชี่ยวชาญประเมิน เพื่อการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง ชุดที่ 3 สำหรับนักเรียนเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า

3) การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้เชี่ยวชาญ

(1) นำหนังสืออ่านเพิ่มเติมเสนอให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านขอบข่ายของเนื้อหานิทานพื้นบ้าน จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย และด้านรูปแบบการสร้างหนังสือ จำนวน 3 คน พิจารณาประเมินคุณภาพของหนังสือ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ดังนี้

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\Sigma x}{n}$$

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมิน

Σx แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

(2) การประเมินหนังสือโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านเพื่อประเมิน

คุณภาพของหนังสือจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของหนังสือ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งมีรายการประเมิน

โดยครอบคลุมทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านรูปเล่มและการพิมพ์ ด้านภาพประกอบ ด้านเนื้อหา ด้านแนวการเขียน ด้านภาษา และด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้น มีความเหมาะสมโดยมีรายละเอียดดังนี้

ก. ด้านรูปเล่มและการพิมพ์

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าด้านรูปเล่มและการพิมพ์ในภาพรวมมีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.66-1.00 เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า ชื่อเรื่องน่าสนใจ การออกแบบปกเหมาะสมกับเนื้อหา รูปเล่มและปกแข็งทนทาน ขนาดของรูปเล่มเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้อ่าน ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับระดับชั้นวัยของผู้อ่าน และการพิมพ์ตัวสะกดการันต์ ถูกต้องตามหลักภาษาไทยมีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.66-1.00

ข. ด้านภาพประกอบ

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าด้านภาพประกอบในภาพรวมมีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า การวางภาพประกอบมีความเหมาะสมกับเนื้อหา ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของผู้อ่าน ภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่อง ดีขึ้น ภาพประกอบน่าสนใจ ภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา และสีของภาพประกอบทำให้น่าอ่าน มีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00

ค. ด้านเนื้อหา

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าด้านเนื้อหาในภาพรวมมีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.66-1.00 เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า เนื้อหาสนุกสนานเพลิดเพลิน เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการ เนื้อหาส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม เนื้อหาส่วนใหญ่ส่งเสริมจริยธรรมและคุณธรรม เนื้อหาช่วยให้ผู้อ่านเกิดแนวคิดและทัศนคติที่ดีความยาวของเนื้อหามีความเหมาะสม การอธิบายคำศัพท์มีความชัดเจน และกิจกรรมท้ายบทมีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้อ่าน มีความเหมาะสมโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.66-1.00

ง. ด้านแนวการเขียน

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าด้านแนวการเขียนในภาพรวมมีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า การเริ่มเรื่องน่าสนใจ การดำเนินเรื่องชวนติดตาม และการจบเรื่องน่าประทับใจ มีความเหมาะสมโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00

จ. ด้านภาษา

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าด้านภาษาในภาพรวมมีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.66-1.00 เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า ภาษาสละสลวย

ภาษาที่ใช้ทำให้เกิดความคล้อยตาม และภาษาที่ใช้ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้อ่านมีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.66-1.00

จ. ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับในภาพรวมมีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.66-1.00 เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า ความรู้จากการอ่านนิทานสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้ นักเรียนได้ข้อคิดด้านคุณธรรม นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมไทยแสด นักเรียนเกิดความรู้สึกระทึกและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน นักเรียนได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านนิทาน และนักเรียนเกิดนิสัยรักการอ่าน มีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.66-1.00

ข. สรุปรวมของหนังสือแต่ละด้าน

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง นิทานพื้นบ้านไทย-แสด ในภาพรวมมีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.66-1.00 เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่าด้านภาพประกอบและด้านแนวการเขียนมีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 ส่วนรายการอื่น ๆ ได้แก่ ด้านการจัดทำรูปเล่มและการพิมพ์ ด้านเนื้อหา ด้านภาษา และด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับมีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.66-1.00

6.3 สำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมผู้เชี่ยวชาญได้ให้เสนอแนะดังนี้

6.3.1 การจัดรูปเล่มและปกหนังสือควรให้มีความแข็งแรงและทนทาน จะช่วยให้หนังสือมีคุณค่าและน่าสนใจแก่ผู้อ่าน

6.3.2 การตั้งคำถามท้ายเรื่องควรถามให้ชัดเจนและให้ผู้อ่านได้ฝึกคิดวิเคราะห์

6.3.3 กิจกรรมท้ายเรื่องควรให้มีกิจกรรมที่หลากหลายและฝึกประสบการณ์ทางภาษาไทย

6.4 การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยนักเรียน

การดำเนินการในขั้นตอนนี้เป็นกรนำหนังสืออ่านเพิ่มเติม ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านตาสาธราษฎร์อุทิศ จำนวน 10 คน เพื่อประเมินคุณภาพของหนังสือจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสือ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังนี้

6.4.1 เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

6.4.2 การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตรดังนี้

$$\bar{x} = \frac{\Sigma x}{n}$$

$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
Σx	แทน	ผลรวมของคะแนนของนักเรียนทุกคน
n	แทน	จำนวนนักเรียน

การแปลความหมายค่าเฉลี่ย โดยใช้มาตราประมาณค่า ผู้ศึกษาได้กำหนดไว้

ดังนี้

4.51 – 5.00 เท่ากับ มากที่สุด

3.51 – 4.50 เท่ากับ มาก

2.51 – 3.50 เท่ากับ ปานกลาง

1.51 – 2.50 เท่ากับ น้อย

1.00 – 1.50 เท่ากับ น้อยที่สุด

6.4.3 การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้สูตรดังนี้

$$S.D = \sqrt{\frac{N \Sigma x^2 - (\Sigma x)^2}{N(N-1)}}$$

Σx^2	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละข้อยกกำลังสอง
$(\Sigma x)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
N	แทน	จำนวนข้อมูล

6.5 การประเมินคุณภาพหนังสือโดยนักเรียน

การประเมินหนังสือโดยนักเรียน 10 คน เพื่อประเมินคุณภาพของหนังสือจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสือ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล โดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งมีรายการประเมินครอบคลุม 6 ด้าน คือ ด้านรูปเล่มและการพิมพ์ ด้านภาพประกอบ ด้านเนื้อหา ด้านแนวการเขียน

ด้านภาษา คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้น นักเรียนมีความเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด โดยมีรายละเอียดดังนี้

6.5.1 ด้านรูปเล่มและการพิมพ์

นักเรียนมีความคิดเห็นด้านการจัดทำรูปเล่มและการพิมพ์ ในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.56$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้อ่านมีความเหมาะสมมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมา ได้แก่ ชื่อเรื่องน่าสนใจ รูปเล่มและปกแข็งแรงทนทาน จำนวนหน้ามีความเหมาะสมมีความเหมาะสมมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมาคือการออกแบบปกเหมาะสมกับเนื้อหาที่มีความเหมาะสมมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.30$)

6.5.2 ด้านภาพประกอบ

นักเรียนมีความคิดเห็นด้านภาพประกอบ ในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.48$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์มีความเหมาะสมมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมา ได้แก่ ภาพประกอบสวยงามน่าสนใจ ภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหาที่มีความเหมาะสมมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมาคือภาพประกอบช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้นและสีของภาพประกอบทำให้อ่านมีความเหมาะสมมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$)

6.5.3 ด้านเนื้อหา

นักเรียนมีความคิดเห็นด้านเนื้อหา ในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.76$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การอธิบายคำศัพท์มีความชัดเจน มีความเหมาะสมมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.90$) รองลงมาได้แก่ เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการของผู้่าน กิจกรรมท้ายเรื่องมีความง่ายเหมาะสมกับผู้อ่าน มีความเหมาะสมที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.80$) รองลงมาคือเนื้อหาสนุกสนานเพลิดเพลินมีความเหมาะสมมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.70$)

6.5.4 ด้านแนวการเขียน

นักเรียนมีความคิดเห็นด้านแนวการเขียน ในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.53$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การดำเนินเรื่องชวนติดตามมีความเหมาะสมมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมาได้แก่ การเริ่มเรื่องน่าสนใจและการจบเรื่องน่าประทับใจมีคติสอนใจ มีความเหมาะสมโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$)

6.5.5 ด้านภาษา

นักเรียนมีความคิดเห็นด้านภาษา ในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ภาษาที่ใช้ทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตามมีความ

เหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.80$) รองลงมาได้แก่ ภาษาสละสลวยและภาษาที่ใช้ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้อ่านมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$)

6.5.6 คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

นักเรียนมีความคิดเห็นด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.58$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักเรียนได้ข้อคิดด้านคุณธรรม มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.80$) รองลงมาได้แก่ นักเรียนได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านนิทานมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมาได้แก่นักเรียนเกิดนิสัยรักการอ่านมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60$)

6.5.7 สรุปในภาพรวมของหนังสือแต่ละด้าน

นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง นิทานพื้นบ้านไทย แสก ในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.58$) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า ด้านภาพประกอบมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) รองลงมา ได้แก่ ด้านภาษา ($\bar{X} = 4.60$) และด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{X} = 4.58$) และด้านการจัดทำรูปเล่มและด้านแนวการเขียน มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$)

6.6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักเรียน คือ

6.6.1 ควรอธิบายคำศัพท์ยากให้ชัดเจน จากภาษาแสก เป็นภาษาถิ่นอีสานและภาษาไทยกลาง

6.6.2 ควรสรุปข้อคิดที่ได้แต่ละเรื่อง

6.7 นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและนักเรียนมาปรับปรุงหนังสืออ่านเพิ่มเติม ดังนี้

6.7.1 แก้ไขรูปเล่มและปกหนังสือให้มีความแข็งแรงและทนทาน

6.7.2 แก้ไขคำถามท้ายเรื่องทุกข้อให้ชัดเจนและเน้นการแสดงความคิดเห็นของ

ผู้อ่าน

6.7.3 แก้ไขกิจกรรมท้ายเรื่องให้มีความแตกต่างและหลากหลาย

6.7.4 เพิ่มคำศัพท์ยากและคำอธิบาย

ส่วนข้อเสนอแนะให้สรุปข้อคิดที่ได้แต่ละเรื่อง ผู้ศึกษาไม่ได้ปรับปรุงแก้ไขเนื่องจากผิดวัตถุประสงค์ของผู้ศึกษาที่ต้องการให้ผู้อ่านได้ฝึกคิดวิเคราะห์ด้วยตนเอง

6.8 จัดทำรายงานสรุปผลการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง นิทานพื้นบ้านไทยแสก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดนครพนม

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 สถานศึกษามีหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง นิทานพื้นบ้านไทยแสดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนครพนม ที่มีคุณภาพใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

7.2 นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านและนิสัยรักการอ่าน พร้อมทั้งมีความรู้เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านของท้องถิ่น ของชนเผ่าไทยแสดมากขึ้น

7.3 ครูผู้สอนได้แนวทางในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

บทที่ 2

หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง นิทานพื้นบ้านไทยแสดก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนครพนม

หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง นิทานพื้นบ้านไทยแสดก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนครพนม ที่สร้างขึ้นผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากภูมิปัญญาท้องถิ่น และผู้เชี่ยวชาญได้พัฒนาปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว จึงได้จัดพิมพ์เป็นรูปเล่มสมบูรณ์ มีส่วนประกอบรูปเล่มดังนี้

1. ปกหน้า เป็นภาพผู้หญิงแต่งกายชุดไทยแสดกกำลังเล่านิทานให้เด็ก ๆ ฟังที่หน้าบ้าน ได้จัดพิมพ์เป็นภาพสี
2. ปกใน มีชื่อหนังสือ ประเภทหนังสือ ชื่อผู้ศึกษา และชื่อมหาวิทยาลัยและรายละเอียดสาขาวิชาของผู้ศึกษา
3. คำนำ มีข้อความแสดงจุดประสงค์ในการสร้างหนังสือ ประโยชน์ของหนังสือคำชี้แจงในการใช้หนังสือ
4. หน้าสารบัญ
5. เนื้อหาหนังสือพร้อมภาพประกอบจัดเป็นภาพสี
6. ปกหลัง เป็นตัวอย่างนิทานภาษาไทยแสดก
ลักษณะรูปเล่มหนังสืออ่านเพิ่มเติม ได้นำเสนอดังต่อไปนี้

นิทานพื้นบ้านไทยแสง
หนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

เรียบเรียงโดย

นางฉวีวรรณ พรมวัง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

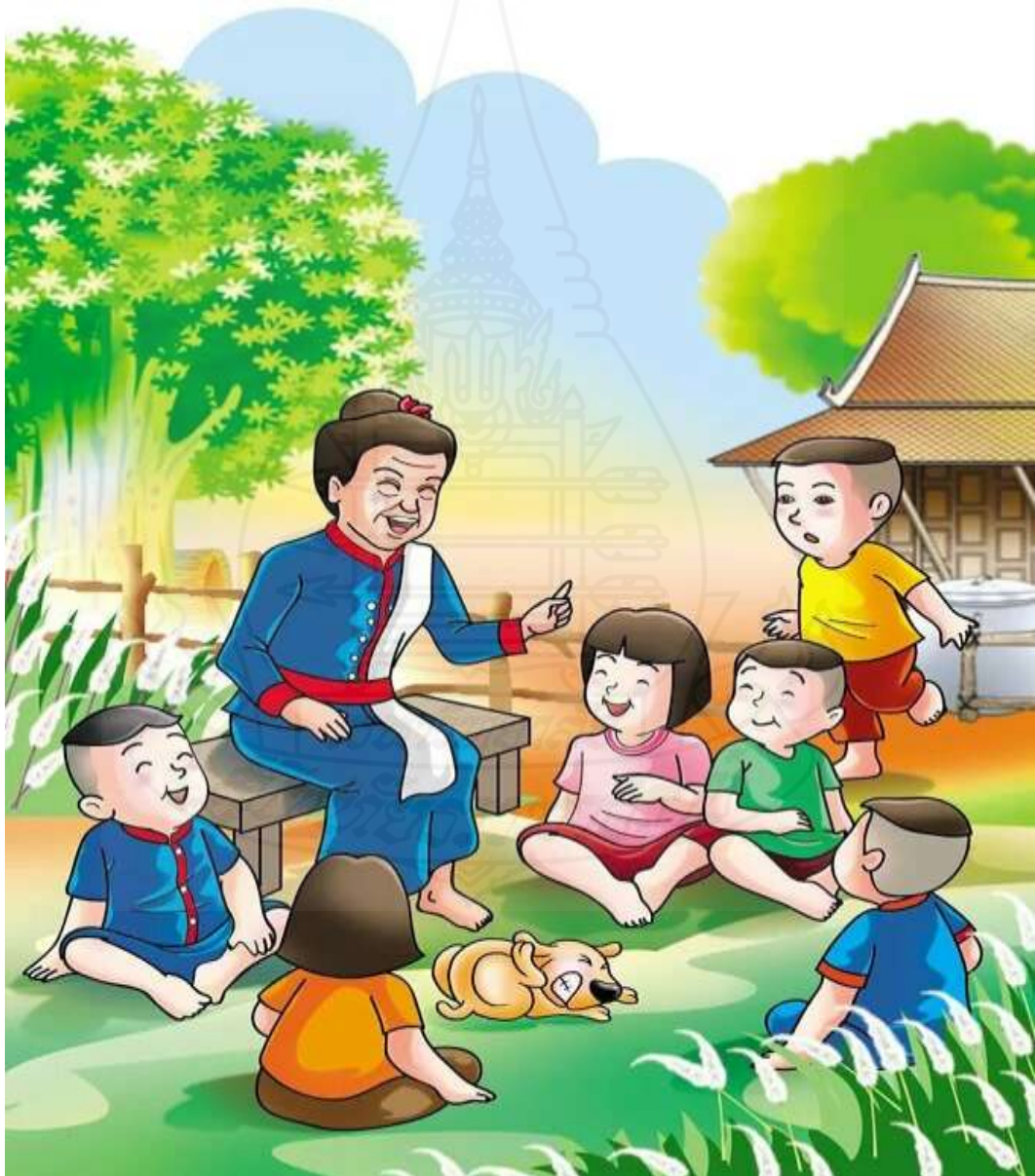
๒๕๕๖

หนังสืออ่านเพิ่มเติม

นิทานพื้นบ้านไทยแสน

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ฉวีวรรณ พรมวัง

คำนำ

หนังสืออ่านเพิ่มเติม นิทานพื้นบ้านไทยแสดก จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนบ้านตาลราชภูรุอุทิศ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม เพื่อเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม วิชาภาษาไทย สาระที่ ๑ การอ่าน และสาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม ให้ผู้เรียนสามารถเล่านิทานพื้นบ้านในท้องถิ่นของตน และสามารถอธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมและนิทานพื้นบ้านที่อ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ตลอดจนสร้างคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน ให้เป็นที่ประจักษ์และนำไปสู่ความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง

หนังสืออ่านเพิ่มเติมเล่มนี้ ได้รวบรวมเอานิทานพื้นบ้านของชนเผ่าไทยแสดกที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ที่หมู่บ้านบะหว้า ตำบลท่าเรือ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ซึ่งมีภาษาพูดเป็นเอกลักษณ์เฉพาะไม่เหมือนภาษาไทยอีสานทั่วไป นิทานที่รวบรวมไว้มีทั้งหมด ๑๔ เรื่อง ได้บ่งบอกถึงวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวไทยแสดกด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านความคิดความเชื่อ ด้านคตินิยม ด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยการถ่ายทอดเรื่องราวเป็นภาษาไทยแสดก ผ่านการแปลเป็นภาษาไทยอีสานจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้นำมาปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โดยผู้เชี่ยวชาญ และได้จัดทำกิจกรรมท้ายเรื่องเพื่อให้เข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านและได้ฝึกทักษะทางภาษาให้นักเรียนสามารถนำเอาคตินิยมหรือข้อคิดที่ได้จากนิทานไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านตาลราชภูรุอุทิศ และรองศาสตราจารย์ ธนรัฐ ศิริสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ตลอดจนผู้วาดภาพ และผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่มีส่วนร่วม ในการจัดทำหนังสือเล่มนี้ ที่กรุณาตรวจสอบเนื้อหา รูปเล่ม ช่วยเหลือแนะนำ จนหนังสือเล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอให้นักเรียนอ่านนิทานพื้นบ้านไทยแสดกด้วยความสนุกสนาน และปฏิบัติกิจกรรมท้ายเรื่องให้ครบ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความคิด สติปัญญา และเห็นคุณค่าของนิทานพื้นบ้าน ให้มีความรัก ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน ตามเจตนารมณ์ของหนังสือเล่มนี้ทุกประการ

ฉวีวรรณ พรมวัง

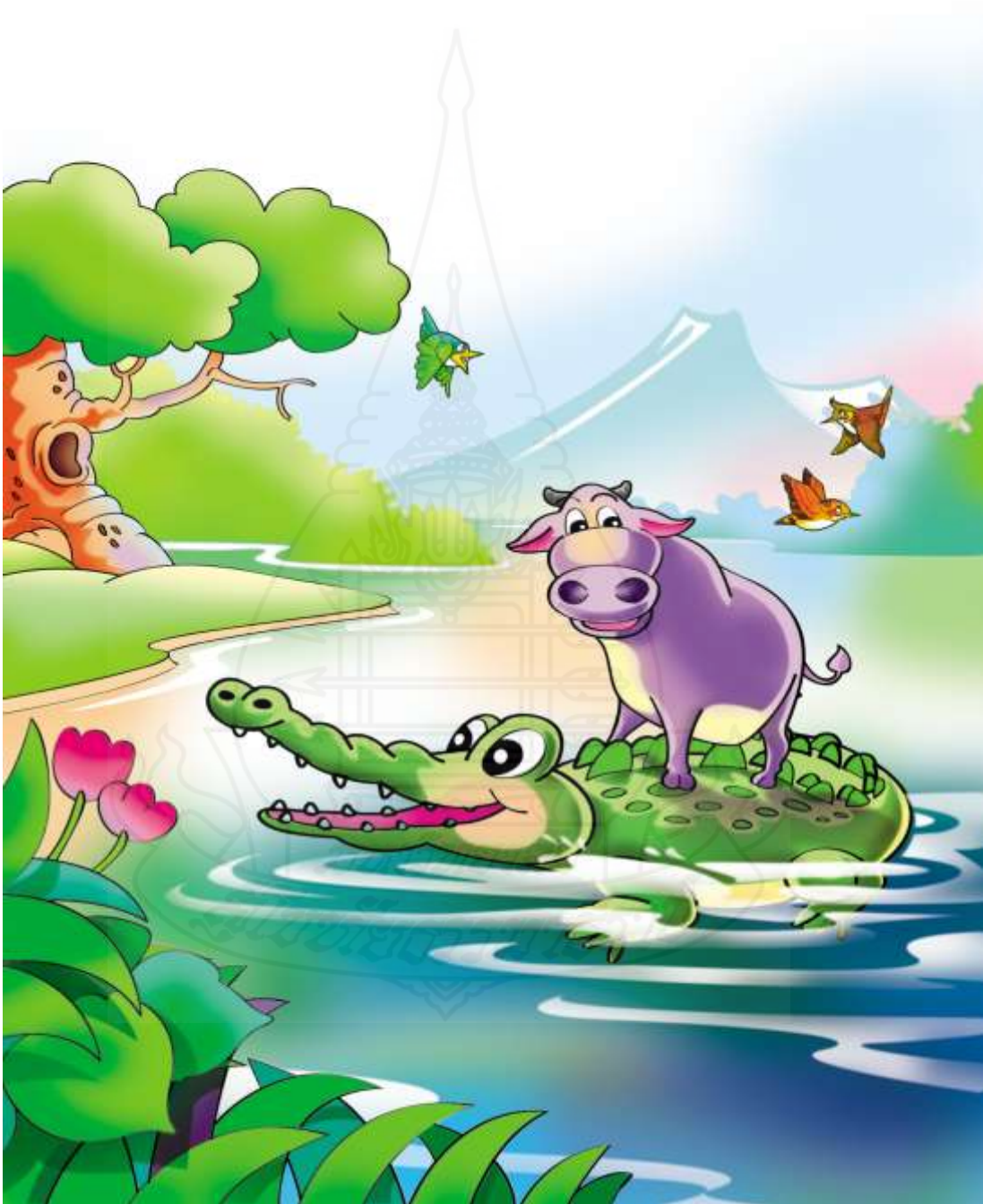
พฤศจิกายน ๒๕๕๖

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
นิทาน เรื่อง วายกับแช่	1
นิทาน เรื่อง บาบเตอบุญมัน	4
นิทาน เรื่อง หราบตีกว่าคอน นูนตีกว่านัง	9
นิทาน เรื่อง วายตูปตาบอด	13
นิทาน เรื่อง ทำวเจ็ดหรวดเจ็ดไห	17
นิทาน เรื่อง เชียงเมียง ตอน เหลียนอยู่ร่อนน็อก	21
นิทาน เรื่อง เชียงเมียง ตอน หรบเวียงแจ้น	25
นิทาน เรื่อง หมานก่องก้อย	29
นิทาน เรื่อง ยาพอกกับจ้วน้อย	34
นิทาน เรื่อง ต้าวบ้อ	38
นิทาน เรื่อง กำพรวดำบ้อ	43
นิทาน เรื่อง พ่อตากับหลีกโคย	47
นิทาน เรื่อง เสียสัตย์มูลหาย	51
นิทาน เรื่อง แต้นเพี้ยลายหมาเห่า	55
รายชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	59

นิทานเรื่อง วายกับแช่

1. นิทานเรื่อง วายกับแม่

มีวายน้อยตัวหนึ่งเดินตามแม่ไปกินหญ้าตามทุ่งหญ้าแห่งหนึ่ง วายน้อยกินหญ้าเพลินจึงเดินหลงทางมันเดินข้ามห้วยเล็กๆ ที่มีน้ำอยู่เพียงเล็กน้อย วายน้อยกินหญ้าไปเรื่อยๆ จนถึงเวลาบ่ายคล้อยท้องฟ้ามีดครึ้มฝนเริ่มตกลงมา และตกอย่างหนักขึ้นเรื่อยๆ ทำให้น้ำเจิ่งนองเต็มห้วยที่วายน้อยเดินข้ามไปวายน้อยร้องไห้มองหาแม่ แต่ไม่มีใครจึงคิดจะเดินข้ามคลองกลับไปเดิม แต่ก็ทำไม่ได้เพราะมีน้ำอยู่เต็มลำคลอง

ทันใดนั้นมีแม่ ตัวหนึ่งว่ายน้ำมาหวังจะหลอกกินวายน้อยเป็นอาหาร เมื่อวายน้อยขอความช่วยเหลือแม่ จึงรับอาสาจะพาวายน้อยข้ามไปหาแม่ที่ฝั่งโน้น วายน้อยบอกกับแม่ว่าถ้าท่านให้ข้าขี่หลังและไปส่งถึงฝั่งโน้นได้ ข้ามีรางวัลให้ท่านอย่างงาม คือจะให้ท่านกินหัวใจของข้า

แม่จำยอมให้วายน้อยขี่หลังข้ามน้ำไป แต่ในใจคิดจะกินวายน้อยเป็นอาหาร พอใกล้จะถึงฝั่งวายน้อยคิดเอาตัวรอดจึงบอกกับแม่ว่าให้รออยู่ที่ทำนน้ำนี้ก่อน ส่วนตนจะรีบไปเอาหัวใจมาให้แม่กิน เพราะหัวใจของตนแขวนอยู่บนต้นไม้โน้น พอถึงฝั่งวายน้อยรีบกระโดดจากหลังแม่ วิ่งหนีขึ้นฝั่งอย่างไม่คิดชีวิต ส่วนแม่ก็รอคอยกินหัวใจของวายน้อย แต่ไม่มีวิธแ้วว่าวายน้อยจะกลับมา แม่โกรธมากคิดอาฆาตจะแก้แค้นวายให้ได้ และทุกครั้งที่เห็นฝั่งแม่ก็ยังคงแหยงนคอรอคอยกินหัวใจวายน้อยอยู่อย่างนั้นตลอดไป

คำอธิบายท้ายเรื่อง

คำภาษาไทยแสก	คำภาษาอีสาน	คำภาษาไทยกลาง
แม่	แม่	จระเข้
วายน้อย	ควาย	ควาย

กิจกรรมท้ายเรื่อง

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ตอบคำถามจากการอ่านนิทาน เรื่อง **วายกับแฉะ**

1. ถ้านักเรียนเป็นควายน้อยจะแก้ปัญหาอย่างไรจึงจะสามารถข้ามฝั่งไปได้

.....

.....

2. ถ้ากล่าวถึงเนื้อหาของนิทานเรื่องนี้ว่า “คนโง่ยอมเป็นเหยื่อของคนฉลาด” นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่เพราะเหตุใด

.....

.....

3. ควายมีนิสัยอย่างไร

.....

.....

4. นักเรียนชอบตัวละครตัวใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

.....

.....

5. นักเรียนสามารถนำข้อคิดที่ได้จากเรื่อง ควายน้อยกับจระเข้มาใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

.....

.....

ตอนที่ 2 กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนไปสอบถามหรือสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ว่านิทานพื้นบ้านที่เกี่ยวกับสัตว์นอกจากเรื่องนี้แล้ว ยังมีเรื่องอื่นอีกหรือไม่ ชื่อเรื่องใดบ้าง นักเรียนเล่าให้เพื่อนและครูฟังคนละ 1 เรื่องแล้วรวบรวมเนื้อเรื่องที่มุมภาษาไทยในห้องเรียน

นิทานเรื่อง บาปเดือนบุญมัน

2. นิทานเรื่อง บาปเตอบุญมัน

นิทานเรื่องนี้มีอยู่ว่า สมัยก่อนมีสามีภรรยาคนหนึ่ง สามีชื่อตาบานภรรยาชื่อยายบุญ ทั้งสองอยู่กินกันมาหลายปี แต่มีความคิดไม่ค่อยตรงกันยายบุญชอบเข้าวัดฟังธรรมจำศีลกินทานอยู่ไม่ได้ขาด ส่วนตาบานชอบเล่นการพนัน ดื่มสุราไม่สนใจที่จะเข้าวัด ถือว่าเสียเวลาไม่มีประโยชน์ นิสัยของตาบานเป็นคนขี้หึงจึงทำให้สามีภรรยาคนนี้จึงมีเรื่องทะเลาะกันอยู่เป็นประจำ วันใดที่ยายบุญไปจำศีลที่วัดกลับมา ก็จะพูดจาไม่ดี หว่ายายบุญนอกใจ ยายบุญซึ่งรู้นิสัยตาบานดีจึงปล่อยเลยตามเลย โดยไม่คิดโกรธเคืองแต่อย่างใด

อยู่มาวันหนึ่งตรงกับวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เป็นวันสำคัญทางพุทธศาสนาทางวัดได้จัดงาน ทำบุญตักบาตร ยายบุญจึงชวนตาบานไปทำบุญเพื่อให้ครอบครัวมีความสุข ตาบานได้ยินดังนั้นแทนที่จะยินดีด้วย แต่กลับแสดงความไม่พอใจบอกว่าการทำบุญไม่มีประโยชน์มีแต่เสียเวลาเสียเงินเสียทอง เงินจะซื้อเหล้ากินก็ไม่มี ยายบุญจึงให้เงินไป ๕๐๐ บาท ก่อนลงจากบ้านไปทำบุญที่วัด ส่วนตาบานนั้นชวนเพื่อนที่คุ้นเคยกันมากินเหล้า เล่นไพ่และดื่มไก่อีกกินอย่างคนมีความสุข

พอเหล้าเข้าปากความอยาก**โปมี** ในขณะที่กินไก่ต้มตาบานบอกเพื่อนๆ ว่าให้เก็บกระดูกไก่เอาไว้เพื่อนๆ ก็ทำตามพากันการกินไก่ต้มและดื่มสุราอย่างสนุกสนาน พอตกดึกเพื่อนบางคนก็ขอตัวกลับไปก่อน ส่วนผู้ที่ดื่มมากก็กลับบ้านตาบานจนสว่างจึงกลับบ้านตัวเอง

รุ่งเช้ายายบุญกลับจากวัดมาถึงบ้านรู้สึกหิวข้าว เลยถามตาบานว่ากินข้าวกับอะไร ตาบานจึงตอบว่าวันนี้มีอาหารพิเศษเตรียมไว้ให้แล้ว ไปกินได้เลยที่ในครัวยายบุญดีใจรีบไปเปิดตู้กับข้าว เห็นแต่กระดูกไก่เต็มถ้วย ไม่มีเนื้อไก่แม้แต่ชิ้นเดียว ยายบุญนึกโกรธแต่ไม่แสดงออกคิดหาวิธีแก้แค้นจึงเอากระดูกไก่ไปซ่อนเอาไว้ พอตกเย็นมายายบุญไปเก็บเอาผักที่ริมรั้วมาทำอาหาร คือ ทำแกงผักใส่กระดูกไก่ เมื่อทำเสร็จแล้วยายบุญเอาไปเก็บเอาไว้ที่ตู้กับข้าว พอได้เวลาอาหารเย็นตาบานกลับมา

บ้านด้วยความเมาก็เช่นเคย เมื่อขึ้นมาบนบ้านจึงบอกให้ยายบุญเอาข้าวมาให้กิน ยายบุญจึงยกหม้อแกงกระดุกไก่มาให้กิน ด้วยความหิวตาบานรีบตักแกงไก่ออกไปใส่ถ้วยจนเต็ม รีบตักขึ้นไก่อหวังจะได้ลิ้มรสแกงไก่ให้อร่อย แต่พอตักแกงเข้าปากกลับมีแต่กระดุกไก่ไม่มีเนื้อไก่อแม้แต่ชิ้นเดียว ทำให้ตาบานโมโหสุดขีด จึงยกหม้อแกงไก่ขึ้นแล้วทุ้มลงกับพื้นอย่างแรง บังเอิญทำให้กระดุกไก่กระเด็นไปโดนเข้าที่ลูกตาของตาบานทำให้ตาบอดไปข้างหนึ่ง ยายบุญวิ่งมาดูเห็นเลือดไหลเต็มใบหน้า จึงพูดขึ้นว่า... **บาปเตอบุญมัน** ตาบานเสียใจมาก จึงคิดหาวิธีแก้แค้นยายบานให้ได้

ในคืนวันหนึ่งยายบุญไปจำศีลที่วัดเหมือนที่เคยปฏิบัติมา ตาบานคิดแผนการแก้แค้นได้ จึงปลอมตัวเป็นผีไปหลอก โดยแอบซ่อนตัวอยู่ในพุ่มไม้ข้างวัด ในขณะที่มีเด็กวัดคนหนึ่งถือหนังสือพร้อมลูกหินก้อนกลมเท่าหัวแม่มือ พร้อมจะออกไปทุกขณะ เพราะเด็กวัดเตรียมจะไปยิงหมาที่เข้าไปเห่าหอนรบกวนพระในวัดเป็นประจำ พอตาบานเห็นคนเดินมานึกว่าเป็นยายบุญจึงข่มพุ่มไม้ใส่หวังให้ยายบุญตกใจกลัว เด็กวัดจึงยิงหนังสือเข้าไปในพุ่มไม้ ก้อนหินโดนลูกตาของตาบานเข้าพอดีทำให้ลูกตาของตาบานบอดทั้งสองข้าง เขาร้องโอด โอย ด้วยความเจ็บปวดเอามือกุมลูกตาวิ่งหนีไปชนเข้ากับต้นไม้ เพราะมองไม่เห็นจึงล้มลงอย่างหมดแรง ทำให้ชาวบ้าน พระเณร **เมื่อกจำศีลวิ่งมาดูก็รู้ว่าเป็นตาบาน** ยายบุญจึงพาตาบานเข้าบ้านเพื่อไปรักษาแล้วบอกกับตาบานว่า .....

“บาปอยู่กับผู้ทำ กรรมอยู่กับผู้เฝ้า” หรือพูดอีกอย่างว่า **บาปเตอบุญมัน** นั่นเอง จึงเป็นคำพูดติดปากกันมาจนทุกวันนี้ว่า **บาปไปบุญมัน** หรือ**บาปอยู่กับผู้ทำ** **กรรมอยู่กับผู้เฝ้า**

พระพุทธองค์ท่านทรงตรัสไว้ว่าเวร ย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร

คำอธิบายท้ายเรื่อง

คำภาษาไทยแสก	คำภาษาอีสาน	คำภาษาไทยกลาง
บาปเตอบุญมัน	บาปไผบุญมัน	ทำกรรมสิ่งใดไว้จะได้สิ่งนั้น
แม้ออก	แม้ออก	อุบาสิกาที่ไปปฏิบัติธรรมที่วัด
โปมี	บมี	ไม่มี
กินทาน	กินทาน	การทำบุญให้ทาน
เต้อ	ไผ	ใคร
เฮ็ด	เฮ็ด	ทำ

ผู้เล่าเรื่อง : นายบุญมี ก้อนกั้น

ภาพ : นายนิติ โพธิ์สุ

กิจกรรมท้ายเรื่อง

ตอนที่ 1

คำชี้แจง   ตอบคำถามจากการอ่านนิทาน เรื่อง **บาปเตโอบุญมัน**

1. นักเรียนเปรียบเทียบพฤติกรรมของยายบุญกับตาบานว่าแตกต่างกันอย่างไร

.....

.....

2. ในเรื่องนี้ นักเรียนชอบตัวละครใตมากที่สุด เพราะเหตุใด

.....

.....

3. นักเรียนเขียนความหมายของบาปและบุญตามความเข้าใจของนักเรียน

.....

.....

4. นักเรียนคิดว่านิทานเรื่องนี้ให้คุณค่าด้านใดบ้าง จงอธิบาย

.....

.....

5. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากนิทานเรื่องนี้

.....

.....

ตอนที่ 2 กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ เรื่องบาปเตโอบุญมัน แล้วช่วยกันอภิปรายถึงลักษณะนิสัยของตัวละครในเรื่อง

นิทานเรื่อง หราบดีกว่าคอน นูนดีกว่านั่ง

3. นิทาน เรื่อง ทราบดีกว่าคอน นูนดีกว่านั่ง

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีชายพ่อค้าสองคนเป็นเพื่อนกัน คนหนึ่งชื่อนายพรออีก คนหนึ่งชื่อนายพับ ทั้งสองเดินทราบเร่ขายของเบ็ดเตล็ดไปตามหัวเมืองใหญ่ ๆ คำไหนนูน นั้นทั้งสองก็เดินไป ทั้งวัน เมื่อเหนื่อยก็พักผ่อนไปเรื่อย นายพรทราบเสื้อผ้าและของใช้ เบ็ดเตล็ด ส่วนนายพับนั้นไม่ทราบเพราะคิดว่ามันหนัก จึงใช้วิธีคอนโดยเอาผ้ามัดสิ่งของ แล้วใช้ไม้สอดเข้าไปในมัด ให้ไม้พาดที่ไหล่แล้วสิ่งของคอนไว้ด้านหลัง ทั้งสองก็เดินไปตามทุ่งนาบ้าง เดินลัดตัดตอนไปตามสายทางอันยาวไกลเข้าไปตามหมู่บ้านน้อยใหญ่เพื่อขายสินค้าให้ลูกค้า

วันหนึ่งนายพรกับนายพับกำลังเดินข้ามทุ่งนาอันกว้างใหญ่อยู่ห่างจากตัวเมืองไม่มากนักเขาเห็นคนกำลังมุงดูสิ่งหนึ่งอยู่ ด้วยความอยากรู้ทั้งสองจึงเร่งฝีเท้าเร็วขึ้น หวังจะได้ขายสินค้าของตัวเอง เมื่อไปถึงจึงรู้ว่าลูกของเศรษฐีสองคนหนีออกจากบ้านมาเที่ยวเล่นโดยไม่บอกพ่อแม่แล้วถูกงูกัด ชาวบ้านจึงพากันขอร้องให้นายพรกับนายพับเอาเด็กสองคนนี้ไปส่งในเมืองที่บ้านเศรษฐี เขาจึงรับอาสาเอาเด็กสองคนไปส่ง โดยนายพรให้นั่งในตะกร้าคนละข้างแล้วทราบไปจนถึงบ้านเศรษฐี เมื่อเศรษฐีได้เห็นลูกชายและลูกสาวก็ดีใจ ช่วยกันรักษาลูกจนหายจากพิษงูกัด แล้วจึงต้อนรับชายทั้งสองเป็นอย่างดี พร้อมกับรับซื้อเสื้อผ้าสิ่งของ ของทั้งสองจนหมดแล้วให้นายพรไปตักเอาเงินทองจนเต็มทราบ ส่วนนายพับก็ให้ตักเอาเงินเต็มผ้าที่คอนมานั้น นายพรจึงได้มากกว่านายพับเป็นสองเท่า ทั้งสองอำลาท่านเศรษฐีกลับบ้านในวันรุ่งขึ้น เขาเดินทางกลับบ้านด้วยความเหนื่อยล้า ระคนกับความดีใจเป็นอย่างมากที่ได้เงินทองจำนวนมาก

นายพรกับนายพับยังคงเดินทางไปเรื่อย ๆ จนเหนื่อยล้าจึงพากันนอนพักข้างทาง นายพรที่หาบเงินทองหนักมาก เหนื่อยมากจึงนอนหลับเป็นตาย เขาใช้ผ้าคลุมหัวจนถึงเท้าคล้ายคนตายจริงๆ ส่วนนายพับคอนเงินทองไม่เหนื่อยเท่าไรเพราะของไม่หนักมาก จึงนั่งดูนายพรนอนหลับพลางคิดในใจว่าตนเองน่าจะเอาทราบเหมือนนายพรจะได้เงินทองจำนวนมาก นายพับนึกอิจฉาเพื่อนจนนอนไม่หลับ จึงคิดหาวิธีกำจัดนายพรเสีย

ในเย็นวันนั้นมีนางยักษ์ตนหนึ่งออกหากินตอนกลางคืน เดินผ่านมาเห็นนาย พับนั่งอยู่ นางยักษ์จึงรีบเข้ามาอุ้มเอานายพับไปกินเสีย โดยไม่สนใจนายพรที่นอนอยู่ เพราะคิดว่าเขาตายแล้ว นางยักษ์ได้นำเงินทองมาบริจาคทานโดยวางไว้ข้างๆ ศพนายพร อีกด้วย เมื่อนายพรตื่นขึ้นมาไม่เห็นเพื่อนจึงร้องเรียกหาแต่ไม่พบ ไม่รู้ว่านายพับหายไป ไหนจึงเก็บเอาห่อเงินทองค่าใส่หราบตัวเอง แล้วเดินกลับบ้าน นายพรคิดว่าเพื่อนคง กลับบ้านไปก่อนแล้ว เมื่อมาถึงบ้านเขากลางานนายพรแต่ ไม่มีใครพบนายพับอีกเลย จากวันนั้นเป็นต้นมาพ่อค้าที่ซื้อนายพรจึงเป็นคนร่ำรวยที่สุดในหมู่บ้าน

นี่คือ ที่มาของนิทานเรื่อง หราบดีกว่าคอน นูนดีกว่านั้ง

คำอธิบายท้ายเรื่อง

คำภาษาไทยแรก	คำภาษาอีสาน	คำภาษาไทยกลาง
หราบ	หาบ	หาบ (เอาสิ่งของห้อยปลายคาน๒ข้างแล้วแบกกลางคานพาไป)
คอน	คอน	คอน (เอาสิ่งของห้อยที่ปลายไม้คานเพียงข้างเดียวแล้วแบกพาไป)
นูน	นอน	นอน

ผู้เล่าเรื่อง : นายวิเชียร ก้อนกั้น

ภาพ : นายนิวัติ โพธิ์สุ

กิจกรรมท้ายเรื่อง

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ตอบคำถามจากการอ่านนิทาน เรื่อง **หราบดีกว่าคอน นอนดีกว่านั่ง**

1. นักเรียนชอบตัวละครใดมากที่สุดเพราะเหตุใด

.....

.....

2. นายพับเป็นเพื่อนที่ดีของนายพรหรือไม่เพราะเหตุใด

.....

.....

3. นักเรียนเขียนความหมายของคำว่า **เพื่อนที่ดี** ต้องปฏิบัติต่อกันอย่างไรบ้าง

.....

.....

4. ทำไมจึงกล่าวว่าหราบดีกว่าคอนและนอนดีกว่านั่ง นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่เพราะเหตุใด

.....

.....

5. นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดอย่างไร

.....

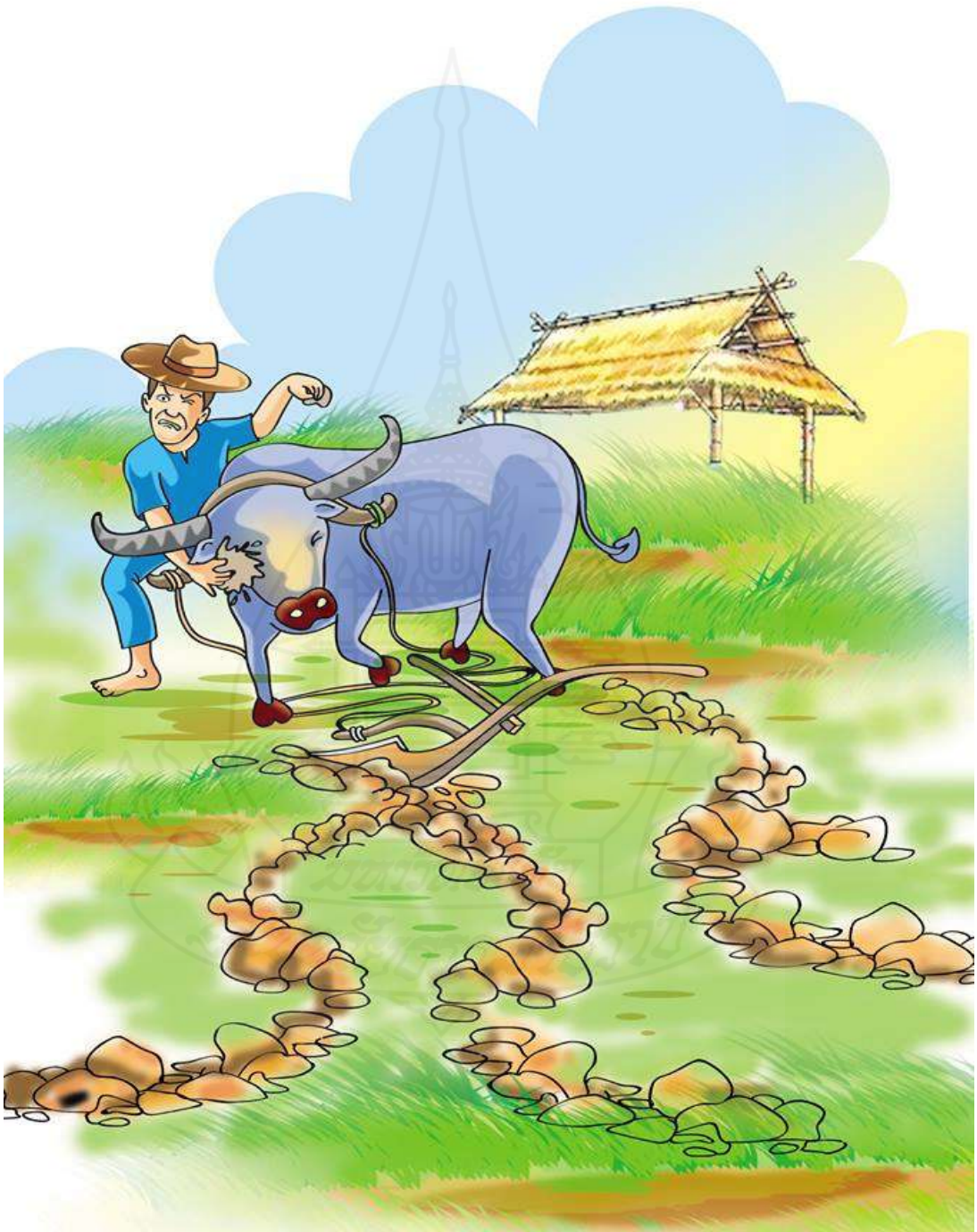
.....

ตอนที่ 2 กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเพื่อน และเพื่อนที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร

นิทานเรื่อง วายตูปตาบอด

4. นิทาน เรื่อง วายตุบตาบอด

มีชายคนหนึ่งชื่อลุงตา มีอาชีพทำนาพอถึงเดือนหก ฝนเริ่มตกลงมาลุงตาจะ
จูงวายตุบ ไปไถนาเป็นการไถครั้งแรกของปี ไถไปไถมาวายตุบไม่อยากเดินจูงไถเดินไป
หยุดไปลุงตาจึงใช้ไม้ตีวายตุบให้จูงไถเดินไปตามแปลงนาให้ตรงตามปกติ วายตุบเดินไปได้
สักพักหนึ่งก็หยุดอีก เดินไม่ตรง คดเคี้ยวไปมา ลุงตาโมโหจึงตีวายตุบอย่างแรงพร้อมทั้ง
ตำว่าไอ้ตุบขี้เกียจ และชู่ว่าจะเอาไปฆ่ากินเสีย ฝ่ายวายตุบเห็นท่าทางของลุงตาไม่พอใจ
ตนยิ่งทำประชด มันเดินไถนาคดเคี้ยวไปมา ลุงตายังโมโหหนักขึ้นจึงกำโคลนตมปิดที่ตา
วายตุบข้างซ้าย บอกว่าไอ้ตุบไถนาไม่เป็นไม่ดูรอยไถจึงโดนตีโคลนอย่างนี้แหละ แล้วให้
ไถนาต่อไปเรื่อยๆ วายตุบอารมณ์เสียจึงพาไถวิ่งหนีเตลิดไปอยู่กลางทุ่งนา ทำให้ลุงตาโกรธ
จัดรีบวิ่งไล่ตามแล้วเอาโคลนปิดตาวายตุบไว้ทั้งสองข้าง นำมามัดไว้ที่ไถรั่มไม้ลงโทษไม่ให้
กินน้ำไม่ให้กินหญ้าทั้งวัน ในวันนั้นลุงตาไถนาได้ไม่ถึงแปลง เมื่องานไม่เดินจึงทำให้อารมณ์
เสีย

ตกถึงตอนเย็นจึงไปแก้มัดวายตุบแล้วพาเดินกลับบ้าน ระหว่างทางมีเพื่อน
บ้านร้องถามว่า ทำไมจึงเอาโคลนตมปิดตาวายตุบอย่างนั้น ลุงมาตอบว่าปีนี้มันขี้เกียจไถ
นา มันไม่ดูรอยไถให้มันตาบอดอย่างนั้นแหละสมน้ำหน้ามันพร้อมกับจูงไอ้ตุบกลับบ้าน

หลายเดือนต่อมาภรรยาของลุงตาตั้งครรภ์ลูกคนสุดท้าย เมื่อครบกำหนด
คลอด ภรรยาของลุงตาก็คลอดลูกออกมาเป็นเด็กผู้ชายหน้าตาน่ารัก ลุงตาดีใจมากเพราะ
เขาอยากได้ลูกผู้ชายมานานแล้ว มีลูกสาวอยู่แล้ว 2 คน ลูกคนสุดท้ายเป็นผู้ชาย แต่ว่า
ดวงตาของเด็กชายปิดสนิทดวงตาของเด็กน้อยบอดสนิททั้ง 2 ข้าง ลุงตาเสียใจมากมอง
หน้าลูกชายที่ไร ก็ให้นึกถึงการกระทำของตนเองที่ได้ทำไม่ดีไว้กับวายตุบ ลุงตาเลิกทำนา
ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาเขาได้เอานาเฮ่อเหราเอ็ด นาให้คนอื่นทำ คนที่ทำนาแบ่งข้าวให้ค่า
เช่าที่นาเป็นปีๆ ไป ลุงตาได้นำบทเรียนนี้ไปสั่งสอนลูกหลานให้ทำแต่ความดี อย่านำไป
รังแกคนอื่นหรือแม้แต่สัตว์ก็ไม่ให้ทำ เพราะเราจะได้รับผลกระทบที่ไว้อย่างเช่น ลุงบุญตา
ที่มีลูกชายตาบอดทำให้เขาเสียใจไปตลอดชีวิต

คำอธิบายท้ายเรื่อง

คำภาษาไทยแสง	คำภาษาอีสาน	คำภาษาไทยกลาง
วายนตบ, บักตบ	บักตู่	ควายหนุ่ม ตัวผู้มีร่างกายแข็งแรง
ไถนา	ไถนาฮุด	แปลงนาที่ไถครั้งแรกของปี
เอานาเฮื่อเหรา เอ็ด	จ่ายนา	ให้คนอื่นทำนาตนเอง แล้วได้ค่าเช่านา เป็นข้าวความหมายเดียวกับจ่ายเงิน ดอกเบี้ย

ผู้เล่าเรื่อง : นายบัวขุน มาตชัยเคน

ภาพ : นายนิติ โพธิ์สุ

กิจกรรมท้ายเรื่อง

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ตอบคำถามจากการอ่านนิทาน เรื่อง วายตูปตาบอด

1. นักเรียนคิดว่าทำไมควายจึงแสดงพฤติกรรมอย่างนั้น

.....

.....

2. ลุงตาเป็นคนที่มึนสั้อย่างไร

.....

.....

3. ถ้านักเรียนเป็นลุงตาจะลงโทษควายหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

4. นิทานเรื่องนี้ตรงกับสำนวนไทยว่าอย่างไร

.....

.....

5. เขียนข้อคิดที่ได้จากนิทาน

.....

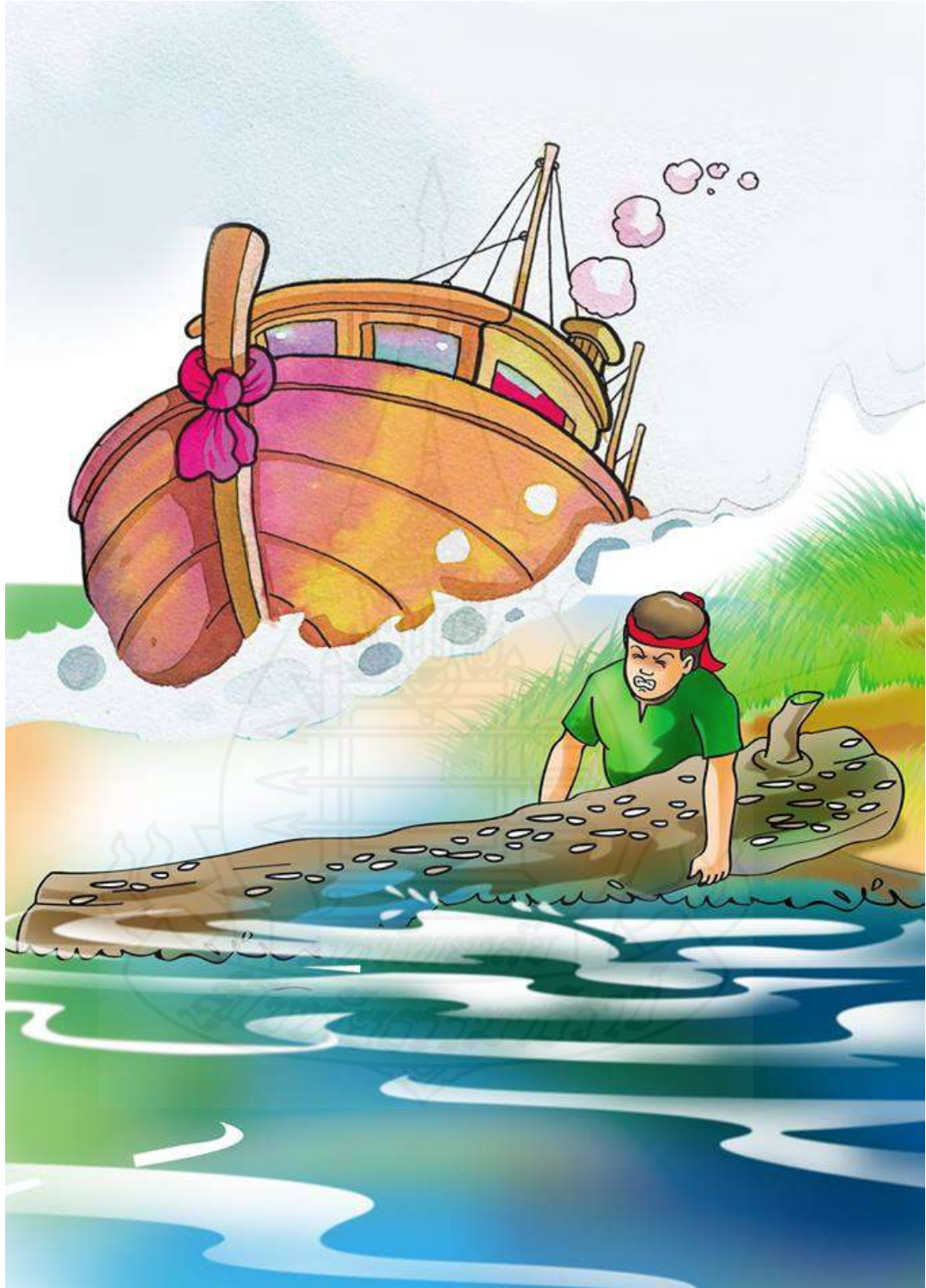
.....

ตอนที่ 2 กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียน แบ่งกลุ่ม 5 กลุ่มแข่งขันกันเขียนคำขวัญ เกี่ยวกับความมีเมตตา กรุณา ต่อสัตว์

นิทานเรื่อง ท้าวเจ็ดหมวดเจ็ดไห

5. นิทาน เรื่อง ท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไห

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้วมีครอบครัว ที่มีฐานะยากจนครอบครัวหนึ่งมีลูกชาย ชื่อว่าท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไห ลูกชายเป็นคนกินข้าวจุกมากกินข้าวหมดครึ่งละเจ็ดหวด กินปลาห้าหมดครึ่งละเจ็ดไห อยู่มาวันหนึ่งพ่อกับแม่ไปหาอาหารในป่า ก่อนไปได้หนึ่งชั่วโมงให้ลูกชาย ลูกชายกินหมด เมื่อกลับมาบ้านพ่อกับแม่ไม่มีข้าวกินทั้งหิวและโมโห จึงปรึกษากันว่าควรหาวิธีทำให้ลูกคนนี้หนีไปจากเราโดยเร็วจะต้องเอาไปฆ่าทิ้งหรือเอาไปเผาก็ได้ เมื่อพ่อแม่ตกลงกันแล้วก็วางแผนการทันทีพ่อแกล้งชวนลูกไปคล้องช้างในป่าโดยหวังจะให้ช้างเหยียบลูกตาย ลูกกลับคล้องช้างได้จริงๆ และช้างกลับมาบ้าน ทำให้พ่อแม่โกรธมาก จึงพาลูกเข้าไปตัดต้นไม้ใหญ่ โดยพ่อจะเป็นผู้โค่นต้นไม้ให้ลูกเอาบ่าไหล่รับแต่ลูกกลับ ลูกก็รับต้นไม้ใหญ่เอาไว้ได้ เขาร้องให้พ่อแม่ช่วย แต่พ่อแม่ไม่ช่วย ต่างพากันรีบวิ่งหนีกลับบ้านไป

พระอินทร์นึกสงสารเลยลงมาช่วยลูกชายแบกต้นไม้ใหญ่กลับบ้าน ลูกชายถามพ่อว่า จะให้วางต้นไม้ไว้ตรงไหน พ่อบอกว่าให้เอาไปวางไว้ที่น้ำ ลูกชายจึงแบกเอาต้นไม้ไปวางไว้ที่แม่น้ำ โดยวางท่อนไม้ขวางขวางทางน้ำไว้ แต่พ่อกับแม่ก็ยังคงหาทางกำจัดลูกทุกวิถีทางแต่ไม่สำเร็จ

ในเวลาต่อมาไม่นานมีพ่อค้าสำเภากินเดินทางมาค้าขายโดยเรือสำเภา พอมาถึงจุดที่มีต้นไม้ขนาดใหญ่ขวางทางอยู่ พ่อค้าไม่สามารถที่จะนำเรือเดินทางต่อไปได้ จึงประกาศให้คนไปช่วยยกต้นไม้ออกจากทางเดินเรือ ถ้าใครยกได้จะให้ข้าวของเครื่องใช้ที่มีอยู่บนเรือเป็นรางวัล เมื่อท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไหได้ยินประกาศ จึงรับอาสา ยกขอนที่ตนเองวางไว้นั้นออกได้อย่างง่ายดาย เขาได้รับรางวัลเป็น เงิน ทอง เสื้อผ้า และเครื่องใช้จากพ่อค้าให้เป็นรางวัลจำนวนมาก เขาได้นำรางวัลที่ได้จากพ่อค้ากลับไปให้พ่อแม่ของเขาทำให้ครอบครัวมีฐานะดีขึ้น และอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

คำอธิบายท้ายเรื่อง

คำภาษาไทยแสก	คำภาษา อีสาน	คำภาษาไทยกลาง
หรวด	หวด, ไห	ภาชนะที่ใช้นั่งข้าวเหนียว
โผัด	โผด	นำไปปล่อยไว้ตามยถากรรม
ขอน	ขอนไม้	ต้นไม้อขนาดใหญ่ที่ถูกตัดแล้ว, ชุง

ผู้เล่าเรื่อง : นางมะลิ ก้อนก้น

ภาพ : นายนิติ โพธิ์สุ

กิจกรรมท้ายเรื่อง

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ตอบคำถามจากการอ่านนิทาน เรื่อง ท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไห

1. นักเรียนเขียนข้อดีของท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไหอย่างน้อย 3 ข้อ

.....

.....

2. นักเรียนคิดว่าพ่อแม่ของท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไหมีความรู้สึกต่อลูกชาย อย่างไร

.....

.....

3. ถ้าท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไห มีนิสัยการกินปรกติเหมือนคนทั่วไปจะเกิดอะไรขึ้น

.....

.....

4. นิทานเรื่องนี้ตรงกับสำนวนไทยว่าอย่างไร

.....

.....

5. นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดอย่างไร

.....

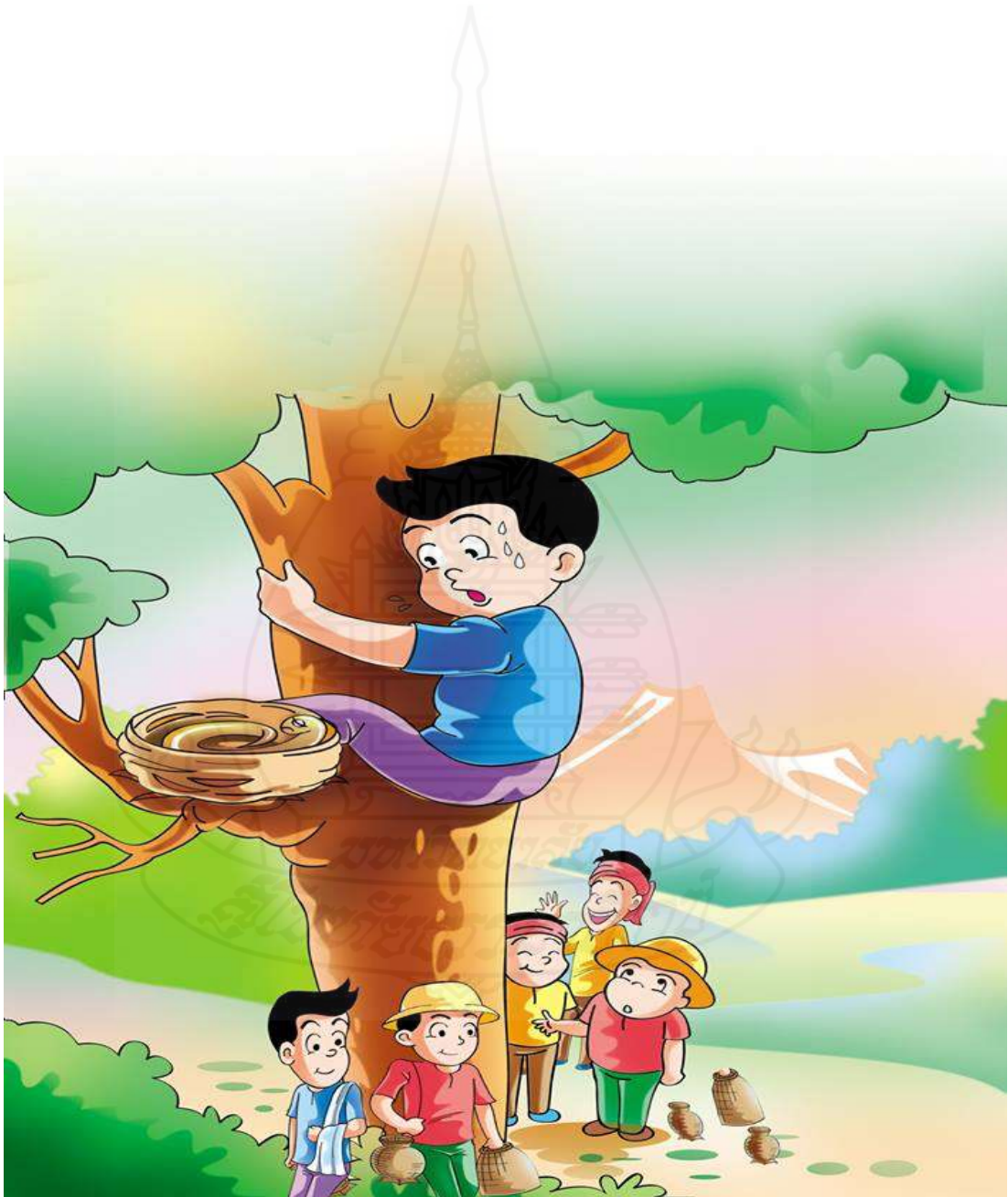
.....

ตอนที่ 2 กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง ท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไห แล้วเขียนวิจารณ์นิสัยของตัวละครจากนิทานเรื่องนี้

นิทานเรื่อง เชียงเมียง ตอน เหลียนออยู่รอกนอก

6. นิทานเรื่อง เชียงเมียง ตอน เหลียนอยู่รอกน็อก

ณ หมู่บ้านแห่งหนึ่งอยู่ทางภาคอีสาน มีชายหนุ่มชื่อเชียงเมียงอายุประมาณ 15 - 16 ปี เป็นเด็กกำพร้าพ่ออาศัยอยู่กับแม่ อยู่มาวันหนึ่งเชียงเมียงชวนเพื่อนๆ ออกไปหาปลาที่หนองน้ำ ใกล้หมู่บ้าน พอตกลงกันแล้วเชียงเมียงกับเพื่อนๆ พวกกันถือเครื่องมือหาปลาติดตัวไปด้วยทุกคน เช่น ข้อง แห สวิงและสุ่ม

เมื่อเดินไปถึงหนองน้ำต่างก็ลงจับปลา บางคนก็ทอดแห บางคนก็ใช้สุ่ม บางคน**ตักน้ำ** คือ ทำคันดินกั้นแอ่งน้ำขนาดเล็กที่มีปลาอาศัยอยู่ วิดน้ำออกให้แห้ง แล้วจึงจับเอาปลาที่มีอยู่ในโคลน ตมแอ่งที่เหลือแต่โคลนตม ส่วนเชียงเมียงนั้นกลับบอกเพื่อนๆ ว่า ง่วงนอนขอจับหลับใต้ต้นไม้สักพักหนึ่ง แล้วจะลงไปช่วยหาปลา เพื่อนๆ จึงปล่อยให้เชียงเมียงนอนหลับอย่างสบาย

เมื่อเพื่อนๆ ต่างก็ได้ปลามากพอแล้วจึงชวนกันกลับบ้าน เชียงเมียงตื่นขึ้นมาไม่พบเพื่อนๆ จึงร้องเรียก พอรู้ว่าเพื่อนๆ กลับบ้านไปแล้ว เขาตกใจเพราะไม่มีปลาไปฝากแม่ จึงคิดอุบายที่จะเอาปลาจากเพื่อนๆ เชียงเมียงรีบวิ่งลงไปในหนองน้ำจับ**เหลียน**ในโคลนตมได้ 1 ตัว เขาใช้ไม้**เหลียน** จน**แฉ้ว** รีบวิ่งไปทางลัดและปีนขึ้นต้นไม้**เหลียน**ไปวางไว้ใน**รอกน็อก** แล้วรีบลงจากต้นไม้ทำที่ยืนรอเพื่อนๆ อยู่ที่ทางเดิน พอเพื่อนๆ มาถึงเชียงเมียงจึงถามเพื่อนๆ ว่าได้ปลาบ้างไหม แล้วขอโทษเพื่อนๆ ที่เผลอหลับไปไม่ได้ช่วยหาปลา แต่ก่อนที่ทุกคนจะเดินผ่านไปมีปัญหาที่จะทนายเพื่อนๆ ถ้าใครตอบถูกเขาจะให้เพื่อนขี่หลังกลับบ้าน แต่ถ้าทนายผิด เขาขอปลากับเพื่อนๆ คนละ 2-3 ตัวพอได้ไปฝากแม่เพื่อนๆ ตกลง เชียงเมียงจึงทนายเพื่อนๆ ว่ามีอะไรอยู่บนต้นไม้และบนต้นไม้คือรังอะไร

เพื่อนๆ พวกกันตอบว่า**รอกน็อก**ใน**รอกน็อก**ต้องมีนกและไข่นก เชียงเมียงจึงตอบ ว่าไม่ใช่เป็นรัง**เหลียน** เพื่อนๆ ไม่เชื่อเขา จึงทำให้เพื่อนคนหนึ่งชื่อ คำพา เขาปีนขึ้นไปดูปรากฏว่ามี**เหลียน**อยู่ในรังจริงๆ ทุกคนจึงยอมแพ้ยอมแบ่งปลาให้

เชียงเมียงตามสัญญาแล้วพวกกันเดินกลับบ้าน

คำอธิบายท้ายเรื่อง

คำภาษาไทยแรก	คำภาษาอีสาน	คำภาษาไทยกลาง
แย้ว	เยา	อาการล่อแล่ใกล้ตาย (ใช้กับสัตว์)
รองน็อก	ฮังนก	รัง เช่น รังนก รังไข่
เหลียน	เอียน	ปลาไหล
ตักน้ำ	สะปา	วิธีการหาปลาโดยการวิดน้ำออก จากหนองให้แห้ง แล้วจับปลาที่มี อยู่ในโคลนตม
ฮัง	ฮัง	รังในที่นี้หมายถึงรังนก

ผู้เล่าเรื่อง : นายสมเกียรติ อคะสีวร

ภาพ : นายนิติ โพธิ์สุ

กิจกรรมท้ายเรื่อง

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ตอบคำถามจากการอ่านนิทาน เรื่อง เชียงเมี่ยง ตอน เหลียนในรวงน้อก

1. นักเรียนคิดว่าเชียงเมี่ยงเป็นคนมีนิสัยอย่างไร

.....

.....

2. ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนของเชียงเมี่ยง มีความรู้สึกอย่างไรต่อพฤติกรรมของเขา

.....

.....

3. นักเรียนคิดว่าเชียงเมี่ยงทำถูกหรือไม่ที่หลอกเอาปลาจากเพื่อน ๆ

.....

.....

4. นักเรียนคิดว่านิทานเรื่องนี้ให้คุณค่าด้านใดบ้าง

.....

.....

5. จงเขียนข้อคิดที่ได้จากนิทานเรื่องนี้

.....

.....

ตอนที่ 2 กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนไปสืบค้นข้อมูล หรือสอบถามภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้าน เรื่อง เชียงเมี่ยง ตอนอื่นๆ แล้วเขียนเป็นรายงานส่ง

นิทานเรื่อง เชียงเมียง ตอน หรบเวียงแจ๋น

7. นิทานเรื่อง เชียงเมียง ตอน หรบเวียงแจ้น

สมัยก่อนที่ชนเผ่าแสกอพยพข้ามฝั่งแม่น้ำโขงมาอยู่ประเทศไทย ที่จังหวัด นครพนม ชาว-เวียงแจ้นมีเรื่องเล่าต่อกันว่า ในอดีตกาลนานมาแล้วเวียงแจ้นกับไทยเป็น ศัตรูกัน ไทยยกทัพไปตี เวียงแจ้นหลายครั้ง แต่ก็ไม่ชนะสักทีทั้งๆ ที่ไทยมีกำลังมากกว่า เพราะเหตุว่าชาวเวียงแจ้นมีพญานาคคอยช่วยเหลือทุกครั้ง คือ เมื่อมีข้าศึกมาโจมตีเจ้า เมืองก็จะตีกลองประจำเมืองเสียงดังสนั่น พญานาคได้ยินเสียงกลองจึงขึ้นมาช่วยโดยการ โผล่ขึ้นมาจากแม่น้ำโขงแล้วพ่นพิษใส่ทหารไทยทั้งกองทัพทำให้ต้องยกทัพกลับทุกครั้งไป

ฝ่ายเจ้าเมืองไทยเมื่อทราบข่าวว่าลาวมีพญานาคคอยช่วย จึงวางแผนให้เชียง เมียงซึ่งเป็นชายหนุ่มฉลาดหลักแหลม ปลอมตัวเป็นหมอโหรีเข้าไปในนครเวียงแจ้น เมื่อ ได้เข้าพบเจ้าเมืองเวียงแจ้น จึงทำนายว่า ท่านเจ้าเมืองจะได้รับมรดกที่เป็นเงินทองที่ถูกฝัง ไว้ใต้ครกใหญ่ เมื่อให้คนไปขุดดูก็พบว่ามีเงินทองจริงๆ ตามที่บอกไว้เพราะเชียงเมียงได้เอา ของเหล่านั้นไปฝังไว้ก่อนแล้วเจ้าเมืองเวียงแจ้นเกิดศรัทธาเชื่อถือหมอโหรีเชียงเมียงเป็น อย่างมาก จึงให้พักอาศัยอยู่ในเมืองเวียงแจ้นแล้วแต่งตั้งให้เป็นหมอโหรีประจำเมืองเวียง แจ้น

ในเวลาต่อมาเชียงเมียงให้ทหารทำว่าวธนูปล่อยขึ้นสู่ท้องฟ้าโดยใช้เชือก ยาวๆ จนมอง ไม่เห็น ได้ยินแต่เสียงว่าวธนูปะทะกับสายลมเสียงดังโหยหวนน่ากลัว เจ้า เมืองเวียงแจ้นจึงให้โหรี เชียงเมียงทำนายดูโหรีบอกว่าเสียงที่ได้ยินคือเสียงภูตผีปีศาจจะ ลงมากินคนเวียงแจ้นทั้งเมือง ถ้าอยากแก้เคล็ดให้เจ้าเมืองส่งคนไปตัดหน้ากลองใหญ่ซึ่ง เป็นกลองประจำเมืองทิ้งเสีย และให้ไปปิดรูพญานาคด้วย แล้วเสียงโหยหวนน่ากลัวนั้นก็ จะหายไปและพ้นจากเคราะห์กรรมเจ้าเมืองหลงกลยอมทำตามทุกอย่าง เมื่อทำตาม แผนการสำเร็จแล้วโหรีเชียงเมียงจึงบอกลาเจ้าเมืองเวียงแจ้น กลับบ้านฝั่งไทย พร้อม บอกว่าได้มาช่วยเวียงแจ้นให้พ้นเคราะห์แล้ว เมื่อกลับมาถึงเมืองไทย เจ้าเมืองฝ่ายไทย ได้ยกทัพไปตีนครเวียงแจ้นอีกครั้งจึงได้ชัยชนะกลับมา

คำอธิบายท้ายเรื่อง

คำภาษาไทยแสก	คำภาษาอีสาน	คำภาษาไทยกลาง
หรบ	ฮบ	การต่อสู้กัน
เวียงแจ๋น	เวียงจันทน์	นครเวียงจันทน์เมืองหลวงของลาว

ผู้เล่าเรื่อง : นายจอม ชัยปัญหา

ภาพ : นายนิติ โพธิ์สุ

กิจกรรมท้ายเรื่อง

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ตอบคำถามจากการอ่านนิทาน เรื่อง เชียงเมี่ยง ตอน หרבเวียงแก่น

1. ถ้าเจ้าเมืองเวียงจันทน์ไม่ทำตามที่เชียงเมี่ยงบอกจะเกิดอะไรขึ้น

.....

.....

2. นักเรียนคิดว่าเจ้าเมืองมีนิสัยอย่างไร

.....

.....

3. ในปัจจุบันกล่องใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง

.....

.....

4. นักเรียนเล่าประสบการณ์ที่เคยไปเที่ยวเวียงจันทน์ หรือไปเที่ยวประเทศลาว

.....

.....

5. จงเขียนข้อคิดที่ได้จากนิทานเรื่องนี้คือ

.....

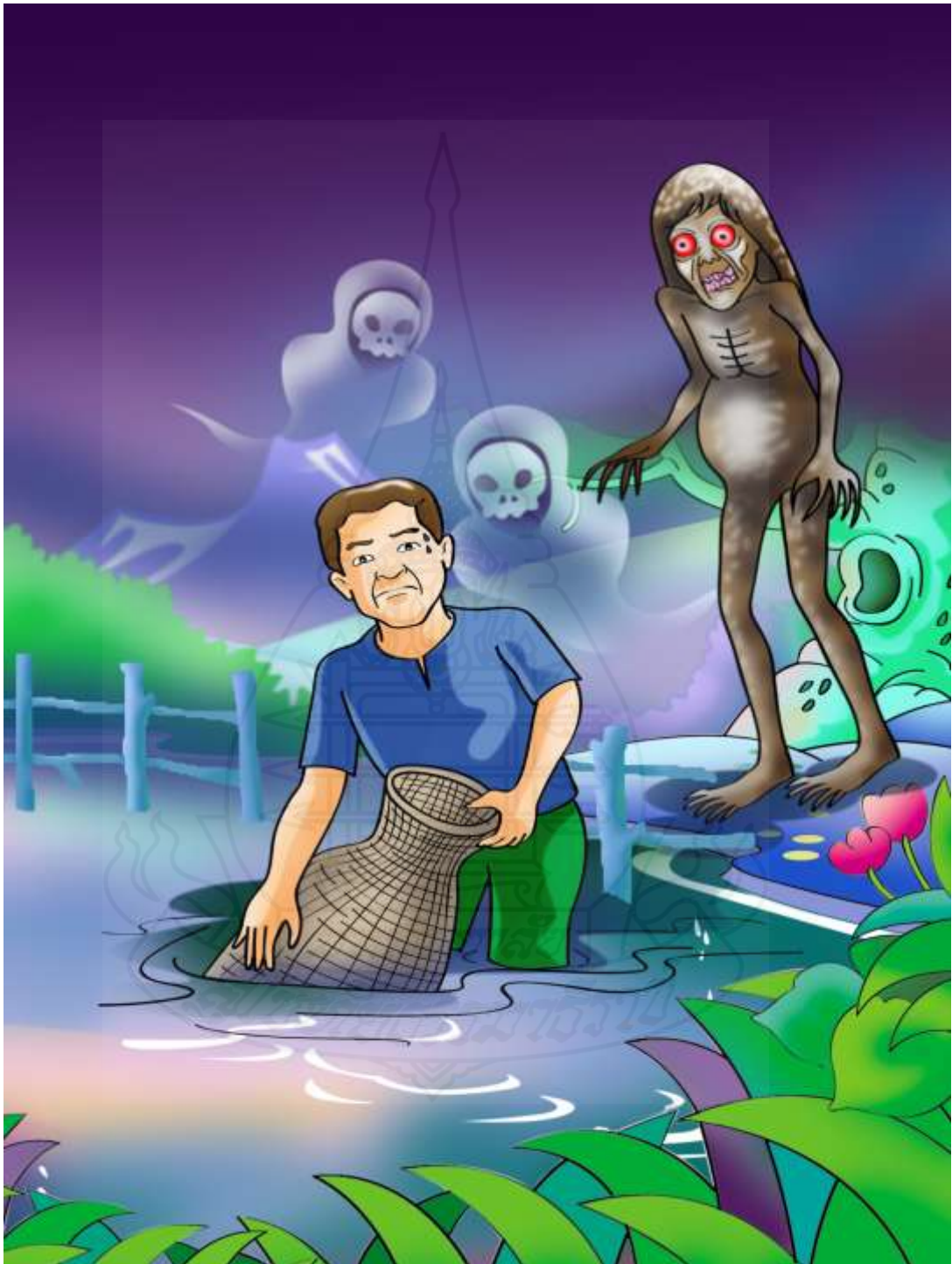
.....

ตอนที่ 2 กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนออกมาเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับพญานาค ให้ครูและเพื่อนๆ ฟัง

นิทานเรื่อง หมานก่องก้อย

8. นิทาน เรื่อง หมาง่องก้อย

ในสมัยโบราณเวลาค่ำคืนตึกตื่น จะมีเสียงเล็กๆ แหลมๆ ดังขึ้นมาจากใต้
 ถุนบ้านว่า “ก่อง ก้อย...ก๊อก ๆ ๆ ขอก้อนเกลือแทน” ชาวบ้านในสมัยก่อนจะต้องเอา
 ใบตองห่อเกลือก้อนเล็กๆ โยนลงไปใต้ถุนบ้านที่มีเสียงดังขึ้นมา เพราะเชื่อว่าในเวลานั้น
 หมาง่องก้อยออกมาหากิน และมาขอทานเกลือซึ่งเป็นสิ่งเดียวที่หมาง่องก้อยชอบมาก
 เล่ากันมาว่าหากบ้านใดได้บริจาคเกลือให้ หมาง่องก้อยไปแล้ว มันจะไม่มารบกวนอีก
 และรุ่งเช้าหลังจากคืนที่มีหมาง่องก้อยมาส่งเสียงร้อง ขอเกลือหากลงไปสังเกตรอยเท้า
 ตามใต้ถุนบ้านจะพบรอยเท้าเล็กๆ มีสามนิ้วเดินคล้ายถอยหลัง เชื่อกันว่าหมาง่องก้อย
 จะมีฝ่าเท้ากลับไปข้างหลัง ตรงกันข้ามกับคนธรรมดา ไม่ใช่พวกเขาเดินถอยหลัง

ในหมู่บ้านแห่งหนึ่งมีหนุ่มชวานาอยู่สองคนเป็นเสี่ยวกัน คนหนึ่งชื่อนายดำ
 คนหนึ่งชื่อนายแดง ดำกับแดงมีนิสัยต่างกันมากคือ แดงเป็นคนขยันขันแข็งในการทำมา
 กินและซื้อสัตว์ ต่อคำพูดตนเอง ซึ่งตรงกันข้ามกับดำ ซึ่งในแต่ละวันเขาเอาแต่เที่ยวเตร่กิน
 เหล้าในเวลากลางคืนและนอนกลางวันเกียจคร้าน ไม่เคยช่วยพ่อแม่ทำการทำงานใดๆ เลย
 อยู่มาวันหนึ่งขณะที่ดำนอนอยู่แดงได้ทำลี้ด้วยไม้ไผ่ขนาดใหญ่ไว้ไปดักปลาที่ลำธารปลาย
 นา เขาสะพายข้องเพื่อไปใส่ปลาพอไปถึงที่ลี้ตั้งอยู่ แดงแปลกใจมากที่ไม่มีปลาแม้แต่ตัว
 เดียว ทั้งๆ ที่บริเวณนี้มีปลาชุกชุมมาก เขาเข้าไปดูใกล้ๆ ก็ไม่มีปลาจริงๆ แดงคิดว่าต้องมี
 คนมาขโมยปลาอย่างแน่นอน

แดงจึงไปแอบซ่อนตัวอยู่ในพุ่มไม้ใกล้ๆ เขารอจนกระทั่งมืดค่ำและมี
 ปลาจำนวนมากเข้าไปติดอยู่ที่ท้องลี้ ชุ่มดูต่อไปสักพักเพื่อจับขโมย ก็ไม่เห็นมีใครโผล่มา
 ขโมยปลาให้เห็น เขาจึงคิดว่าคงไม่มีใครมาขโมยปลาแล้วจึงออกมาจากที่ซ่อน และจับปลา
 ใส่ข้อง มีปลาซ่อน ปลาตุ๊ก ปลาตะเพียน ปลาเทโพ ตัวใหญ่ๆ มากมาย แต่ขณะที่แดงก้ม
 หน้าก้มตาจับปลาลงใส่ข้องอยู่นั้น ใครคนหนึ่งก็โผล่ขึ้นมาจากน้ำเสียบๆ จนเขาไม่รู้ตัว มา
 รู้ตัวก็ต่อเมื่อสายไปเสียแล้ว ใครคนนั้นจับตัวแดงแบกขึ้นหลัง

แล้วออกวิ่งไปอย่างรวดเร็วเหมือนปลิวไปตามลม เขาต้องหลับตาไว้เพราะลมพัดแรงจน
 แสบลูกตา เขารู้ว่ากำลังถูกลักพาตัวแต่ไม่รู้ว่าจะไปที่ใด

จนกระทั่งมาถึงถ้ำแห่งหนึ่งเขาจึงถูกวางลง และได้เห็นหน้าตาของคน
 แบนเขามา ว่าเป็นหญิงสาวสวยคนหนึ่ง ใบหน้าหวานละไมแต่นัยน์ตากลับไม่มีแวว มี
 แขนขาวาวและเล็บแหลม-คม แดงเคยได้ยินเรื่อง**หมา**น่องก้อยมาแล้ว จึงรู้ว่านางเป็น
หมาน่องก้อยแน่ๆ แดงกลัวมากแต่ก็เก็บความรู้สึกเอาไว้ได้ นางทำดีกับเขามาก คอย
 ประนนิบัติพิทักษ์เอาอกเอาใจอย่างทุก แดงจำใจต้องตกเป็นสามีของนาง**หมา**น่องก้อย อยู่
 มาวันหนึ่งแดงอ่อนวอนขอกลับบ้าน แต่นางก็ไม่ยอมปล่อยเขาไป นาง**หมา**น่องก้อยรัก
 เขามาก นางจำต้องออกไปหากินไกลๆ เสมอ ก่อนไปนางก็จะสั่งให้เขาคอยอยู่ในถ้ำห้าม
 ออกไปไหน ชายหนุ่มรู้สึกกับคำว่าสั้นๆ ของนางคือไปอย่างน้อยสองสามวันแต่ถ้านางบอก
 ว่า ไปยาวๆ นางจะกลับมาภายในสามชั่วยาม

ดังนั้นเขาคิดว่าคราวนี้เขาคงมีเวลาหลบหนีนางไปได้แน่ๆ พอนางออกไปพ้น
 สายตาเขาจึงแอบหลบหนี แดงอธิษฐานขอให้พ่อแม่ที่อยู่ทางบ้านช่วยดลบันดาลให้เขา
 ปลอดภัยได้กลับไปเลี้ยงดูท่านทั้งสองดังเดิม ก่อนออกวิ่งหนีแบบไม่คิดชีวิตแม้จะ
 ไม่รู้ว่าทางกลับบ้านอยู่ที่ใดก็ขอให้ได้ไปพ้นจากที่นี่ก่อน มันเป็นเวลาสองวันที่แดงวิ่ง วิ่ง วิ่ง
 กระเซาะกระเซิงไปตามป่าดงที่ วกวนหาทางกลับบ้านไม่เจอพอวันที่สามเขาแทบหมดแรง
 จวนจะล้มลงอยู่นั้น เขาได้ยินเสียงร้องเรียกจากนาง**หมา**น่องก้อย ดังมาแต่ไกลเสียงนั้น
 เร่งให้เขาที่จวนจะล้มลงนั้นกลับมีแรงวิ่งขึ้นมาใหม่ แดงจึงวิ่งสุดชีวิตพร้อมกับตะโกน
 กลับไปว่า “ปล่อยข้าไปเถิด ข้ายังมีพ่อแม่ที่ต้องดูแล”

ทันใดนั้นเขาก็สะดุดก้อนหินล้มลง หายใจรวไรนแทบสิ้นใจ นาง**หมา**น่อง
 ก้อยตามมาทันพอดี แดงแก้มตายนางเสียใจมากนางพยายามจับตัวเขาเขย่า หยิกบั้ง
 ช่วนบั้ง และแห่ต่อมหัวเราะ ว่าเขาแก้มตายหรือไม่ ชายหนุ่มหลับตาหายใจรวไรน แม้
 จะยังรู้สึก ก็พยายามอดทนไม่ตอบสนองการหยิก ช่วน หรือแห่ไปตามได้รั้งแล้ว เขาก็
 นอนนิ่งไม่ไหวติง แก้มทำเป็นตาย ในใจคิดถึงแต่พ่อแม่ให้ช่วยลูกด้วย ลูกไม่อยากจากพ่อ
 แม่มาอยู่ กับ**หมา**นสาวตลอดชีวิต

ในที่สุดนางก่องก้อยก็หมดความพยายาม นางจึงหายตัวไปชั่วประเดี๋ยว ไปแบกเอาไหบรรจุทองคำและไหบรรจุเงินมาตั้งไว้ข้างกายของแดง เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้กับชายหนุ่มที่นางรักแล้วจากไป เมื่อนายแดงแน่ใจว่านางจากไปนานแล้วจึงลุกขึ้น ลืมตามองรอบกาย จึงได้พบว่าบริเวณที่เขานอนสลบอยู่นั้นเป็นที่ **ที่สี่** เขาตั้งอยู่นั่นเอง เขาจึงแบกเอาไหเงิน**ไหทองคำ**กลับบ้านด้วยความสุขใจ เขาอยู่กับพ่อแม่อย่างสุขสบายเพราะร่ำรวยด้วยเงินทองจนชาวบ้านต่างรำลือไปทั่วว่าเขารวยเพราะ**หมาน**ก่อง-ก้อย แแดงได้เล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นให้พ่อ แม่และคำจอมขี้เกียจฟัง ตำนีก็อยากร่ำรวยอย่างแดงบ้าง จึงทำที่ไปจับปลา แล้วแอบอยู่จนคำและลูกนางก่องก้อยแบกเอาตัวไปเช่นเดียวกับแดงแต่คำแตกต่างจากแดง คือเขาไม่มีความกตัญญูต่อพ่อแม่ จุดมุ่งหมายของเขาก็คือไหเงิน**ไหทองคำ** ทำให้จิตใจไม่สงบและแค้นแค้น ครั้นถึงเวลาแอบวิ่งหนีกลับบ้านนาง**หมาน**ก่องก้อยวิ่งตามมาทัน เขาจึงทนไม่ได้รับการทดลองของนาง คือ หยิกบ้าง ข่วนบ้าง และเหยียดต่อมหัวเราะ เขาหัวเราะ ก๊ากๆ ขึ้นมาทันที เมื่อนางใช้นิ้วก้อยน้อยๆ เล็บยาวๆ จีไปตามร่างกายของเขา เท่าที่ตัวเองนาง**หมาน**ก่องก้อยก็ใช้แขนคมๆ ของนางฟันฉับเข้าที่คอของเขานอนตายอยู่ตรงนั้นเอง

คำอธิบายท้ายเรื่อง

คำภาษาไทยแสก	คำภาษาอีสาน	คำภาษาไทยกลาง
หมาน	ผี	ผี
เสี้ยว	เสี้ยว	เพื่อนที่รักกันมาก ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
ไหกำ	ไหคำ	ภาชนะเก็บน้ำมีปากแคบ ในเรื่องนี้บรรจุทองคำ
ลิ, ไช	ลิ, ไช	เครื่องมือจับปลาชนิดหนึ่งสานด้วยไม้ไผ่มีขนาดยาว ลักษณะคล้ายผลจ๊วแต่ใหญ่กว่า

ผู้เล่าเรื่อง : นายเสมียน ทะทำมิ่ง

ภาพ : นายนิวัติ โพธิ์สุ

กิจกรรมท้ายเรื่อง

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ตอบคำถามจากการอ่านนิทาน เรื่อง หนานก่องก้อย

1. นักเรียนชอบตัวละครใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

.....

.....

2. นักเรียนคิดว่านางผีก่องก้อยมีความรู้สึกอย่างไรต่อนายแดง

.....

.....

3. นักเรียนชอบตัวละครใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

.....

.....

4. ถ้านักเรียนเป็นดำจะปฏิบัติตัวอย่างไร เพราะเหตุใด

.....

.....

5. นิทานเรื่องนี้ให้คติสอนใจอย่างไร

.....

.....

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ

ให้นักเรียนไปสัมภาษณ์บุคคลในท้องถิ่นเกี่ยวกับเครื่องมือจับปลา ว่ามีอะไรบ้างจัดทำเป็นรายงานเป็นกลุ่ม

นิทานเรื่อง ยาพอกกับจ้วน้อย

9. นิทานเรื่อง ย่าพ่อกับจวน้อย

ณ วัดแห่งหนึ่งมี**ย่าพ่**องค์หนึ่งจำพรรษารักษาวัด ปฏิบัติกิจอยู่คนเดียวมานานแล้ว ไม่มี**ย่าพ่อ**หรือ**จวน้อย**มาเป็นเพื่อนเลย ทำให้**ย่าพ่อ**รู้สึกเหงาอยากมีเพื่อนเอาไว้พูดคุยบ้าง เวลาต่อมามีเด็กชายคนหนึ่งวัยกำลังซุกซน พ่อแม่มีฐานะยากจนจึงพามาบวช**จวน้อย**เพื่อให้ได้ร่ำเรียนวิชาหัดเขียน หัดอ่านอยู่ที่วัด ประณิบัติ**ย่าพ่อ**ด้วยทำให้**ย่าพ่อ**ได้หายเหงาไปได้บ้างที่ได้มี**จวน้อย**เป็นลูกศิษย์อยู่เคียงข้างตลอดเวลา **จวน้อย**เป็นเด็กเฉลียวฉลาด มีความซื่อสัตย์ มีความเชื่อมั่นในตนเองมากเกินไปจนบางครั้งทำให้ต้องเถียงกันกับ**ย่าพ่อ**อยู่บ่อยๆ

วันหนึ่ง**ย่าพ่อ**เข้าไปในหมู่บ้าน พอกลับมาจากหมู่บ้านนำเอาความคิดปรัชญา มาปรึกษา **จวน้อย**ว่า

“น้อยๆ เจ้าเห็นไหม หญ้าในวัดเรานี้ก็มีมากอยู่ และเราก็ทิ้งไว้ให้รกเปล่าๆ มานานเข้าจึงอยากซื้อ**ม้า**มาเลี้ยงสักตัว เจ้าว่าดีไหม ฮี” **จวน้อย**หูผึ่งทันทีรีบตอบว่า

“ครับๆ ดีๆ ผมจะได้ขี่**ม้า**ด้วย” แต่**ย่าพ่อ**หยุดใช้ความคิดนิดหนึ่ง ก่อนเอ่ยถามซ้ำๆ เพราะต้องการคำตอบชัดๆว่า

“เออ แล้วเจ้าจะขี่**ม้า**แน่หรือ **จวน้อย**” **จวน้อย**ตอบทันทีว่า “ขี่ครับ ผมต้องขี่**ม้า**แน่ๆ”

“นี่**ม้า**เป็น**ม้า**แม่นะ **ม้า**แม่**มาน**ด้วย ต้องคอยให้**ม้า**ออกลูกก่อนจึงค่อยขี่**ม้า**แม่**มาน**มัน ห้ามขี่ลูก**มัน**เด็ดขาด เดี่ยวหลัง**มัน**หัก” **ย่าพ่อ**บอก

“แต่ผมตัวเล็กนี่ครับ ผมจะต้องขี่ลูก**มัน** แม่**มัน**ตัวใหญ่ ผมบังคับ**มัน**ไม่ได้หรอก” **จวน้อย**ตอบ

“ขี่ลูก**มัน**ไม่ได้นะ ลูก**มัน**ตัวเล็ก เดี่ยวหลัง**มัน**หัก กระจุกยังไม่แข็งแรง เจ้าไปนั่งเดี๋ยวก็หลังหักแน่ ไม่ได้ ... ไม่ได้ ขี่ไม่ได้” **ย่าพ่อ**เสียงแข็ง

“ได้ ผมต้องขี่ลูกของ**มัน**” **จวน้อย**ยังยืนยันเสียงหนักแน่นด้วยเป็นคนซื่อคิดอย่างไรก็ต้องทำอย่างนั้นให้ได้

“ไม่ได้ บอกว่าชี่ลูกมัน ไม่ได้” ยาพ่อบอก ด้วยความโมโห

“ผมชี่แม่มันไม่ได้หรอก มันตัวโตเกินไป ผมต้องชี่ลูกมัน” จ้วน้อยยังยืนยันคำเดิม ทำให้ยาพ่อชักโมโหมากขึ้น ลูกขึ้นชี่หน้าส่งเสียงเด็ดขาดว่า “จ้วน้อยจะชี่ลูกมันไม่ได้ นะ”

“ผมจะชี่ลูกมัน”

“ไม่ได้นะ อย่าชี่ลูกมัน”

“ผมจะขี่ ลูกรมั่นเป็นม้าน้อย ผมจะขี่ม้าน้อย”

“ไม่ได้นะ” ย่าพ่อยืนยัน

“ได้ ผมขี่ได้” จัวน้อยไม่ลดความพยายาม

ย่าพ่อโมโหหนัก ใจั่วน้อยนี้พูดไม่ฟังความไม่เข้าใจเหตุผล จึงฉวยไม้ไล่ตีจัวน้อย จัวน้อยกระโดดหลบ ย่าพ่อยังตามไล่ไม่ลดละ จัวน้อยถูกตีเจ็บร้องไห้หนีไปฟ้องพ่อแม่ในหมู่บ้าน พ่อแม่มาที่วัดมาถามหัวพ่อว่า

“ทำไมจึงตีจัวน้อยจนร้องไห้ซึ่มูกโป่งละยาพ่อ”

“อ้าว ก็มันดี้อ บอกไม่ให้ขี่ลูกรมั่นก็ไม่ฟัง จะขี่ให้ได้”

ท่านตอบยังไม่จบคำ จัวน้อยซึ่งเดินตามหลังพ่อแม่มาร้องไห้พลาง พุดพลางด้วยน้ำหูน้ำตาว่า

“ก็ผมจะขี่ลูกรม้าให้ได้”

“ไม่ได้ ขี่ลูกรมั่นไม่ได้ อย่าขี่ลูกรมั่น เดี่ยวหลังมันหัก”

“ผมขี่ได้ ผมจะขี่ม้าน้อย แงๆๆ ผมไม่ขี่แม่มัน”

พ่อแม่ของจัวน้อยได้ยินดังนั้นก็ตะโกนถาม หลวงพ่อ กับจัวน้อย ว่า “แล้วมาอยู่ไหนล่ะ”

“ยังไม่ได้ซื้ออะ” ย่าพ่อตอบเซ็งๆ แล้วเดินขึ้นกุฏิไป

คำอธิบายท้ายเรื่อง

คำภาษาไทยแสก	คำภาษา อีสาน	คำภาษาไทยกลาง
ยาพ่อ	ยาพ่อ	ผู้ชายมีอายุที่บวชเป็นพระ
จัวน้อย	จัวน้อย	ณรงน้อย
ม่า	ม่า	ม่า
ม่าแม่มาน	ม่าแม่มาน	ม่าตัวเมีย, ม่าตัวเมียที่ตั้งท้อง

ผู้เล่าเรื่อง : นางปราณี สุธธิอาจ

ภาพ : นายนิวัติ โพธิ์สุ

กิจกรรมท้ายเรื่อง

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ตอบคำถามจากการอ่านนิทาน เรื่อง ยาพอกับจ้วน้อย

1. นักเรียนชอบตัวละครใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

.....

.....

2. หลวงพ่อเป็นคนที่นิสัยอย่างไร

.....

.....

3. ถ้านักเรียนเป็นพ่อแม่ของณรน้อยจะทำอย่างไร

.....

.....

4. นิทานเรื่องนี้ตรงกับสำนวนไทยว่าอย่างไร

.....

.....

5. ข้อคิดที่ได้จากนิทานเรื่องนี้

.....

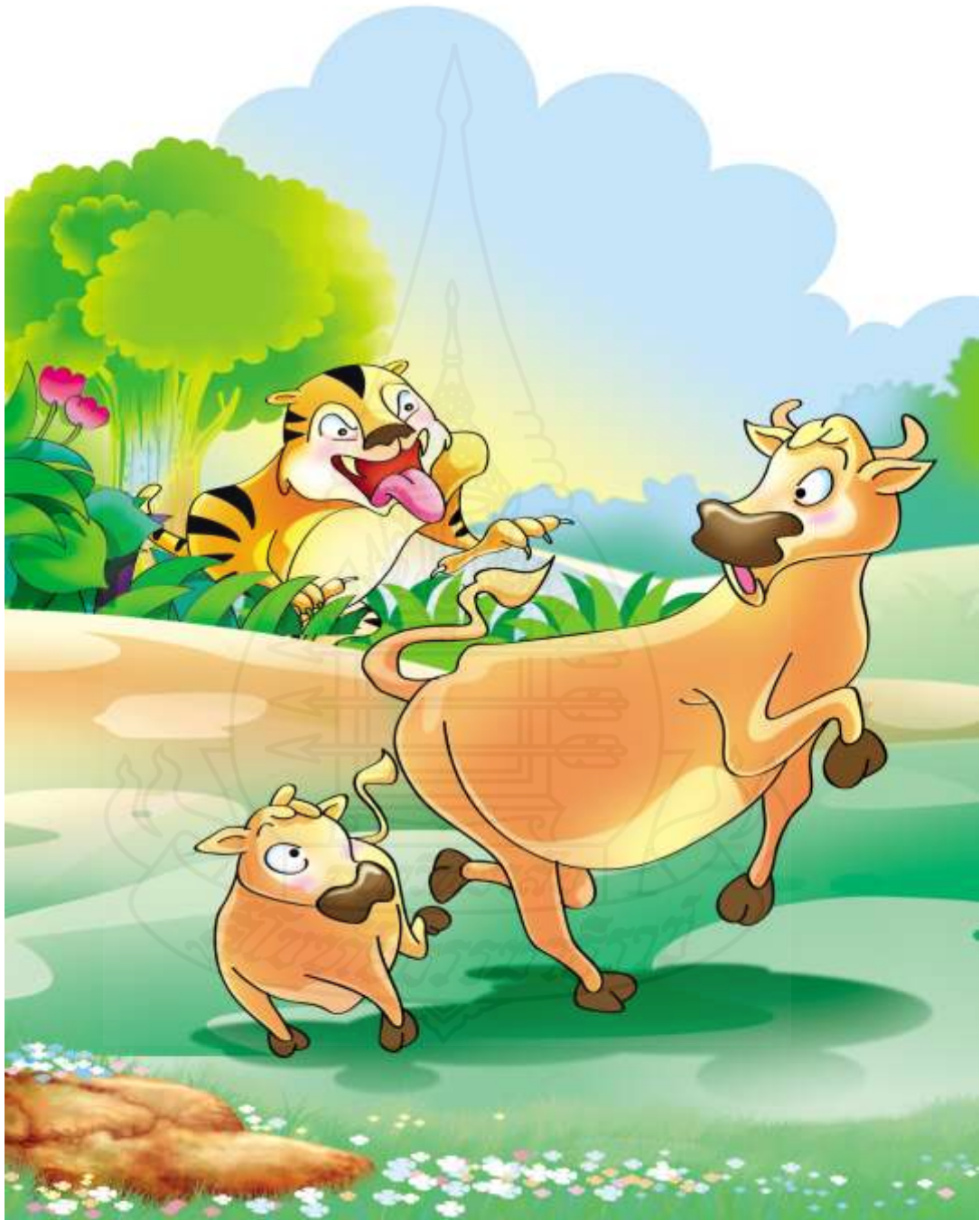
.....

ตอนที่ 2 กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนนำนิทานไทยเล่มนี้ไปแสดงบทบาทสมมติ แล้วเขียนวิจารณ์ตัวละคร

นิทานเรื่อง ต้าวบ้อ

10. นิทานเรื่อง ต้าวบ้อ

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีนาง**บ้อ**แม่ลูกอ่อนตัวหนึ่งพาลูกน้อยของนางออก และเล็มหญ้าอยู่ริมหนองน้ำกลางป่าใหญ่ลูก**บ้อน้อย**ของนางอยู่ในวัยกำลังซุกซน มักวิ่งเล่นไปไกลๆ แม่ทำให้นาง**บ้อ**เป็นห่วงต้องคอยเรียกหาให้ลูกมาใกล้ๆ อยู่บ่อยๆ

“ในป่ามีอันตรายมากรู้ไหมจ๊ะ อย่าวิ่งออกไปห่างแม่นะ” นางบอก**บ้อน้อย**

“จ๊ะ แม่จำ หนูจะอยู่ใกล้ๆแม่จ๊ะ” ลูก**บ้อน้อย**รับคำ แต่แล้วด้วยความที่ยังเป็นเด็กอยู่ในวัยซุกซนทำให้หลงลืม วิ่งไปไกลแม่อยู่บ่อยๆ

วันหนึ่งลูก**บ้อน้อย**วิ่งเล่นออกไปจนลับตาแม่ ขณะนั้นมีเสือตัวหนึ่งเที่ยวหาอาหารมาพบแม่**บ้อ**และเล็มหญ้าอยู่ตัวเดียว ก็กระโจนเข้ามาหวังจะจับกินในทันที เสือคำรามพลางแยกเคี้ยว นาง**บ้อ**ตกใจมาก นางคิดถึงลูกน้อย เกรงว่าลูกมาแล้วจะหิวนมจึงขอร้องเสือด้วยเสียงอันอ่อนหวานว่า “ท่านเจ้าป่าเจ้าเขา ท่านจะกินข้าก็ไม่ว่าหรอกนะ แต่ข้ายังมีลูกน้อยที่ต้องกินนมของข้าอยู่ ข้าจึงขอร้องให้ท่านเมตตา ปล่อยให้ข้าไปหาลูกสักประเดี๋ยว และให้เขากินนมอิ่มเสียก่อนเถิด แล้วข้าจะกลับมาให้ท่านกิน” เสือได้ยินเสียงอ่อนหวานที่น่าสงสาร ทั้งท่าทางของนาง**บ้อ**แม่ลูกอ่อนก็ดูจริงใจไม่ใช่คำโกหก จึงเกิดความรู้สึกเวทนา ตัดสินใจอนุญาตตามที่ขอ

“งั้นก็ได้ ข้าจะคอยเจ้าอยู่ที่นี้ก็แล้วกัน” นาง**บ้อ**ดีใจ รีบวิ่งไปเรียกลูกน้อยให้มากินนม

“มารีบกินนมแม่ให้อิ่มเสียเถิดลูกรัก” นางบอกลูกด้วยน้ำเสียงสั่นเครือ

“หนูยังไม่หิวนี้จ๊ะ แม่จำ” ลูกน้อยเข้ามาคลอเคลียแต่ไม่ยอมกินนม

“เจ้าจะได้กินนมแม่เป็นครั้งสุดท้ายแล้วนะ แม่ได้สัญญากับเสือไว้แล้วว่าจะมาให้นมลูก เจ้าต้องกินนมให้เต็มท้องไว้ จะได้อิ่มไปนานๆเพราะนี่เป็นนมมื้อสุดท้ายของเจ้าแล้ว” นาง**บ้อ**แม่บอกพลางหลังน้ำตา

“โอ... แม่จำ แม่จะตายไม่ได้นะหนูจะอยู่กับใคร ถึงแม้ว่าหนูจะซุกซนชอบวิ่งออกไปไกลแม่ แต่หนูก็รู้ว่าแม่รักหนูมากที่สุด แม่จะตายไม่ได้หรอก” ลูกน้อยออดอ้อน

“แม่ตายไม่ได้หรอก แม่ตายแล้วหนูจะอยู่กับใคร”

แต่...ถึงแม้ว่านาง**บ้อ**จะสงสารลูกปานใด นางก็ยังยึดมั่นในคำสัญญาที่ได้ให้ไว้กับเสื่อ และเห็นว่าเสื่อป่าตัวนี้ช่างมีน้ำใจ แม่ตัวเองมีพลังมากมายสามารถฆ่า**บ้อ**แม่ลูกอ่อนอย่างนางได้อย่างง่ายดายในทันที แต่เสื่อยังมีแก้ไขอนุญาตให้นางมาให้นมลูกก่อน ดังนั้นนางต้องถือสัจจะกลับไปให้เสื่อกิน “ฟังแม่นะลูกรัก” นางปลอบโยนลูกเสียงอ่อนหวาน

“การยึดมั่นสัจจะจะเป็นสิ่งที่ควรกระทำ เสื่อใจดีให้แม่มาให้นมเจ้าก่อนและแม่ก็ได้ให้สัญญากับเสื่อไว้แล้ว แม่ต้องกลับไปให้เสื่อกิน”

“นั่นหนูจะไปอ่อนหวานเสื่อเอง หนูจะขอร้องให้เสื่อกินหนูแทน ให้หนูตายยังจะดีกว่า”

ว่าแล้ว ลูก**บ่อน้อย**ก็วิ่งไปหาเสื่อที่นอนหมอบคอยอยู่ในทุ่งหญ้าทันที ไปถึงแล้วก็ยื่นข้อเสนอให้เสื่อกินตัวเองแทนแม่

“ขอให้ไว้ชีวิตแม่ของหนูเถิด ท่านเสื่อขา กินหนูเป็นอาหารแทนด้วยเถิดนะ” เสื่อรู้สึกแปลกใจมากที่เห็นลูก**บ้อ**วิ่งกระหืดกระหอบมาเช่นนั้น มันยังไม่ทันได้เอ่ยคำใดๆ เลยนาง**บ้อ**ตัวแม่ที่ตามหลังลูกมาติดๆ ก็มาบอกว่า “ท่านเจ้าป่าเจ้าคะ ข้าได้ให้สัญญากับท่านแล้วว่า จะกลับมาให้ท่านกินเป็นอาหาร ขอให้ท่านปล่อยลูกของข้าไปเถิด ตัวเขายังเล็ก ไม่ทำให้ท่านอึดหรือ ท่านกินข้าแทนเถิด” เสื่อยังงงๆ ลูก**บ่อน้อย**ก็อ่อนหวานขึ้นมาอีกให้กินเขาแทนแม่

“ท่านเสื่อเจ้าขา กินหนูเสียเถิด ปล่อยแม่หนูไป หนูไม่อยากให้แม่ตาย ขอให้หนูตายแทนแม่เถิด หนูยังเป็นลูกอ่อน เนื้อหวานกว่าตั้งเยอะ”

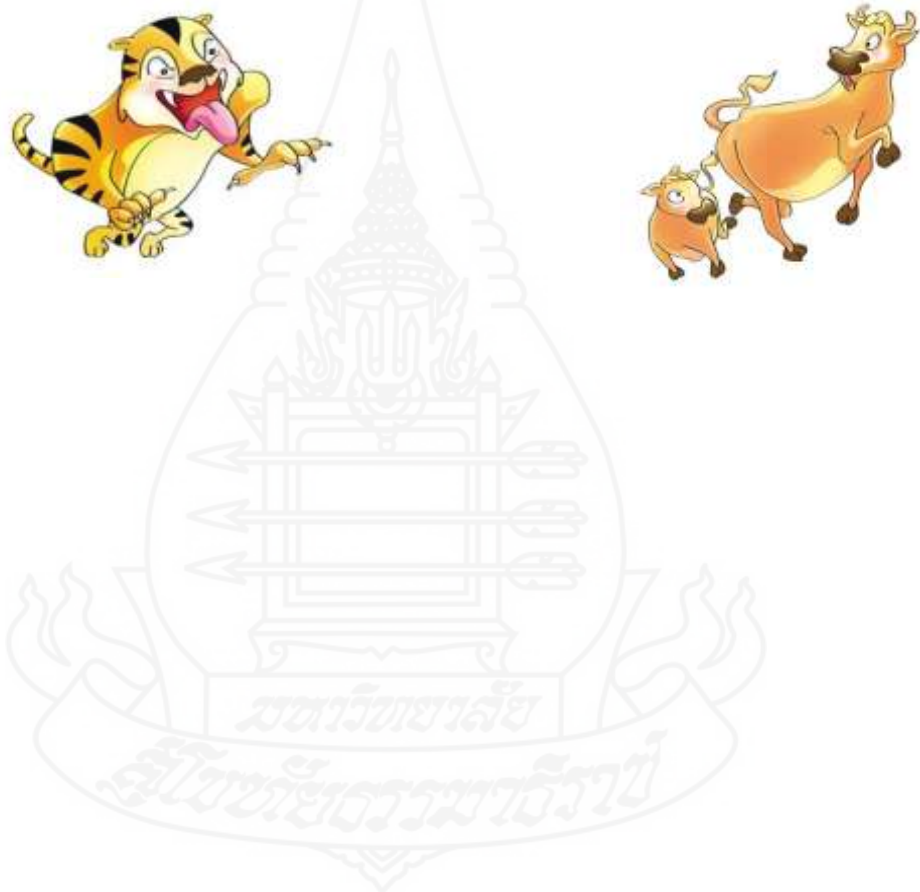
เสียงจ้วแม่ลูกที่ต่างอ่อนหวานขอตายแทนกันและกันแบบนี้เสื่อไม่เคยเห็นมาก่อน อันว่าสัตว์ทั้งหลายนั้นต่างก็ต้องการเอาชีวิตรอดทั้งนั้น แต่**บ้อ**สองแม่ลูกนี้ก็กลับมีความรักและน้ำใจที่แสนยิ่งใหญ่ยอมตายแทนกันได้ เสื่อเห็นแล้วจึงกินไม่ลง

“พวกเจ้าช่างมีน้ำใจต่อกันเหลือเกิน ยอมสละแม้ชีวิตให้กันและกัน ข้าขอให้พวกเจ้าจงอยู่ด้วยกันต่อไปเถิด” ว่าแล้วเสือกก็กระโจนเข้าป่าไปทันที

“โอ... แม่จ๋า เราไม่ตายแล้ว” ลูกบ๊อดีใจ “ขอบคุณท่านเสือกมาก” แม่บ๊อขอบคุณเสือก

บ๊อสองแม่ลูกอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขสืบมา และเมื่อทั้งสองได้ตายไปจากโลกนี้ไป ก็ได้เกิดเป็นดาวส่องแสงระยิบระยับอยู่บนท้องฟ้าในยามค่ำคืน ชื่อว่า ดาวบ๊อนั่นเอง

คำอธิบายท้ายเรื่อง

คำภาษาไทยแรก	คำภาษาอีสาน	คำภาษาไทยกลาง
บ่อ	งัว	วัว
ด้าว	ดาว	ดาว,ดวงดาว
บ่อน้อย	งัวน้อย	วัวตัวน้อย, วัวเกิดใหม่

ผู้เล่าเรื่อง : พระครูประโชติศาสนการ

ภาพ : นายนิติ โพธิ์สุ

กิจกรรมท้ายเรื่อง

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ตอบคำถามจากการอ่านนิทาน เรื่อง ตัวบ่อ

1. ลูกวัวน้อยมีคุณธรรมข้อใด

.....

.....

2. นักเรียนชอบตัวละครใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

.....

.....

3. ถ้านักเรียนเป็นแม่วัวจะกลับมาให้เสือกินหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

4. จงอธิบายคุณค่าที่ได้จากนิทานเรื่องนี้

.....

.....

5. นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดอะไร

.....

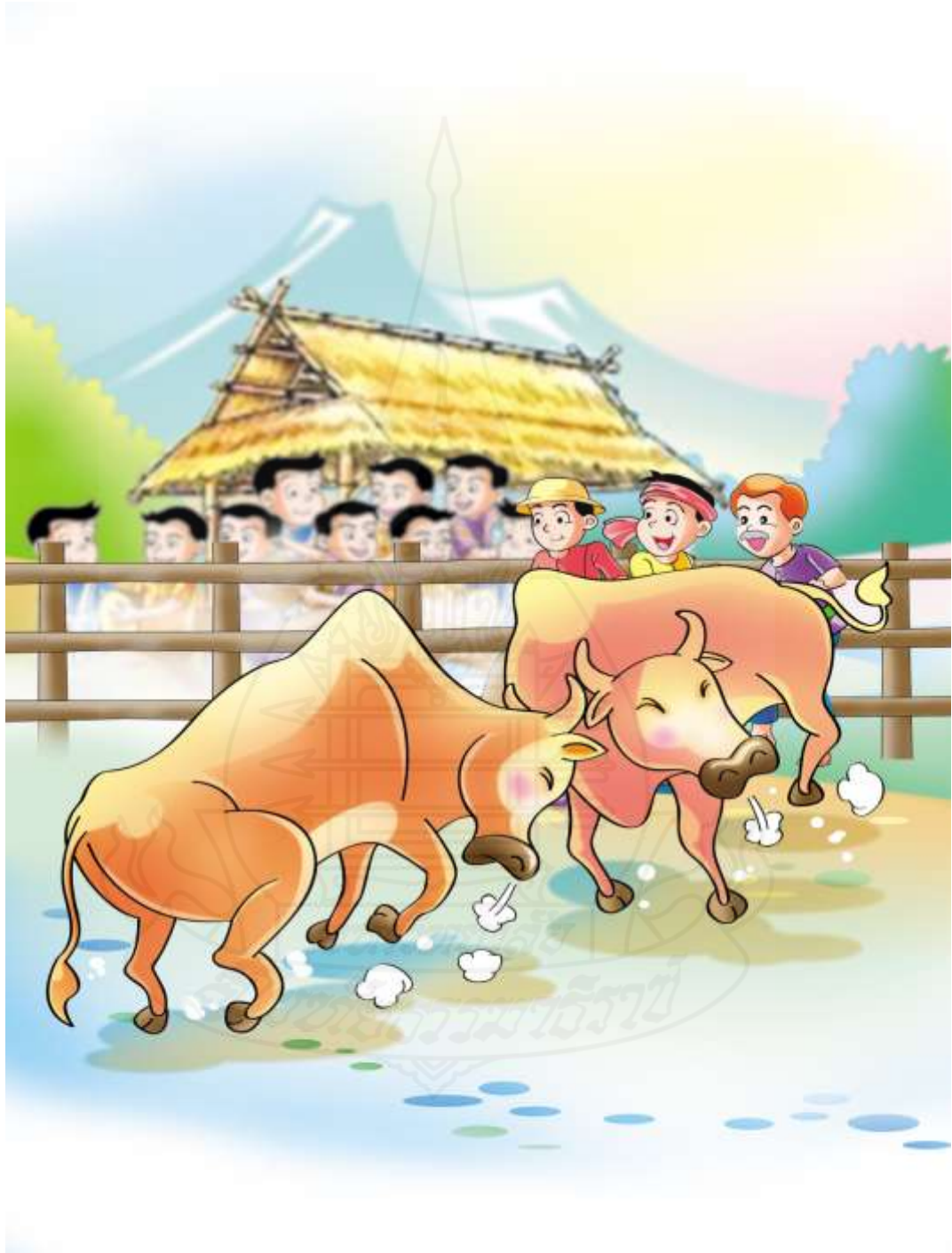
.....

ตอนที่ 2 กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนแต่งบทร้อยกรองเป็นกลอนสุภาพหรือกาพย์ยานี 11 เรื่องที่ประทับใจจากนิทานเรื่องนี้อย่างน้อยคนละ 2 บท

นิทานเรื่อง กำพรว้าตำบ่อ

11. นิทานเรื่อง กำพวดำบ่อ

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีผิวเมียคู่หนึ่งมีลูกชาย 2 คน คนแรกคลอดออกมาเป็นบ่อ คนที่ 2 เป็นคน ชื่อท้าวกำพวดำหลังจากพ่อแม่ตายแล้วทั้งสองก็ทำนา ในปีหนึ่งนั้นเกิดฝนแล้งทั้งสองพี่น้องไม่ได้ทำนา จึงชวนกันออกจากบ้านเดินทางไปยังถิ่นที่ต่างๆ อาศัยการตำ(ชน)บ่อแลกข้าวกินไปเรื่อยๆ แม้แต่ชนกับควาย ตำกับเสือและช้างก็ชนะมาหมด จนทำให้บ่อผู้เป็นพี่มีชื่อเสียง ความทราบถึงเจ้าเมือง เจ้าเมืองให้เสนาตามท้าวกำพวดำ และบ่อพี่ชายไปตำกับช้างของพระยา บ่อพี่สั่งน้องว่า ถ้าพี่ตายให้ถอดเอาเขาพี่ไว้แล้วแกะเป็นรูปพี่ไว้ น้องกำพวดำก็รับคำพอลงเวลาตำกับช้าง ช้างของเจ้าเมืองสู้ไม่ได้เจ้าเมืองจึงปล่อยงูเห่าออกมาสู้กับวัว ทั้งงูและวัวตายในสนาม ท้าวกำพวดำจึงถอดเอาเขาของพี่บ่อมาแกะเป็นรูปงูพี่ชายไว้ เจ้าเมืองได้รับเอาท้าวกำพวดำไว้เป็นคนรับใช้ด้วยความจำใจ

เจ้าเมืองหาอุบายฆ่าท้าวกำพวดำต่างๆ นานา เช่น ให้ถางป่าภูเขา ๓ ลูกให้เสร็จวันเดียว ให้ถางไร่ ปลูกข้าวในไร่ หรือให้สร้างปราสาทในทะเล ท้าวกำพวดำก็สร้างได้หมด โดยได้รับความช่วยเหลือจากพระอินทร์ ที่พระอินทร์ลงมาช่วยเพราะเห็นว่าท้าวกำพวดำเป็นคนดีไม่เคยเบียดเบียนผู้ใด

ในเวลาต่อมาเจ้าเมืองและเสนาอำมาตย์ลงไปจัดงานฉลองปราสาทหลังใหม่ ณ ปราสาทในทะเล จึงเกิดปาฏิหาริย์ปราสาทพังเจ้าเมืองและเสนาตายหมด ชาวเมืองจึงเชิฐท้าวกำพวดำได้ ขึ้นเป็นเจ้าเมืองปกครองบ้านเมืองแทนเจ้าเมืององค์เดิม ซึ่งเป็นคนใจบาปไม่รักษาคำพูด เช่น เอางูมาต่อสู้อกับพี่บ่อ และกลั่นแกล้งท้าวกำพวดำต่างๆ นานา จึงได้รับผลกรรมในคราวนี้ และเจ้าเมืองได้รับผลกรรมเก่าเมื่อชาติก่อน เคยเลี้ยงปลาแล้วได้เอาปลวกมาเคาะลงให้ปลากิน พอมาถึงชาตินี้จึงตกน้ำตายในปราสาทกลางทะเลให้ปลากินแทน ส่วนงูผู้พี่ของท้าวกำพวดำที่ถูกงูกัดตายนั้นก็เพราะเคยฆ่างูตายจึงมาใช้กรรมในชาตินี้ นิทานเรื่องนี้จึงเป็นอุทาหรณ์ได้สอนใจว่า

ผู้ที่มีอำนาจวาสนาสูงกว่า ไม่ควรรังแกคนที่ต่ำกว่าคนที่ไม่มีทางสู้ และให้ปฏิบัติแต่กรรมดีไม่ให้ทำความชั่ว ถ้าทำกรรมอันใดไว้จะได้รับผลกรรมนั้น

คำอธิบายท้ายเรื่อง

คำภาษาไทยแสง	คำภาษาอีสาน	คำภาษาไทยกลาง
ตำ	ชน	ชน
กำพม่า	กำพ้า	กำพม่า, ลูกไม่มีพ่อ แม่
บ่อ, งั่ว	งั่ว	วั่ว

ผู้เล่าเรื่อง : นางคำพา อุดชิตวาท

ภาพ : นายนิวัติ โพธิ์สุ

กิจกรรมท้ายเรื่อง

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ตอบคำถามจากการอ่านนิทาน เรื่อง กำพรว้าดำบ่อ

1. เจ้าเมืองมีนิสัยอย่างไร

.....

.....

2. นักเรียนชอบตัวละครใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

.....

.....

3. ถ้าเจ้าเมืองไม่ตายนักเรียนคิดว่าชีวิตของท้าวกำพรว้าจะเป็นอย่างไร

.....

.....

4. จงอธิบายคุณค่าที่ได้จากนิทานเรื่องนี้

.....

.....

5. นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดอย่างไร

.....

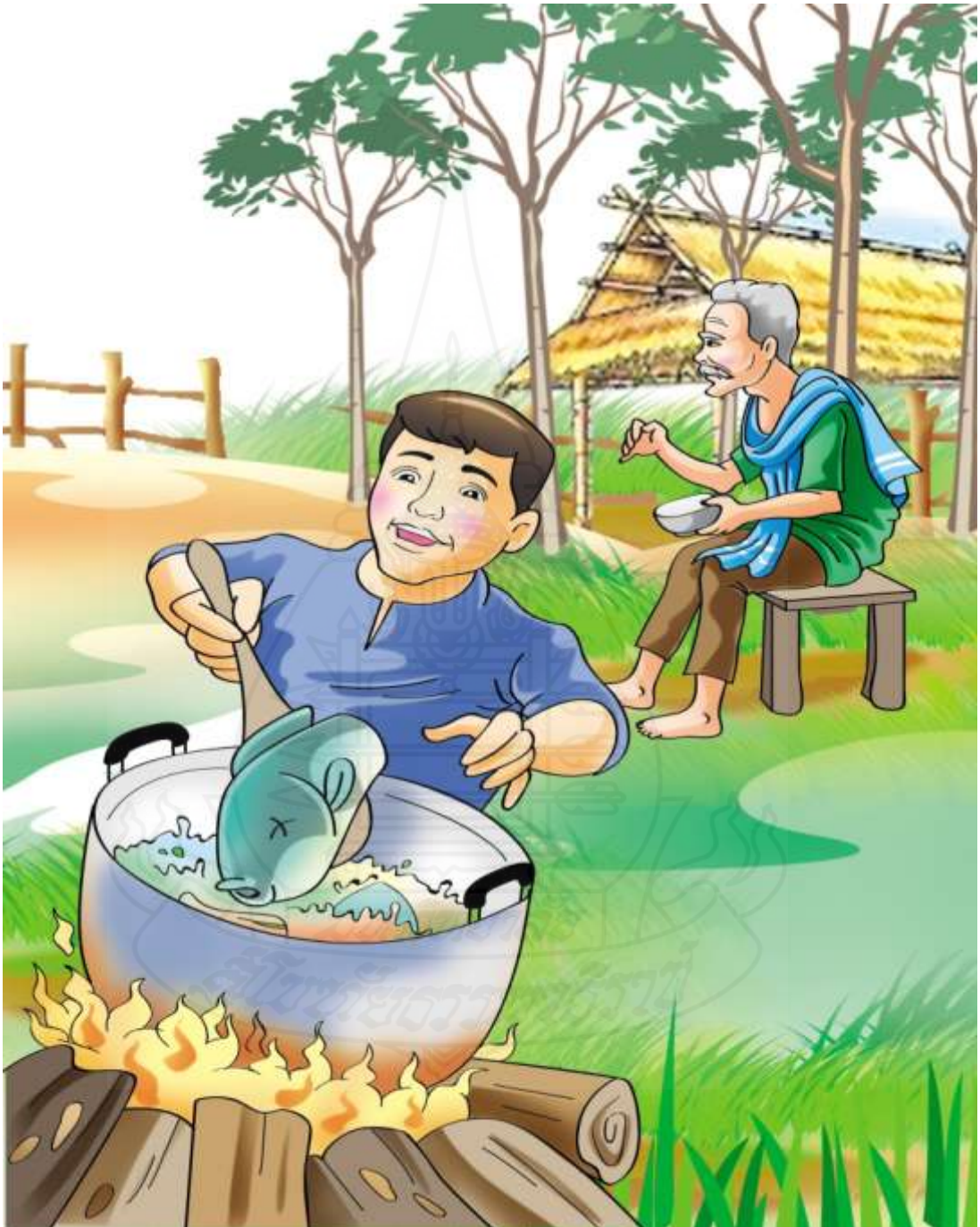
.....

ตอนที่ 2 กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่มไปสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับนิทานคุณธรรมที่ทำให้ประสบความสำเร็จในการทำงาน แล้วนำมาจัดทำเป็นหนังสือเล่มเล็ก

นิทานเรื่อง พ่อตากับหลีกโคย

12. นิทาน เรื่อง พ่อตากับหลีกโคย

เรื่องพ่อตากับหลีกโคยมีเรื่องแก้ลำกันอยู่ไม่สิ้นสุด เรื่องที่จะเล่าต่อไปนี้ก็เช่นกัน พ่อตากับหลีกโคยไปทำนาด้วยกัน พอตอนกลางวันหลีกโคยไปพยายามลอบ ได้ปลาช่อนตัวใหญ่มาทำอาหารมือเที่ยง คือนำมาต้มกิน ชาวอีสานถ้าต้มปลานิยมกินหัวและลำไส้ คงจะเห็นว่ามันอร่อยและมันดี เรื่องนี้ก็เช่นกัน พ่อตารีบตักเอาส่วนหัวและไส้ปลามากินก่อนพร้อมกับบอกหลีกโคยว่า “พอนะชอบกินต้มหัวปลาไส้ปลาเป็นที่สุดเลย ต้มปลาเมื่อไหร่อย่าลืมเหลือหัวปลาไว้ให้พอนะ” หลีกโคยรับคำได้แต่มองตาปริบๆ ผูกใจเจ็บเอาไว้ในใจเพราะหลีกโคยก็ชอบกินหัวปลาเหมือนกัน

หลายวันต่อมาหลีกโคยและพ่อตาก็ออกไปทำนาเช่นเคย พอตอนพักเหนื่อยหลีกโคยขึ้นจาก นาก่อนแล้วบอกว่าจะยามลอบที่ดักไว้ หลีกโคยได้ปลามาหลายชนิด เช่น ปลาตะเพียน ปลาช่อน และมีปราหลดแหรวมากกว่าปลาชนิดอื่นๆ หลีกโคยนำมาให้พ่อตาดูที่เถียงนา แล้วนำมาปรุงอาหารคือ ต้มปลาไว้ให้พ่อตากิน พ่อต้มปลาสุกก็จัดการกินก่อนพ่อต่าบอกว่ารีบไปดำนาต่อ ส่วนพ่อต่าจะกินทีหลัง หลีกโคยตักเอาปลาต้มออกมากินจดหมดเหลือไว้แต่ส่วนหัวของปราหลดแหรว ซึ่งปราหลดแหรวจะมีหัวแหลมเล็กนิดเดียว พอสังเกตเห็นว่าพ่อต่ากำลังเดินขึ้นมา หลีกโคยก็เดินลงไปเพื่อไปดำนาต่อพอสวนทางกันหลีกโคยก็บอกว่า “ผมทำต้มปลาไว้ในหม้อพ่อไปถึงกินได้เลยเอาแต่ส่วนที่พ่อชอบๆ ไว้ให้แล้ว” พ่อต่าดีใจรีบเดินขึ้นไปบนเถียงนาด้วยความหิว พอเปิดฝาหม้อออกดูก็แทบช็อก เพราะมีแต่หัวปราหลดแหรวเหลืออยู่ในหม้อ พ่อต่าต้องฝืนกินน้ำต้มปราหลดแหรวกับข้าวจนอิม แล้วลงไปดำนาต่อหลีกโคยก็ไม่สนใจว่าพ่อต่าเดินมาอยู่ข้างๆ จากนั้นพ่อต่าก็พูดว่า.....“หัวกะหัวตายห้ามึงโพดดอกบักทิต”

คำอธิบายท้ายเรื่อง

คำภาษาไทยแรก	คำภาษาไทยีสาน	คำภาษาไทยกลาง
พ่อดำ	พ่อเต่า	พ่อตา, พ่อของภรรยา
หลักโคย	ลูกเขย	ลูกเขย (สามีของลูกสาว)
เถียงนา	เถียงนา	กระท่อมนา
แก้ลำ	แก้ลำ	แก้แค้น
หยาม	ยาม	ไปดู, ไปหา
รอบ	ลอบ	เครื่องมือจับปลาสานด้วยไม้ เอา แช่ลงในน้ำเพื่อให้ปลาเข้าไปอยู่ ข้างในแล้วออกไม่ได้
ปราหลดแหรว	ปลดหลดแลว	ปลาน้ำจืดชนิดหนึ่งตัวยาวรี หัว เล็กแหลม เมื่อนำมาทำอาหารส่วน หัวเขาจะตัดทิ้งเพราะมันแข็งไม่ นิยมกิน
หัวกะหัวตายท่ามึง โพตดอกบักทิต	หัวกะหัวตายท่า มึงโพตดอกบักทิต	คำดำของพ่อตาไม่พอใจลูกเขยที่ เอาแต่หัวปลาหลดไว้ให้กิน

ผู้เล่าเรื่อง : วัลลภา แสนสุข

ภาพ : นายนิวัติ โพธิ์สุ

กิจกรรมท้ายเรื่อง

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ตอบคำถามจากการอ่านนิทาน เรื่อง พ่อตากับหลีกโคย

1. ลูกเขยในนิทานเรื่องนี้นิสัยอย่างไร

.....

.....

2. นักเรียนชอบตัวละครใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

.....

.....

3. นักเรียนเคยประกอบอาหารด้วยตัวเองหรือไม่ ถ้าเคยทำอาหารอะไร

.....

.....

4. นักเรียนเขียนชื่อปลาน้ำจืดที่รู้จักหรือเคยเห็นอย่างน้อย 10 ชื่อ

.....

.....

5. นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดอย่างไร

.....

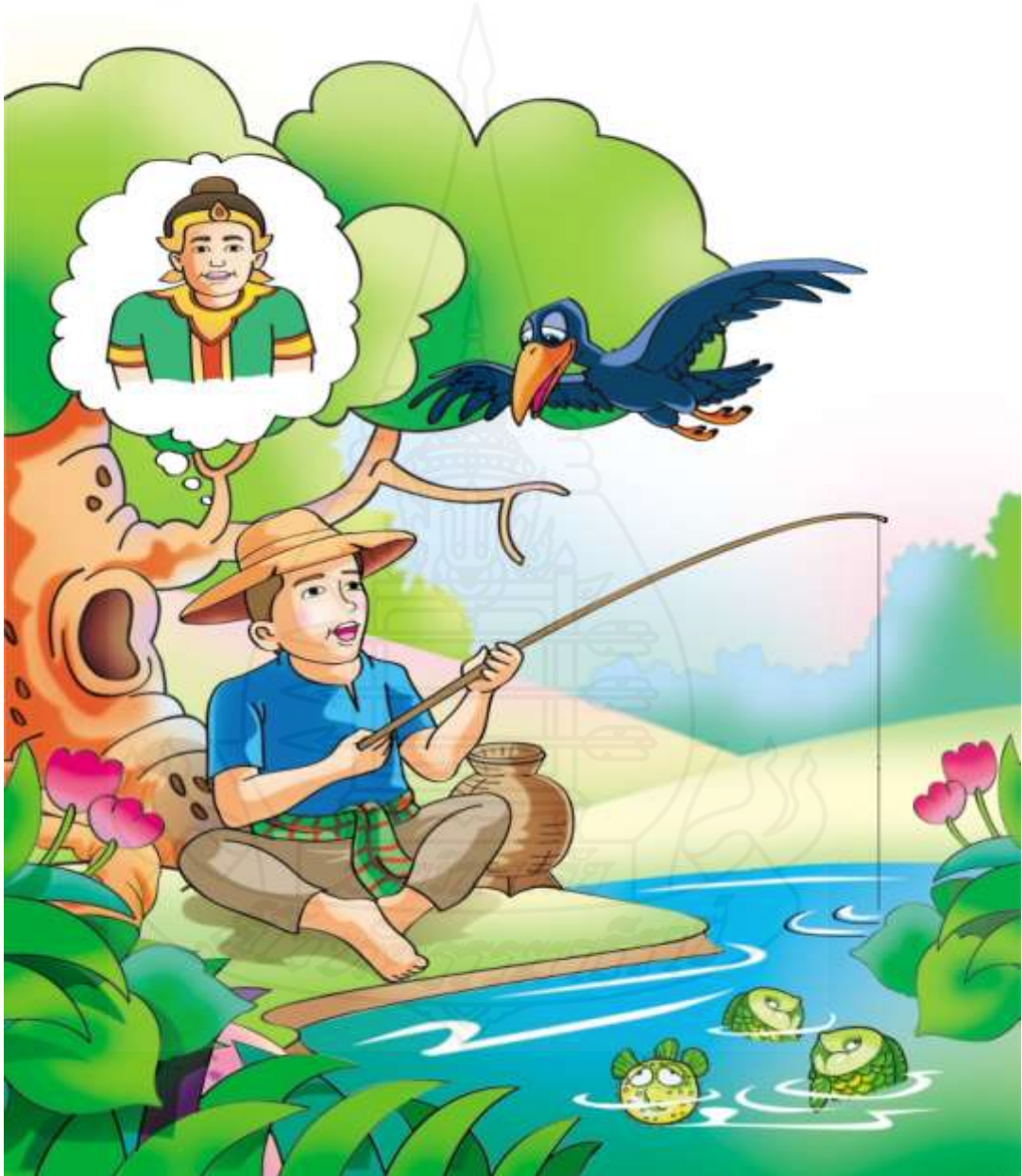
.....

ตอนที่ 2 กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนเขียนเรียงความ เรื่อง ชีวิตชาวนา

นิทานเรื่อง เสียดายมูลหาย

13. นิทานเรื่อง เลียสัตย์มูลหาย

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีชายคนหนึ่งตกปลาอยู่ริมหนองน้ำ ขณะนั้นมีอีกาตัวใหญ่มากบินมาจับกิ่งไม้ใกล้ๆ ริมหนองน้ำที่ชายคนนั้นนั่งตกปลาอยู่ อีกาพูดได้จึงร้องถามชายคนนั้นว่าเจ้าอยากเป็น พระยาหรือไม่ ถ้าอยากเป็นให้ลองชิมผลไม้พิเศษนี้ดู ถ้าหวานจะได้เป็นพระยา ถ้าขมได้เป็นอำมาตย์ แล้วอีกาก็บินลงมายืนผลไม้มือให้ชายตกปลากิน เมื่อชายตกปลาชิมผลไม้ดูปรากฏว่าเป็นรสขมแต่ด้วย ความโลภอยากเป็นพระยาจึงบอกไปว่ามีรสหวาน อีกาจึงบินไปที่เมืองซึ่งพระยาของเขาสวรรคต กำลังจะทำพิธีพระราชทานเพลิงศพในวันรุ่งขึ้น

อีกา บอกกับชายตกปลาว่าถ้าท่านได้เป็นพระยา ท่านต้องหาเนื้อควายมาให้ข้ากินเป็นอาหารทุกวัน ชายตกปลารับคำและให้สัตย์ญากับอีกาทันที จากนั้นอีกาจัดการขโมยหีบศพออกมาแล้วสับเปลี่ยนร่างชายตกปลาเข้าไปแทน แล้วนำหีบศพกลับไปไว้ที่เดิม นำซากศพของพระยา ตัวจริงแล้วไปทิ้งเสีย เมื่อถึงเวลาทำพิธีเผาศพ ชายตกปลาหรือพระยาตัวปลอมก็แสดงอาการว่าฟื้น ขึ้นมาเดินออกมาจากโลงศพ ประชาชนพากันแตกตื่นและต่างก็ดีใจ แต่แปลกใจที่ร่างกายหน้าตาของพระยาเปลี่ยนไป ไม่เหมือนคนเดิม และจำความอะไรไม่ได้เลย แต่ชาวเมืองก็ยังคงเคารพพระยาอยู่เหมือนเดิม

ชายตกปลาเมื่อได้เป็นพระยา ก็หลงอยู่ในมูล และลาภยศ สรรเสริญ จนลืมสัตย์ญ่าที่ให้ไว้กับอีกา อีกาจึงเข้ามาทวงสัตย์ญ่ากับพระยา แต่พระยาไม่สนใจ อีกาไม่พอใจจึงออกอุบายว่าจะพาพระยาไปเอาแก้วอันประเสริฐที่มีอยู่อีกเมืองหนึ่ง พระยาปลอมหลงเชื่อเลยไปด้วยกับอีกา อีกาจึงพาพระยากลับไปยังที่เดิม คือที่ริมบึงซึ่งเคยตกปลาอยู่ แล้วปล่อยพระยาตัวปลอมไว้ตรงนั้น

ชายตกปลาจึงหมดโอกาสเป็น พระยาอีกต่อไป และการที่ชาวเมืองยอมรับพระยาเมืองที่ฟื้นนั้น ก็เพราะเขากลัวถูกประหารชีวิต เขาไม่กล้าพูดตามความจริง ซึ่งเขาก็รู้ว่าตัวปลอม เพราะไม่มีความรู้ บริหารบ้านเมืองก็ไม่ได้ และการไม่รักษาสัตย์ญ่าที่ให้ไว้กับอีกา เขาจึงสูญเสียทุกสิ่งทุกอย่างไป กลับไปเป็นชายตกปลาเหมือนเดิม

คำอธิบายท้ายเรื่อง

คำภาษาแสง	คำภาษาอีสาน	คำภาษาไทยกลาง
ย่อ	ชื่อ	ความซื่อสัตย์
มูล	ทรัพย์, มูล	ทรัพย์สมบัติ

ผู้เล่าเรื่อง : นายขุน ไชยบิน

ภาพ : นายนิติ โพธิ์สุ

กิจกรรมท้ายเรื่อง

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ตอบคำถามจากการอ่านนิทาน เรื่อง เสียดสัตว์มูลหาย

1. อีกามีนิสัยอย่างไร

.....

.....

2. ชายหนุ่มมีนิสัยอย่างไร

.....

.....

3. นักเรียนชอบตัวละครใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

.....

.....

4. ถ้าชายหนุ่มปฏิบัติตามข้อตกลงที่ให้ไว้กับกาจะเป็นอย่างไร

.....

.....

5. นิทานเรื่องนี้ให้คติสอนใจอย่างไร

.....

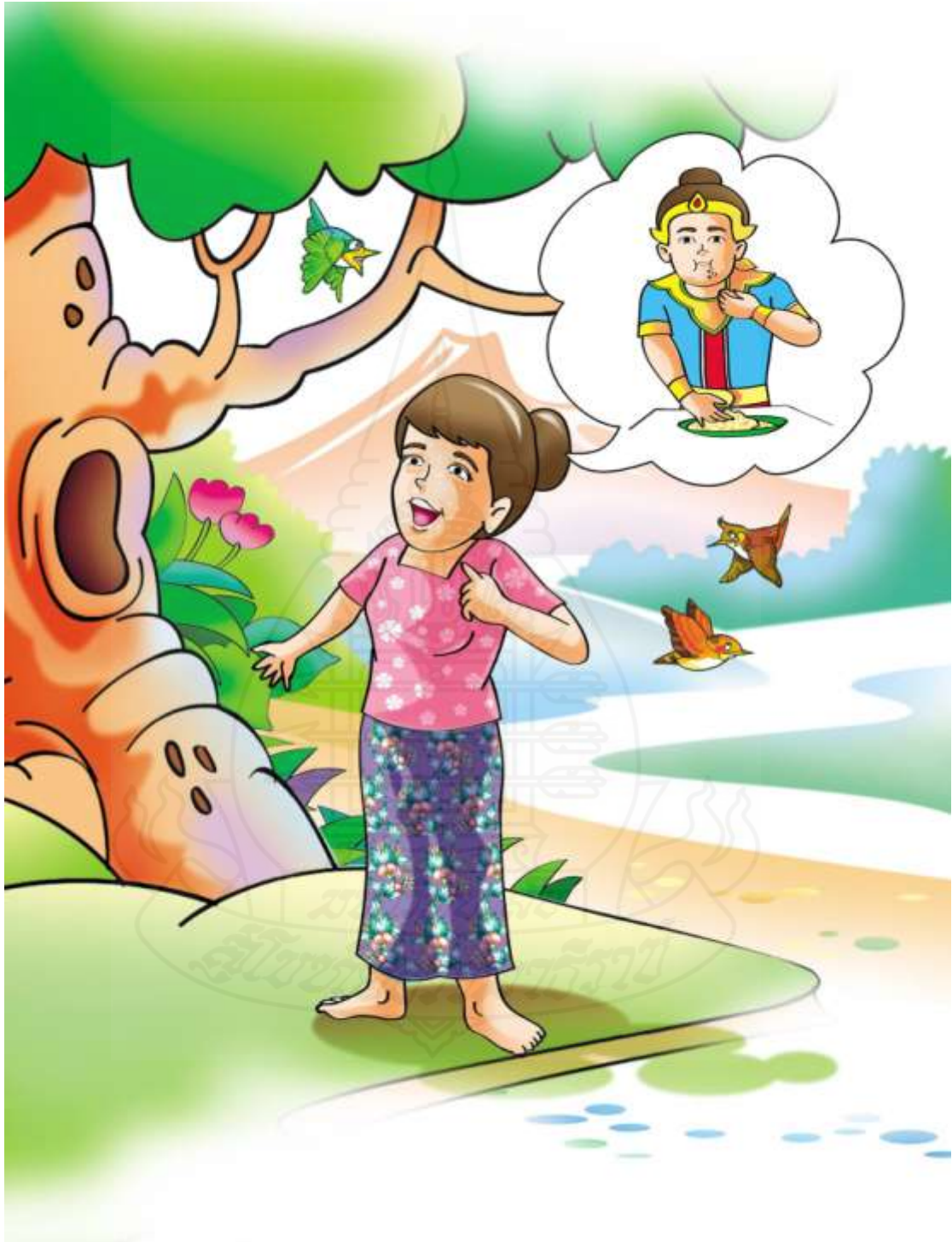
.....

ตอนที่ 2 กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มแล้วเขียนคำขวัญให้มีเนื้อหาที่มีคติสอนใจในการรักษา
คำพูด หรือเกี่ยวกับความซื่อสัตย์แข่งขันกันในห้องเรียน

นิทานเรื่อง แตนเพี้ยลายหมาเห่า

14. นิทานเรื่อง แต้นเพี้ยลายหมาเห่า

ณ หมู่บ้านแห่งหนึ่ง มีหญิงสาวคนหนึ่งเป็นคนปากจืดมาก ใครๆ เขาก็ไม่ยอมพูดด้วย นางชอบ**แต้นเพี้ยลาย** เมื่อนางเดินผ่านไปไหนก็จะโดนหมาเห่าและบางครั้งหมา ก็จะไล่กัดด้วย ชาวบ้านก็เล่าลือกันไปทั่ว ความทราบถึงเจ้าเมือง จึงให้เสนาไปตามมาพบ ๒ ครั้ง นางก็ไม่ยอมไปจนครั้งที่ ๓ จึงยอมไป เมื่อเจ้าเมืองถามว่าทำไมจึงไม่มาพบ นางก็ตอบว่ายังไม่เคยเห็นทหารไปเชิญเลย เพิ่งจะเห็นนี้แหละจึงได้มา เจ้าเมืองทราบว่านาง โทหกจึงจัดให้ไปเป็นคนทำครัวให้พระองค์ พระองค์เสวยแต่ร่ำอย่างเดียวและได้ห้ามนางว่าไม่ให้นำเรื่องนี้ไปบอกให้ใครรู้ให้เก็บเป็นความลับ หากนำไปพูดให้ใครฟังจะถูกประหารชีวิต

ต่อมานางปากจืดก็ทนไม่ไหว นางเดินไปเล่าเรื่องเจ้าเมืองกินรำ ให้ต้นตะเคียนฟัง ต่อมากลองของเจ้าเมืองแตกจึงให้เสนาไปตัดต้นตะเคียน มาทำกลองพอทำกลองเสร็จแล้วตีกลองที่ไรก็จะมีเสียงดังว่า “เจ้าเมืองกินรำ เจ้าเมืองกินรำ” เจ้าเมืองสงสัยจึงเอาหมอโหรมาทำนายดูจึงทราบว่า นางแม่ครัวปากจืดเป็นคนไปพูดให้ต้นตะเคียนฟัง พระองค์จึงสั่งให้เอานางไปประหารชีวิตเสีย เอาศพไปเผาที่วัด ในปีต่อมาสามเณรรูปหนึ่งเอาหัวกะโหลกนางปากจืดมาวางไว้ ใต้กุฏิ เป็นเหตุให้พระเณรพูดจาทะเลาะวิวาทกันไปทั้งวัด ชาวบ้านจึงมาประชุมกันหาสาเหตุ เมื่อทราบว่าสาเหตุมาจาก หัวกะโหลกผิอนางปากจืด จึงเอาไปทิ้งที่ป่าช้าเหมือนเดิมเรื่องจึงได้ยุติ

หลายปีต่อมาผิอนางปากจืดไปเกิดเป็นเต่านางเต่าได้ตีสนิทเป็นเพื่อนกับหงส์ ๒ ตัว และได้ขอให้หงส์พาบินไปชมท้องฟ้าบ้าง หงส์พาเต่าบินโดยให้เต่าเอาปากงับกัดไม้ไว้ แล้วหงส์ ๒ ตัวใช้เท้า จับไม้บินไปได้พ่ผ่านเมืองไปเด็กๆ พวกเขากร้องตะโกนว่า “หงส์หามเต่า หงส์หามเต่า” เต่าโมโหอยากด่าเด็กๆ จึงร้องด่าลงไปว่า “เด็กบ้าดูให้ตีสินีไม่ใช่หงส์หามเต่า แต่นี้เป็นเต่าหามหงส์ต่างหากละ” พอเต่าอ้าปากพูดปากเต่าก็หลุดจากไม้ ร่างของเต่าร่วงลงสู่พื้นกระดอง ขี้เต่ากระเด็นไปโดนคน คนจึงมีขี้เต่าไปจนถึงทุกวันนี้

คนเราจะตายก็เพราะปากหรือคำพูดนั่นเอง สิ่งใดไม่ควรพูดก็อย่าพูด เพราะอาจเกิดอันตรายต่อตนเองเหมือนกับเต่า

คำอธิบายท้ายเรื่อง

คำภาษาไทยแสก	คำภาษาอีสาน	คำภาษาไทยกลาง
แต่น,นุ่ง	นุ่ง	นุ่ง, สวมใส่
เพี้ย(เสื่อ)	ผ้า	เสื่อผ้า
หม่า,หมา	หมา	หมา,สุนัข

ผู้เล่าเรื่อง : นางสาวมาลี ปัญญาบุตร

ภาพ : นายนิวัติ โพธิ์สุ

กิจกรรมท้ายเรื่อง

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ตอบคำถามจากการอ่านนิทาน เรื่อง แต้นเพี้ยลายหมาเห่า

1. หญิงสาวมีนิสัยอย่างไร

.....

.....

2. นักเรียนชอบตัวละครใดมากที่สุด เพราะเหตุใด..

.....

.....

3. นิทานเรื่องนี้ถ้าเต่าไม่ตายจะเกิดอะไรขึ้น

.....

.....

4. ชื่อเรื่องว่า **นุ่งผ้าลายหมาเห่า** มีความหมายตรงกับสำนวนไทยว่าอย่างไรจงอธิบาย

.....

.....

5. นิทานนี้ให้ข้อคิดอย่างไร

.....

.....

ตอนที่ 2 กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโทษของการเสียมารยาทในการพูด และมารยาทในการพูดมีอะไรบ้าง ส่งผลดีและผลเสียต่อตนเองอย่างไรบ้างพร้อม ยกตัวอย่าง

รายชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑. นายเจริญ ฉิมพลี อายุ ๖๓ ปี ที่อยู่บ้านเลขที่ ๑๑ หมู่ที่ ๕ ต.ท่าเรือ อ.นาหว้า
จ.นครพนม
๒. นายบุญมี ก้อนกั้น อายุ ๖๐ ปี ที่อยู่บ้านเลขที่ ๑๔ หมู่ที่ ๕ ต.ท่าเรือ อ.นาหว้า
จ.นครพนม
๓. นายวิเชียร ก้อนกั้น อายุ ๕๕ ปี ที่อยู่บ้านเลขที่ ๑๕ หมู่ที่ ๕ ต.ท่าเรือ อ.นาหว้า
จ.นครพนม
๔. นายบัวขุน มาตชัยเคน อายุ ๗๖ ปี ที่อยู่บ้านเลขที่ ๙๙ หมู่ที่ ๕ ต.ท่าเรือ อ.นาหว้า
จ.นครพนม
๕. นางมะลิ ก้อนกั้น อายุ ๖๑ ปี ที่อยู่บ้านเลขที่ ๗๗ หมู่ที่ ๗ ต.ท่าเรือ อ.นาหว้า
จ.นครพนม
๖. นางสมเกียรติ อະคะสีวร อายุ ๖๑ ปี ที่อยู่บ้านเลขที่ ๖๑ หมู่ที่ ๕ ต.ท่าเรือ อ.นาหว้า
จ.นครพนม
๗. นายจอม ชัยปัญญา อายุ ๖๖ ปี ที่อยู่บ้านเลขที่ ๕๐/๑๘ หมู่ที่ ๗ ต.ท่าเรือ อ.นาหว้า
จ.นครพนม
๘. นายเสมียน ทะท่ามั่ง อายุ ๖๗ ปี ที่อยู่บ้านเลขที่ ๑๐ หมู่ที่ ๓ ต.ท่าเรือ อ.นาหว้า
จ.นครพนม
๙. นางปราณี สุทธิอาจ อายุ ๖๔ ปี ที่อยู่บ้านเลขที่ ๑๑๗ หมู่ที่ ๒ ต.นาหว้า อ.นาหว้า
จ.นครพนม
๑๐. พระครูประโชติศาสนการ อายุ ๕๔ ปี ที่อยู่เจ้าอาวาสวัดศรีมงคลบ้านตาลเจ้าคณะ
ตำบลท่าเรือ อ.นาหว้า จ.นครพนม
๑๑. นางคำพา อุบัติวาฬ อายุ ๕๙ ปี ที่อยู่บ้านเลขที่ ๑๑๕ หมู่ที่ ๒ ต.นาหว้า อ.นาหว้า
จ.นครพนม
๑๒. นางวัลลภา แสนสุข อายุ ๕๘ ปี ที่อยู่บ้านเลขที่ ๑ หมู่ที่ ๕ ต.นาหว้า อ.นาหว้า
จ.นครพนม

๑๓. นายขุน ไชยบิน อายุ ๖๔ ปี ที่อยู่บ้านเลขที่ ๑๑๒ หมู่ที่ ๒ ต.ท่าเรือ อ.นาหว้า

จ.นครพนม

๑๔. นางสุมาลี ปัญญาบุตร อายุ ๕๔ ปี ที่อยู่บ้านเลขที่ ๑๔๗ หมู่ที่ ๕ ต.นาหว้า อ.นาหว้า

จ.นครพนม

๑๕. นายพับ ไชยบิน อายุ ๘๕ ปี ที่อยู่บ้านเลขที่ ๒๐ หมู่ที่ ๒ ต.ท่าเรือ อ.นาหว้า

จ.นครพนม

๑๖. นางสุจิตรา คชะวรงค์ อายุ ๕๑ ปี บ้านเลขที่ ๑๔๘ หมู่ที่ ๕ ต.ท่าเรือ อ.นาหว้า

จ.นครพนม

บทที่ 3

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องนิทานพื้นบ้านไทแสก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนครพนม ครั้งนี้ สรุปผลได้ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.1.1 เพื่อสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องนิทานพื้นบ้านไทแสก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนครพนม

1.1.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้น

1.2 ขอบเขตของการศึกษา

1.2.1 หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องนิทานพื้นบ้านไทแสก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนครพนม จำนวน 15 เรื่อง นิทานแต่ละเรื่องมีคำอธิบายศัพท์ กิจกรรมท้ายเรื่อง และมีภาพประกอบ

1.2.2 การตรวจสอบคุณภาพของหนังสือ โดยผู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ ด้านการเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม ด้านนิทานพื้นบ้านไทแสก ด้านหลักสูตร และการจัดการเรียน การสอนภาษาไทย จำนวน 6 คน ประเมินโดยใช้แบบประเมินดัชนีความสอดคล้อง และให้นักเรียนโรงเรียนบ้านตาลราชูรุทิศ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม จำนวน 10 คน ประเมินโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า

1.3 การสร้างและการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม

ผู้ศึกษาได้วางแผนในการสร้างหนังสือ 2 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1.3.1 กำหนดลักษณะของหนังสือ ผู้ศึกษาได้กำหนดลักษณะหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ คือ เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อายุ 11-13 ปี แหล่งที่มาของเรื่องมาจากสภาพสังคม วัฒนธรรม ประเพณี สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น โดยเลือกนิทานพื้นบ้านชนเผ่าแสกที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นของจังหวัดนครพนม มาสร้างเป็นหนังสือ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้กำหนดชื่อหนังสือว่า “นิทานพื้นบ้านไทแสก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนครพนม” เนื้อหาประกอบด้วยนิทานพื้นบ้านซึ่ง

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในท้องถิ่นได้พิจารณาเลือก จำนวน 14 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง วายกับแช่ บาบเตอบูญมัน ทราบติกว่าคอนนูนติกว่านั้ง วายตูปตาบอด ท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไห เชียงเมียง ตอนเหลียนอยู่รองน็อก เชียงเมียง ตอนหรบเวียงแจ้น หมานก่องก้อย ยาพอกับจัวน้อย ด่าวบ้อ กำพร่าด่าวบ้อ พอตากับหลีกโคย เสียดัตย์มุลหาย แต่ยเพี้ยลายหมาเห่า ความรู้ประกอบคำอธิบายคำศัพท์ และกิจกรรมทำเรื่อง มี ความรู้ประกอบ คำอธิบายศัพท์ กิจกรรมทำเรื่อง เรื่องละ 2 ตอน และมีภาพประกอบเป็นภาพวาด

1.3.2 การสร้างหนังสือและการพัฒนาหนังสือ การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมมี ขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการสร้างหนังสือ ขั้นตอนปรับปรุงคุณภาพโดยอาศัยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และขั้นตอนตรวจสอบคุณภาพ โดยการนำหนังสือที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินอีกครั้ง และให้นักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง อ่านแล้วเก็บข้อมูล โดยได้ดำเนินการดังนี้

- 1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ววิเคราะห์ความสอดคล้องของมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี เนื้อหาหนังสือ คำอธิบายศัพท์และกิจกรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัยของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- 2) ศึกษาข้อมูลนิทานพื้นบ้านไทแสก โดยศึกษาจากเอกสาร บุคคลในท้องถิ่น คัดเลือกนิทานพื้นบ้านที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดตามหลักสูตร นำมาใช้ในการสร้างหนังสือ
- 3) ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวทางในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม
- 4) กำหนดโครงสร้างของหนังสือ โดยนำผลการศึกษารายละเอียดของหลักสูตรและกรอบของวรรณกรรมท้องถิ่นมาเป็นแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์ของหนังสือแล้วดำเนินการสร้างหนังสือ
- 5) สร้างแบบตรวจสอบคุณภาพหนังสือ 3 ชุด ชุดที่ 1 แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของขอบข่ายเนื้อหาที่นิทานโดยภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุดที่ 2 แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องเกี่ยวกับคุณภาพของหนังสือโดยผู้เชี่ยวชาญ ชุดที่ 3 แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า สำหรับนักเรียน
- 6) นำหนังสืออ่านเพิ่มเติมเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความชำนาญและมีประสบการณ์ด้านการสอนภาษาไทย มีความรู้ด้านนิทานพื้นบ้านไทแสกในจังหวัดนครพนม และด้านการสร้างหนังสือ จำนวน 3 คน พิจารณาประเมินคุณภาพของหนังสือ พร้อมให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงหนังสือ
- 7) นำหนังสือมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 คน อ่าน สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม

8) จัดทำรายงานสรุปผลการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องนิทานพื้นบ้าน
ไทแสกสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนครพนม

1.4 สรุปผลการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม

1.4.1 ลักษณะหนังสืออ่านเพิ่มเติม หนังสืออ่านเพิ่มเติม ที่สร้างขึ้นมีลักษณะ
ดังต่อไปนี้

หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้น เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษา ปีที่ 6 อายุระหว่าง 11-13 ปี แหล่งที่มาของหัวข้อเรื่องมาจากวรรณกรรมท้องถิ่น
เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้าน นำมาสร้างเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตร และตัวชี้วัดชั้นปีสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย ได้กำหนดชื่อหนังสือว่า นิทานพื้นบ้านไทแสก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
จังหวัดนครพนม โครงสร้างของเนื้อหาประกอบด้วยนิทานพื้นบ้านจำนวน 14 เรื่อง คำอธิบายศัพท์
กิจกรรมท้ายเรื่อง และภาพประกอบ ซึ่งเป็นภาพวาด แนวการเขียนเป็นแบบบันเทิงคดี รูปเล่ม
หนังสือใช้รูปเล่มมาตรฐานทั่วไป ขนาด 18.5 x 26 ซม. หรือขนาด 8 หน้ายก จำนวน 59 หน้า นิทาน
พื้นบ้านที่นำมาสร้างหนังสือได้แก่

- เรื่องที่ 1 วายกับแม่
- เรื่องที่ 2 บาบเตอบุญมัน
- เรื่องที่ 3 หราบดึกกว่าคอน นุนดึกกว่านั่ง
- เรื่องที่ 4 วายตูปตาบอด
- เรื่องที่ 5 ท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไห
- เรื่องที่ 6 เชียงเมียง ตอน เหลียนอยู่รองน็อก
- เรื่องที่ 7 เชียงเมียง ตอน หรบเวียงแจ่น
- เรื่องที่ 8 หมานก่องก้อย
- เรื่องที่ 9 ยาพอกับจ้วน้อย
- เรื่องที่ 10 ต้าวบ้อ
- เรื่องที่ 11 กำพรวดำบ้อ
- เรื่องที่ 12 พอตากับหลีกโคย
- เรื่องที่ 13 เสียสัตย์มูลหาย
- เรื่องที่ 14 แต้นเพี้ยลายหมาเห่า

1.4.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติม

1) การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้เชี่ยวชาญ

ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยใช้
แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งมีรายการประเมิน 6 ด้าน คือ

(1) ด้านรูปเล่มและการพิมพ์

ด้านการจัดทำรูปเล่มและการพิมพ์ โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมีความเห็นว่าทุกรายการประเมิน อยู่ในระดับที่เหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.66-1.00 ได้แก่ ชื่อเรื่องน่าสนใจ การออกแบบปกเหมาะสมกับเนื้อหา รูปเล่มและปกแข็งแรงทนทาน ขนาดของรูปเล่มเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้อ่าน ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้อ่าน และการพิมพ์ตัวสะกด การันต์ ถูกต้องตามหลักภาษาไทย

(2) ด้านภาพประกอบ

ด้านภาพประกอบมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมีความเห็นว่า การวางภาพประกอบและตัวอักษรมีความเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน มีภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของผู้อ่าน สวยงามน่าสนใจช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น ปริมาณภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา และสีของภาพประกอบทำให้น่าอ่าน อยู่ในระดับที่เหมาะสม

(3) ด้านเนื้อหา

ด้านเนื้อหามีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.66-1.00 โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมีความเห็นว่า เนื้อหาสนุกสนานเพลิดเพลิน ส่งเสริมจินตนาการ พัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคม เนื้อหาส่วนใหญ่ส่งเสริมจริยธรรมและคุณธรรม ช่วยให้ผู้อ่านเกิดแนวคิดและทัศนคติที่ดี ความยาวของเนื้อหามีความเหมาะสม การอธิบายคำศัพท์มีความชัดเจน และกิจกรรมท้ายบทมีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้อ่าน อยู่ในระดับที่เหมาะสม

(4) ด้านแนวการเขียน

ด้านแนวการเขียน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านมีความเห็นว่า การเริ่มเรื่องน่าสนใจ การดำเนินเรื่องชวนติดตาม และการจบเรื่องน่าประทับใจ อยู่ในระดับที่เหมาะสม

(5) ด้านภาษา

ด้านภาษา มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.66-1.00 โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมีความเห็นว่า ภาษาสละสลวย ภาษาที่ใช้ทำให้เกิดความคล้อยตาม และช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้อ่านอยู่ในระดับที่เหมาะสม

(6) ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

ประโยชน์ที่ได้รับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.66-1.00 โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมีความเห็นว่า ความรู้จากการอ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้ นักเรียนได้ข้อคิดด้านคุณธรรม เกิดความรู้สึกตระหนัก ภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน ได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านนิทาน และเกิดนิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับที่เหมาะสม

(7) ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยรวม

การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยรวมมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.66-1.00 จึงสรุปได้ว่าทุกรายการมีความเหมาะสม

2) การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยนักเรียน 10 คน

การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน ประเมินโดยใช้แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งมีรายการประเมินอยู่ 6 ด้าน ดังนี้

(1) ด้านรูปเล่มและการพิมพ์

นักเรียนมีความคิดเห็นด้านการจัดทำรูปเล่มและการพิมพ์

ในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.56$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้อ่านมีความเหมาะสมมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมา ได้แก่ ชื่อเรื่องน่าสนใจ รูปเล่มและปกแข็งแรงทนทาน จำนวนหน้ามีความเหมาะสมมีความเหมาะสมมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมาคือการออกแบบปกเหมาะสมกับเนื้อหาที่มีความเหมาะสมมากโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.30$)

(2) ด้านภาพประกอบ

นักเรียนมีความคิดเห็นด้านภาพประกอบ ในภาพรวมมีความ

เหมาะสมมากโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.88$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์มีความเหมาะสมมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมา ได้แก่ ภาพประกอบสวยงามน่าสนใจ ภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหาที่มีความเหมาะสมมากโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมาคือภาพประกอบช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้นและสีของภาพประกอบทำให้น่าอ่าน มีความเหมาะสมมากโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$)

(3) ด้านเนื้อหา

นักเรียนมีความคิดเห็นด้านเนื้อหา ในภาพรวมมีความเหมาะสม

มากที่สุด โดยีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.48$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การอธิบายคำศัพท์มีความชัดเจนมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.90$) รองลงมาได้แก่ เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการของผู้อ่าน กิจกรรมท้ายเรื่องมีความง่ายเหมาะสมกับผู้อ่าน มีความเหมาะสมมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.80$) รองลงมาคือเนื้อหาสนุกสนานเพลิดเพลินมีความเหมาะสมมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.70$)

(4) ด้านแนวการเขียน

นักเรียนมีความคิดเห็นด้านแนวการเขียน ในภาพรวมมีความ

เหมาะสมมากที่สุด โดยีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.53$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การดำเนินเรื่องชวนติดตาม

มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมาได้แก่ การเริ่มเรื่องน่าสนใจและการจบเรื่องน่าประทับใจมีคติสอนใจ มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$)

(5) ด้านภาษา

นักเรียนมีความคิดเห็นด้านภาษา ในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ภาษาที่ใช้ทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตามมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.80$) รองลงมาได้แก่ ภาษาสละสลวยและภาษาที่ใช้ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้อ่านมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$)

(6) ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

นักเรียนมีความคิดเห็นด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.58$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักเรียนได้ข้อคิดด้านคุณธรรม มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.80$) รองลงมาได้แก่ นักเรียนได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านนิทาน มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมาได้แก่นักเรียนเกิดนิสัยรักการอ่านมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60$)

(7) ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยรวม

การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยรวม พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นในภาพรวมทั้ง 6 ด้านมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านภาพประกอบมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.75$) รองลงมาได้แก่ ด้านภาษามีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมาได้แก่ ด้านด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.58$)

2. อภิปรายผล

ผลการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องนิทานพื้นบ้านไทยแสด พบว่าความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และนักเรียนเห็นว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นมีคุณภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยแสดงความคิดเห็นว่า

2.1 ด้านรูปเล่มและการพิมพ์

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าเป็นเรื่องน่าสนใจ รูปเล่มและปกแข็งแรงทนทาน ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน มีความเหมาะสมโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 สอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนที่เห็นว่า เรื่องน่าสนใจ รูปเล่มและปกแข็งแรงทนทาน ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) ในด้าน

รูปเล่มและการพิมพ์นี้สอดคล้องกับความคิดเห็นของ ชุติมา สัจจามันท์ (2543: 17) ที่กล่าวว่า หนังสือจะมีคุณค่าสำหรับผู้่านนั้น จะต้องรูปเล่มพอเหมาะกับเนื้อหาขนาดตัวอักษรเหมาะกับวัยของผู้่าน การเข้าเล่มแข็งแรงทนทาน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ด้านการจัดทำรูปเล่มและการพิมพ์หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีความเหมาะสมมากที่สุด

2.2 ด้านภาพประกอบ

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ มีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ระดับ 1.00 สอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนที่เห็นว่า ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) ความเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับ แนวคิดของ แม้นมาส ชวลิต (2546: 3-8) ว่าภาพประกอบมีความสำคัญที่จะทำให้หนังสือเป็นที่น่าสนใจ ภาพประกอบจะต้องมีสีสันสวยงาม วาดอย่างประณีตสอดคล้องกับเนื้อหาของรูปเล่ม และน่าสนใจ

สรุปได้ว่า หนังสือที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น ด้านภาพประกอบมีภาพประกอบสวยงาม น่าสนใจ เหมาะสมและสอดคล้องกับวัยของผู้่าน ทำให้ผู้่านสนใจในการอ่านมากขึ้นมีความเหมาะสมมากที่สุด

2.3 ด้านเนื้อหา

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการของผู้่าน การอธิบายคำศัพท์มีความชัดเจน มีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 สอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนว่าเนื้อหาส่งเสริมจินตนาการของผู้่าน การอธิบายคำศัพท์มีความชัดเจน มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จินตนา ไบกาชุยี (2542: 10) ที่กล่าวว่าเนื้อหาของนิทานสำหรับเด็กนั้นต้องมีความยากง่ายเหมาะสมกับวัย ความสามารถในการอ่าน น่าสนใจ มีความสนุกสนาน เนื้อหาไม่ยาวเกินไปหรือสั้นเกินไปและมีแนวคิดที่ชัดเจน

สรุปได้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น ด้านเนื้อหามีเนื้อหาที่ให้ความสนุกสนาน ส่งเสริมจินตนาการของผู้่าน กิจกรรมท้ายเรื่องและคำศัพท์ชัดเจน ทำให้ผู้่านได้รับความรู้ ข้อคิดและประโยชน์จากการอ่านมีความเหมาะสมมากที่สุด

2.4 ด้านแนวการเขียน

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ การดำเนินเรื่องชวนติดตาม มีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 สอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนว่า การดำเนินเรื่องชวนติดตาม มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) ซึ่งในด้านแนวการเขียนสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545: 43) ว่ามีลักษณะของหนังสือเพิ่มเติมที่ดีนั้น เนื้อหาตรงกับ ความสนใจ

ของเด็กแต่ละวัย มีดำเนินเรื่องทันใจ เนื้อเรื่องไม่สับสนวุ่น การดำเนินเรื่องเข้าใจชวนให้ติดตาม และให้ความรู้แปลกใหม่

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น ด้านแนวการเขียน การดำเนินเรื่องชวนติดตาม เหมาะกับการนำไปให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่านเพื่อให้เกิดนิสัยรักการอ่าน มีความเหมาะสมมากที่สุด

2.5 ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

ผู้เชี่ยวชาญมีความความคิดเห็นว่า นักเรียนได้ข้อคิดด้านคุณธรรม นักเรียนได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านนิทาน และเกิดนิสัยรักการอ่าน มีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ระดับ 1.00 สอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนว่า นักเรียนได้ข้อคิดด้านคุณธรรม นักเรียนได้รับความเพลิดเพลิน จากการอ่านนิทาน และเกิดนิสัยรักการอ่าน มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ จินตนา ไบกาชุยี (2542: 8) กล่าวว่า ลักษณะของหนังสือเพิ่มเติมที่ดีนั้น ช่วยให้เด็กได้รับความบันเทิง ช่วยสร้างจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาการเรียนรู้ด้านภาษาของเด็กให้เจริญงอกงาม ปลูกฝังคุณธรรม เจตคติ และแบบอย่างอันพึงประสงค์ให้เกิดกับเด็ก เนื้อหาสาระเหมาะสมกับวัยเป็นการป้องกันไม่让孩子ไปสนใจอ่านหนังสือที่ไร้สาระและล่อแหลม

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ นักเรียนได้ข้อคิดด้านคุณธรรม นักเรียนได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านนิทาน และเกิดนิสัยรักการอ่าน มีความเหมาะสมมากที่สุด

2.6 สรุปภาพรวมของหนังสือ

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องนิทานพื้นบ้านไทแสก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนครพนมที่สร้างขึ้น มีความเหมาะสมมากที่สุด สามารถนำไปพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนประถมศึกษา สาระ การอ่าน มาตรฐานที่ ท.1.1 ที่กำหนดไว้ว่า “ผู้เรียนสามารถใช้กระบวนการอ่านเพื่อสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต อีกทั้งเป็นการสร้างนิสัยรักการอ่าน” ตามตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำหนดไว้ว่า “นักเรียนสามารถอ่านจับใจความสำคัญจากเรื่องสั้น นิทานและเพลงพื้นบ้าน แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน อธิบายการนำความรู้และความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีมารยาทในการอ่าน”

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำหนังสือไปใช้

3.1.1 ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจวัตถุประสงค์และเนื้อหาของหนังสือให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถเสนอแนะผู้เรียนในการใช้หนังสือได้อย่างถูกต้อง

3.1.2 ในการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเล่มนี้ ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการอ่าน การเขียนภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.1.3 ในการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเล่มนี้ ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมท้ายนิทานแต่ละเรื่อง โดยครูผู้สอนเป็นผู้ตรวจสอบ

3.1.4 เนื้อหาที่นำมาสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมนี้ เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านไทยแสด ของจังหวัดนครพนม ซึ่งนอกจากครูผู้สอนจะจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้แนวคิดจากนิทานแล้ว ยังสามารถจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้ศึกษาเกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณี วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ค่านิยม ความเชื่อ สำนวนภาษาของชนเผ่าไทแสดในจังหวัดนครพนม จากนิทานได้อีกด้วย

3.2 ข้อเสนอแนะในการสร้างหนังสือครั้งต่อไปคือ

3.2.1 ในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไปควรจัดทำสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5 ด้วย เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน และเป็นการวางรากฐานการเกิดจิตสำนึกรักบ้านเกิดและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง

3.2.2 ข้อมูลที่เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านยังมีอยู่อีกเป็นจำนวนมาก การสร้างหนังสือควรให้ความสนใจและศึกษาหาแนวคิดจากนิทาน เพื่อสะท้อนภาพชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมของกลุ่มน้อยซึ่งได้แก่ชนเผ่าไทแสด ในจังหวัดนครพนม แล้วนำมาสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมก็จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคมปัจจุบันได้มากยิ่งขึ้น

3.2.3 ควรให้มีการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมในลักษณะอื่น ๆ และในระดับชั้นอื่น ๆ ให้มากขึ้น

3.2.4 ควรศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอน ผู้ปกครอง และบุคคลทั่วไปหรือ ผู้นำชุมชนของชนเผ่าไทแสด ในอำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ที่มีต่อการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2552) “หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551” กรุงเทพมหานคร ชุมชนุสสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- กิ่งแก้ว อรรถากร (2519) “คติชนวิทยา” กรุงเทพมหานคร ศุภสภา
- เกริก ยุ้นพันธ์ (2539) “การเล่านิทาน” กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น
- คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุในคณะกรรมการอำนวยการ จัดงาน
เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ (2542) “วัฒนธรรมพัฒนาการทาง
ประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา” จังหวัดนครพนม กรุงเทพมหานคร ศุภสภา
ลาดพร้าว
- เจตจิต คชฤทธิ์ (2554) “เด็กกับหนังสือ” กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์บ้านหนังสือ
- จรรยา คงกุล (2548) “บทคัดย่อ” จังหวัดนนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- จิตภา ปัดภัย (2552) “บทคัดย่อ” จังหวัดนนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- จินตนา ไบกาชุย (2536) “การเขียนสื่อการเรียนการสอน” กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น
_____. (2542) “เทคนิคการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก” กรุงเทพมหานคร ศุภสภา
ลาดพร้าว
_____. (2545) “การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก” กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น
- จุมพล วิเชียรศิลป์ (2542) “ครุภูมิศาสตร์ของแผ่นดิน” จังหวัดบุรีรัมย์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527) “การทำหนังสือสำหรับเด็ก” กรุงเทพมหานคร อมรการพิมพ์
_____. (2545) “วรรณกรรมสำหรับเด็ก” กรุงเทพมหานคร โสภณการพิมพ์
- ฉวีวรรณ ระวังค์ (2551) “บทคัดย่อ” จังหวัดนนทบุรี โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ชุตินา สัจจามันท์ และคณะ (2543) “การพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทย”
สถาบันการศึกษาไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
- ถวัลย์ มาศจรัส (2538) “เคล็ดลับการเขียนเรื่องสั้น” กรุงเทพมหานคร ออฟเซ็ทเพรส
_____. (2550) “การเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม” ๒๑ เซนจูรี่ กรุงเทพมหานคร
_____. (2545) “การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านและหนังสืออ่านเพิ่มเติม” กรุงเทพมหานคร
เลฟแอนลิปเพลส
- ธวัช ปุณโณทก (2525) “วรรณกรรมอีสาน” กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
_____. (2549) “นิทานพื้นบ้าน” กรุงเทพมหานคร อักษรเจริญทัศน์ อจท.

- บันลือ พฤกษ์วัน (2532) “มิติใหม่ในการสอนอ่าน” กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- บรรพต ศิริชัย (2537) “การอ่านและการพิจารณาวรรณกรรม” กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- ประคอง นิมมานเหมินทร์.(2555) “เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาภาษาไทย ๘”. นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ประพันธ์ ศรีทองสุด (2554) “บทคัดย่อ” จังหวัดนนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ปรีชา ชัยปัญหา (2549) “การวิจัยและพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์
ภาษาแสก กรณีศึกษา บ้านบะหว้า ตำบลท่าเรือ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสกลนคร
- ภิญญาพร รัตนประภา (2537) “การผลิตหนังสือเด็ก” กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
- แมนมาส ขวลิขิต (2540) “หนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน” กรุงเทพมหานคร จันทรเกษม
_____. (2555) “ปีการศึกษา 2546 ปีแห่งการอ่านและการเรียนรู้” วารสารวิชาการปีที่ 5
ฉบับที่ 11 พฤศจิกายน 2555
- ราชบัณฑิตสถาน (2554) “พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2556” กรุงเทพมหานคร
ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นส์
- เรไร ไพรวรรณ (2553) “คติชนและภูมิปัญญาไทย” กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
- เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์ (2543) “ภาษาถิ่นตระกูลไทย” กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- แมนมาส ขวลิขิต (2540) “หนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน” กรุงเทพมหานคร จันทรเกษม
- วิไล มาศจรัส (2539) “เทคนิคการเขียนการเล่านิทานสำหรับเด็ก” กรุงเทพมหานคร
ฟรีเมียร์เมย์ออฟเซ็ท
- วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ (2519) “ภาษาแสก” กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วิเชียร เกษประทุม (2547) “นิทานพื้นบ้าน” กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ พ.ศ.พัฒนา
- สนั่น มีขันหมาก (2537) “วิจารณ์วรรณกรรมสำหรับเด็ก” กรุงเทพมหานคร เทคโนโลยีชั้น
แอนด์แอดเวอร์ไทซิ่ง
- สุจิตรา คະชาวงค์ (2554) “กระดาดอัดสำเนา ภาษาแสก” ห้องสมุดประชาชนหมู่บ้านบะหว้า
อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537) “ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาทักษะทางภาษา หน่วยที่ 11-15
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- สุพัฒน์ สุกมลสันต์ (2537) “ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาทักษะทางภาษา” หน่วยที่ 9 สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

- สมพร จารุณี (2542) “คู่มือการเขียนบันทึงคดีและสารคดีสำหรับเด็ก” กรุงเทพมหานคร ครูสภา
ลาดพร้าว
- _____ (2538) “การพัฒนาหนังสือและเอกสารเพื่อการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา”
นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สมทรง บุรุษพัฒน์ (2543) “ภูมิศาสตร์ภาษาถิ่น” กรุงเทพมหานคร เอกพิมพ์ไทย
- สุรจิตต์ จันทรสภา (2543) “ปกิณกศิลป์วัฒนธรรมเล่ม6” จังหวัดบุรีรัมย์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
- เอกรัตน์ อุดมพร (2548) “รวมนิทานพื้นบ้านประจำจังหวัดภาคอีสาน” กรุงเทพมหานคร เรื่องแสง
การพิมพ์
- อารี สันหนวี (2550) “การสอนภาษาไทยแนวสมดุคภาษา” กรุงเทพมหานคร สมาคมเพื่อการศึกษา
เด็ก
- เอมอร เนียมน้อย (2551) “พัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณ์ด้วยวิธี SQ3R กรุงเทพมหานคร
พิมพ์ลักษณ์
- Roger, Dorothy. (2009) “The influence of “Pig in a Wig” supplementary reading
program on Primary Reading achievement at the grade one level”
<http://proquest.umi.com/pqdweb> index Retrive in 13 Jauary.
<http://www.tapee.ac.th/webtapee>

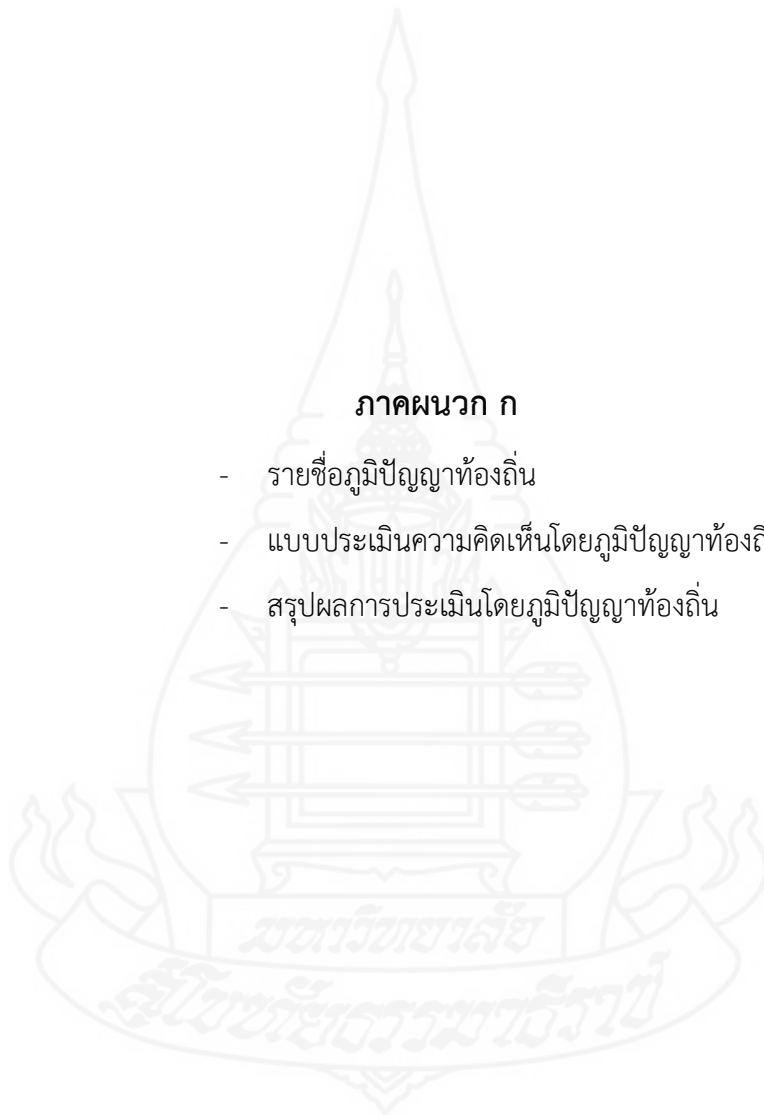

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- รายชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น
- แบบประเมินความคิดเห็นโดยภูมิปัญญาท้องถิ่น
- สรุปผลการประเมินโดยภูมิปัญญาท้องถิ่น

รายชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น

1. ชื่อ นายปรีชา ชัยปัญญา อายุ 65 ปี
 สถานที่ทำงาน บ้านเลขที่ 132 หมู่ที่ 5 ต.ท่าเรือ อ.นาหว้า จ.นครพนม
 วุฒิการศึกษา ศศ.ม. (สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา) มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
 ประสบการณ์ เป็นที่ปรึกษาและวิทยากรบรรยายด้านภาษาและวัฒนธรรมไทยแก่ จ.นครพนม และข้าราชการบำนาญ (เคยรับราชการครู)
2. ชื่อ นายเกษชัย มิ่งวงศ์ธรรม อายุ 58 ปี
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนราษฎร์สามัคคี ต.ท่าเรือ อ.นาหว้า จ.นครพนม
 วุฒิการศึกษา ค.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
 ประสบการณ์ ครูสอนวิชาภาษาไทย ชั้น ม.1-3 เป็นวิทยากรและที่ปรึกษาด้าน ภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้านในท้องถิ่น อ.นาหว้า จ.นครพนม
3. ชื่อ นางสุจิตรา คະสาวงศ์ อายุ 55 ปี
 สถานที่ทำงาน บ้านเลขที่ 148 หมู่ที่ 5 ต.ท่าเรือ อ.นาหว้า จ.นครพนม
 วุฒิการศึกษา จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนราษฎร์สามัคคี ต.ท่าเรือ อ.นาหว้า จ.นครพนม
 ประสบการณ์ เป็นที่ปรึกษาและทำงานร่วมกับ ศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและ วัฒนธรรมในภาวะวิกฤต สถาบันวิจัยภาษา มหาวิทยาลัยมหิดล ที่หมู่บ้านบะหว้า (แสก) อ.นาหว้า จ.นครพนม

แบบสอบถามความคิดเห็นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านความถูกต้องเหมาะสมของโครงร่างขอบข่ายเนื้อหาิทานพื้นบ้านไทแสก

คำชี้แจง โปรดพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมของโครงร่างขอบข่ายเนื้อหาตามลำดับ
หัวข้อต่อไปนี้

แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน

+1 ถูกต้องเหมาะสม

0 ไม่แน่ใจว่าถูกต้องเหมาะสมหรือไม่

-1 ไม่ถูกต้องเหมาะสม

ข้อ	หัวข้อ/เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็น		
		+1	0	-1
1.	นิทานประเภทความเชื่อ			
1.1	เรื่อง วายกับแม่			
1.2	เรื่อง วายตูปตาบอด			
1.3	เรื่อง หมานก่องก้อย			
1.4	เรื่อง ตำวบ้อ			
1.5	เรื่อง แต่ยเพี้ยลายหมาเห่า			
2.	นิทานประเภทคติธรรม			
2.1	เรื่อง บาปต่อบุญมัน			
2.2	เรื่อง หราบดีกว่าคอน นูนดีกว่านั่ง			
2.3	เรื่อง กำพร้าวตำบ้อ			
2.4	เรื่อง เสียสัตย์มูลหาย			
3.	นิทานประเภทสังคมประเพณีและวัฒนธรรม			
3.1	เรื่อง ทำวเจ็ดหวดเจ็ดไผ่			
3.2	เรื่อง เชียงเมียง ตอน เหลียนอยู่รองน็อก			
3.3	เรื่อง เชียงเมียง ตอน หรบเวียงแจ้น			
3.4	เรื่อง ยาพอกกับจ้วน้อย			
3.5	เรื่อง พ่อตำกับหลีกโคย			

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

( )

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผลการตรวจสอบคุณภาพของหนังสือโดยภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตารางผนวกที่ 1.1 ตารางแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพของหนังสือโดยภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านความถูกต้องเหมาะสมของโครงร่างขอบข่ายเนื้อหา

ข้อ	หัวข้อ/เนื้อหา	ความคิดเห็นของภูมิปัญญาท้องถิ่น			รวม	ระดับ IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1.	นิทานประเภทความเชื่อ						
1.1	เรื่อง วายกับแช่	1	1	1	3	1.00	เหมาะสม
1.2	เรื่อง วายตูปตาบอด	1	1	1	3	1.00	เหมาะสม
1.3	เรื่อง หมานก่องก้อย	1	1	1	3	1.00	เหมาะสม
1.4	เรื่อง ต้าวบ้อ	1	1	1	3	1.00	เหมาะสม
1.5	เรื่อง แต้ยเพี้ยลายหมาเห่า	0	1	1	2	.66	เหมาะสม
2.	นิทานประเภทคติธรรม						
2.1	เรื่อง บาปเตอบุญมัน	1	1	1	3	1.00	เหมาะสม
2.2	เรื่อง หราบดึกว่าคอน นุนดึกว่านัง	1	1	1	3	1.00	เหมาะสม
2.3	เรื่อง กำพรวดำบ้อ	1	1	1	3	1.00	เหมาะสม
2.4	เรื่อง เสียสัตย์มูลหาย	1	1	1	3	1.00	เหมาะสม
3.	นิทานประเภทสังคมประเพณีและวัฒนธรรม						
3.1	เรื่อง ทำวเจ็ดหวดเจ็ดไท						
3.2	เรื่อง เชียงเมียง ตอน เหลียนอยู่รองน็อก	1	1	1	3	1.00	เหมาะสม
3.3	เรื่อง เชียงเมียง ตอน หรบเวียงแจ้น	1	1	1	3	1.00	เหมาะสม
3.4	เรื่อง ยาพอกับจ้วน้อย	1	1	1	3	1.00	เหมาะสม
3.5	เรื่อง พ่อต่ากับหลีกโคย	1	1	1	3	1.00	เหมาะสม

จากตารางผนวกที่ 1.1 ตารางแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพของหนังสือโดยภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านความถูกต้องเหมาะสมของโครงร่างขอบข่ายเนื้อหาในแต่ละเรื่องเป็นรายข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ระดับ 0.66 - 1

ภาคผนวก ข

- รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ
- แบบประเมินความคิดเห็นโดยผู้เชี่ยวชาญ
- สรุปผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ชื่อ นายสถาพร ชูทองรัตน์

สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2
จังหวัดนครพนม

วุฒิการศึกษา ค.ม.(ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ประสบการณ์หรือความชำนาญ

ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ (รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2
จังหวัดนครพนม

2. ชื่อ นางสาวจินดา ลาโพธิ์

สถานที่ทำงาน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จังหวัดสกลนคร

วุฒิการศึกษา ค.ม. (หลักสูตรและการสอน)มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ประสบการณ์หรือความชำนาญ

- อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- อาจารย์สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
- อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรวิชาภาษาไทย

3. ชื่อ นายสถิตย์ ภาคมฤค

สถานที่ทำงาน คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จังหวัดสกลนคร

วุฒิการศึกษา ศศ.ม. (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ประสบการณ์หรือความชำนาญ

- อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- อาจารย์สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
- อาจารย์ที่ปรึกษาหลักสูตรวิชาภาษาไทย

แบบประเมินคุณภาพของหนังสือโดยผู้เชี่ยวชาญ
เกี่ยวกับคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมนิทานพื้นบ้านไทยแสง

คำชี้แจง โปรดพิจารณาในแต่ละข้อคำถามต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน

+1 เห็นด้วย
 0 ไม่แน่ใจ
 -1 ไม่เห็นด้วย

ข้อ	หัวข้อ/เนื้อหา	ระดับความคิดเห็น		
		+1	0	-1
1.	ด้านการจัดทำรูปเล่มและการพิมพ์			
1.1	ชื่อเรื่องน่าสนใจ			
1.2	การออกแบบปกเหมาะสมกับเนื้อหา			
1.3	รูปเล่มและปกแข็งทนทาน			
1.4	ขนาดของรูปเล่มเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้อ่าน			
1.5	ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้อ่าน			
1.6	การพิมพ์ตัวสะกด การันต์ ถูกต้องตามหลักภาษาไทย			
2.	ด้านภาพประกอบ			
2.1	การจัดวางภาพประกอบมีความเหมาะสมกับเนื้อหา			
2.2	ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์			
2.3	ภาพประกอบช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น			
2.4	ภาพประกอบสวยงามน่าสนใจ			
2.5	ภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา			
2.6	สีของภาพประกอบทำให้น่าอ่าน			
3.	ด้านเนื้อหา			
3.1	เนื้อหาสนุกสนานเพลิดเพลิน			
3.2	เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการของผู้อ่าน			
3.3	เนื้อหาส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคม			
3.4	เนื้อหาของนิทานส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม			
3.5	เนื้อหาช่วยให้ผู้อ่านเกิดแนวคิดและทัศนคติที่ดี			
3.6	ความยาวของเนื้อเรื่องมีความเหมาะสม			

ข้อ	หัวข้อ/เนื้อหา	ระดับความคิดเห็น		
		+1	0	-1
3.	ด้านเนื้อหา			
3.7	การอธิบายคำศัพท์ที่มีความชัดเจน			
3.8	กิจกรรมท้ายเรื่องมีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้อ่าน			
4.	ด้านแนวการเขียน			
4.1	การเริ่มเรื่องน่าสนใจ			
4.2	การดำเนินเรื่องชวนติดตาม			
4.3	การจบเรื่องน่าประทับใจมีคติสอนใจ			
5.	ด้านภาษา			
5.1	ภาษาสละสลวย			
5.2	ภาษาที่ใช้ทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตาม			
5.3	ภาษาที่ใช้ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้อ่าน			
6	ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ			
6.1	ความรู้จากการอ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน			
6.2	นักเรียนได้ข้อคิด ด้านคุณธรรม			
6.3	นักเรียนได้ความรู้เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมไทย			
6.4	นักเรียนเกิดความรู้สึกตระหนักและภาคภูมิใจในท้องถิ่น ของตน			
6.5	นักเรียนได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านนิทาน			
6.6	นักเรียนเกิดนิสัยรักการอ่าน			

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

( )

ตำแหน่ง

ตารางแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้เชี่ยวชาญ

ตารางผนวกที่ 2.1 ตารางแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือด้านการจัดทำรูปเล่มและการพิมพ์
โดยผู้เชี่ยวชาญ

	รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ระดับ IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	ด้านการจัดทำรูปเล่มและการพิมพ์					
1.	ชื่อเรื่องน่าสนใจ	1	1	1	1.00	เหมาะสม
2.	การออกแบบปกเหมาะสมกับเนื้อหา	1	1	1	1.00	เหมาะสม
3.	รูปเล่มและปกแข็งแรงทนทาน	1	1	1	1.00	เหมาะสม
4.	ขนาดของรูปเล่มเหมาะสมกับ ระดับชั้นและวัยของผู้อ่าน	1	1	1	1.00	เหมาะสม
5.	ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับ ระดับชั้นและวัยของผู้อ่าน	1	1	0	0.66	เหมาะสม
6.	การพิมพ์ตัวสะกด การันต์ ถูกต้อง ตามหลักภาษาไทย	1	1	1	1.00	เหมาะสม

จากตารางผนวกที่ 2.1 ด้านการจัดทำรูปเล่มและการพิมพ์ โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมีความเห็นว่าทุกรายการประเมิน อยู่ในระดับที่เหมาะสม ได้แก่ ชื่อเรื่องน่าสนใจ การออกแบบปกเหมาะสมกับเนื้อหา รูปเล่มและปกแข็งแรงทนทาน ขนาดของรูปเล่มเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้อ่าน ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้อ่าน และการพิมพ์ตัวสะกด การันต์ ถูกต้องตามหลักภาษาไทย โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.66 -1.00

ตารางผนวกที่ 2.2 ตารางแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือด้านภาพประกอบ โดยผู้เชี่ยวชาญ

	รายการประเมิน	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ระดับ IOC	แปลผล
		คนที่	คนที่	คนที่		
		1	2	3		
1.	การจัดวางภาพประกอบมีความเหมาะสมกับเนื้อหา	1	1	1	1.00	เหมาะสม
2.	ภาพประกอบบางส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์	1	1	1	1.00	เหมาะสม
3.	ภาพประกอบช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้ดีขึ้น	1	1	1	1.00	เหมาะสม
4.	ภาพประกอบสวยงามน่าสนใจ	1	1	1	1.00	เหมาะสม
5.	ภาพประกอบมีความเหมาะสมกับเนื้อหา	1	1	1	1.00	เหมาะสม
6.	สีของภาพประกอบทำให้น่าอ่าน	1	1	1	1.00	เหมาะสม

จากตารางผนวกที่ 2.2 ด้านภาพประกอบ โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมีความเห็นว่าทุกรายการประเมิน อยู่ในระดับที่เหมาะสม ได้แก่ การจัดวางภาพประกอบมีความเหมาะสมกับเนื้อหา ภาพประกอบบางส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ภาพประกอบช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้ดีขึ้น ภาพประกอบสวยงามน่าสนใจ ภาพประกอบมีความเหมาะสมกับเนื้อหา และสีของภาพประกอบทำให้น่าอ่านโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง = 1.00

ตารางผนวกที่ 2.3 ตารางแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือด้านเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ

	รายการประเมิน	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ระดับ IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1.	เนื้อหาสนุกสนานเพลิดเพลิน	1	1	1	1.00	เหมาะสม
2.	เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการของผู้อ่าน	1	1	1	1.00	เหมาะสม
3.	เนื้อหาส่งเสริมพัฒนาการด้าน สติปัญญา อารมณ์และสังคม	0	1	1	0.66	เหมาะสม
4.	เนื้อหาของนิทานส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรม	1	1	1	1.00	เหมาะสม
5.	เนื้อหาของนิทานช่วยให้ผู้อ่านเกิด แนวคิดและทัศนคติที่ดี	1	1	1	1.00	เหมาะสม
6.	ความยาวของเนื้อเรื่องมีความ เหมาะสม	1	1	1	1.00	เหมาะสม
7.	การอธิบายคำศัพท์มีความชัดเจน	1	1	1	1.00	เหมาะสม
8.	กิจกรรมท้ายเรื่องมีความยากง่าย เหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน	1	0	1	0.66	เหมาะสม

จากตารางผนวกที่ 2.3 ด้านเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมีความเห็นว่าทุกรายการประเมิน อยู่ในระดับที่เหมาะสม ได้แก่ เนื้อหาสนุกสนานเพลิดเพลิน เนื้อหาส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคม เนื้อหาของนิทานส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม เนื้อหาของนิทานช่วยให้ผู้อ่านเกิดแนวคิดและทัศนคติที่ดี ความยาวของเนื้อเรื่องมีความเหมาะสม การอธิบายคำศัพท์มีความชัดเจน กิจกรรมท้ายเรื่องมีความยากง่ายเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.66-1.00

ตารางผนวกที่ 2.4 ตารางแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือด้านแนวการเขียน โดยผู้เชี่ยวชาญ

	รายการประเมิน	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ระดับ IOC	แปลผล
		คนที่	คนที่	คนที่		
		1	2	3		
1.	การเริ่มเรื่องน่าสนใจ	1	1	1	1.00	เหมาะสม
2.	การดำเนินเรื่องชวนติดตาม	1	1	1	1.00	เหมาะสม
3.	การจบเรื่องน่าประทับใจและมีคติสอนใจ	1	1	1	1.00	เหมาะสม

จากตารางผนวกที่ 2.4 ด้านแนวการเขียน โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมีความเห็นว่าทุกรายการประเมิน อยู่ในระดับที่เหมาะสม ได้แก่ การเริ่มเรื่องน่าสนใจ การดำเนินเรื่องชวนติดตาม และการจบเรื่องน่าประทับใจและมีคติสอนใจ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง = 1.00

ตารางผนวกที่ 2.5 ตารางแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือด้านภาษา โดยผู้เชี่ยวชาญ

	รายการประเมิน	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ระดับ IOC	แปลผล
		คนที่	คนที่	คนที่		
		1	2	3		
1.	การใช้ภาษาสละสลวย	1	1	1	1.00	เหมาะสม
2.	ภาษาที่ใช้ทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตาม	1	0	1	0.66	เหมาะสม
3.	การใช้ภาษาช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้อ่าน	0	1	1	0.66	เหมาะสม

จากตารางผนวกที่ 2.5 ด้านภาษา โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมีความเห็นว่าทุกรายการประเมิน อยู่ในระดับที่เหมาะสม ได้แก่ การใช้ภาษาสละสลวย ภาษาที่ใช้ทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตาม และการใช้ภาษาช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้อ่าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.66-1.00

ตารางผนวกที่ 2.6 ตารางแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ
โดยผู้เชี่ยวชาญ

	รายการประเมิน	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ระดับ IOC	แปลผล
		คนที่	คนที่	คนที่		
		1	2	3		
1.	ความรู้จากการอ่านนิทานไทย สามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน	1	1	1	1.00	เหมาะสม
2.	นักเรียนได้ข้อคิดด้านคุณธรรม	1	1	1	1.00	เหมาะสม
3.	นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับภาษาและ วัฒนธรรมไทย	1	1	0	0.66	เหมาะสม
4.	นักเรียนเกิดความรู้สึกตระหนักและ ภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน	1	1	1	1.00	เหมาะสม
5.	นักเรียนได้รับความเพลิดเพลินจาก การอ่านนิทาน	1	1	1	1.00	เหมาะสม
6.	นักเรียนเกิดนิสัยรักการอ่าน	1	1	1	1.00	เหมาะสม

จากตารางผนวกที่ 2.6 ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมีความเห็นว่าทุกรายการประเมิน อยู่ในระดับที่เหมาะสม ได้แก่ ความรู้จากการอ่านนิทานไทยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันนักเรียนได้ข้อคิดด้านคุณธรรม นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมไทย นักเรียนเกิดความรู้สึกตระหนักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน นักเรียนได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านนิทาน และนักเรียนเกิดนิสัยรักการอ่าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง = 1.00

ตารางผนวกที่ 2.7 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้เชี่ยวชาญทุกด้านโดยรวม

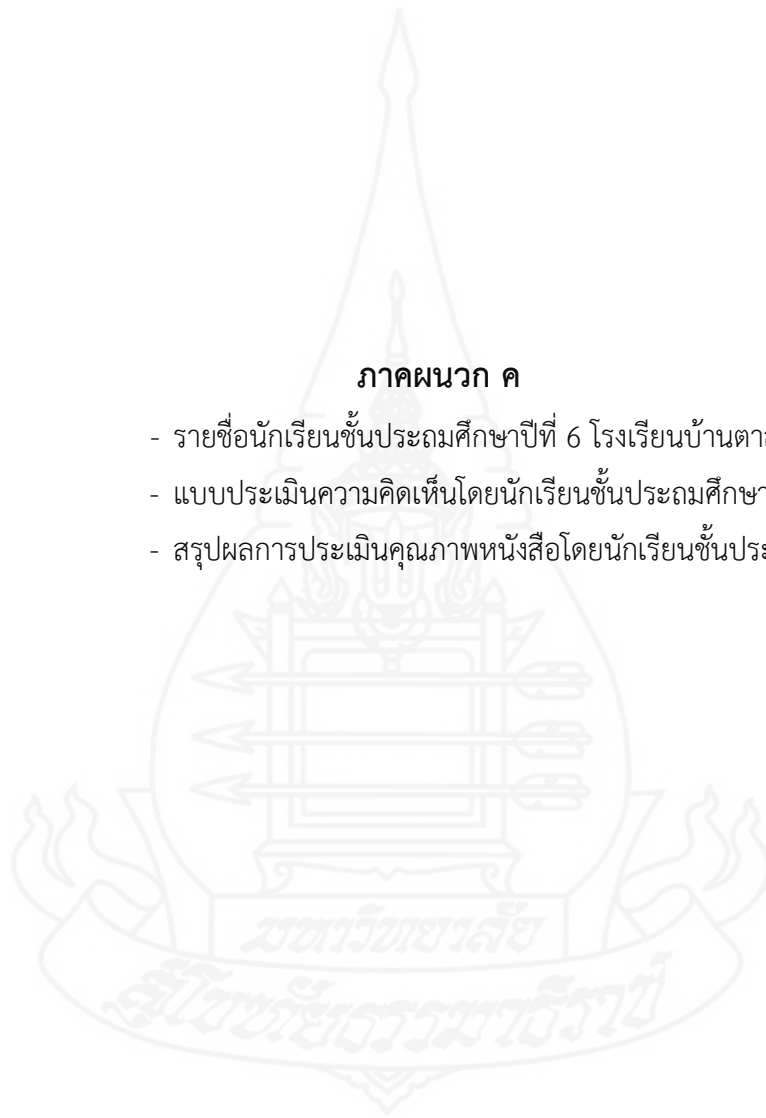
	รายการประเมิน	ระดับ IOC	แปลผล
1.	ด้านการจัดทำรูปเล่มและการพิมพ์	0.66-1.00	เหมาะสม
2.	ด้านภาพประกอบ	1.00	เหมาะสม
3.	ด้านเนื้อหา	10.66-1.00	เหมาะสม
4.	ด้านแนวการเขียน	1.00	เหมาะสม
5.	ด้านภาษา	0.66-1.00	เหมาะสม
6.	ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ	0.66-1.00	เหมาะสม

จากตารางผนวกที่ 2.7 เมื่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านได้พิจารณาภาพรวมทั้ง 6 ด้านมีความเห็นว่าทุกรายการประเมิน อยู่ในระดับที่เหมาะสม ได้แก่ ด้านภาพประกอบ และด้านแนวการเขียน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง=1.00 ส่วนด้านการจัดทำรูปเล่มและการพิมพ์ ด้านเนื้อหา ด้านภาษา และด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.66-1.00

ภาคผนวก ค

- รายชื่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านตาลราชูรุทิศ
- แบบประเมินความคิดเห็นโดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- สรุปผลการประเมินคุณภาพหนังสือโดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รายชื่อนักเรียน

โรงเรียนบ้านตาลราชภัฏอุทิศอำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

จำนวน 10 คน

1. เด็กชายพงศกร ทาหลง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เด็กชายตะวัน แก้วลา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เด็กชายพีรพงษ์ ยอดไม้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
4. เด็กชายธีรภัทร เปาอะนะ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
5. เด็กหญิงวันวิสา วงษาเนาว์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
6. เด็กหญิงปนัดดา น้อยนาง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
7. เด็กหญิงกฤติยา มารศิริ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
8. เด็กหญิงณัฐริกา น้อยนาง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
9. เด็กหญิงภัสสร น้อยนาง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
10. เด็กหญิงพีรธิดา ปัญญาสาร นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน

เกี่ยวกับคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมนิทานพื้นบ้านไทแสก

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านแต่ละข้อคำถามต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงระดับความคิดเห็นของนักเรียน

- 5 เห็นด้วยมากที่สุด
 4 เห็นด้วยมาก
 3 เห็นด้วยปานกลาง
 2 เห็นด้วยน้อย
 1 เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อ	หัวข้อ/เนื้อหา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	ด้านการจัดทำรูปเล่มและการพิมพ์					
1.1	ชื่อเรื่องน่าสนใจ					
1.2	การออกแบบปกเหมาะสมกับเนื้อหา					
1.3	รูปเล่มและปกแข็งทนทาน					
1.4	ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน					
1.5	จำนวนหน้ามีความเหมาะสม					
2.	ด้านภาพประกอบ					
2.1	ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์					
2.2	ภาพประกอบช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น					
2.3	ภาพประกอบสวยงามน่าสนใจ					
2.4	ภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา					
2.5	สีของภาพประกอบทำให้น่าอ่าน					
3.	ด้านเนื้อหา					
3.1	เนื้อหาสนุกสนานเพลิดเพลิน					
3.2	เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการของผู้อ่าน					
3.3	ความยาวของเนื้อเรื่องมีความเหมาะสม					
3.4	การอธิบายคำศัพท์มีความชัดเจน					
3.5	กิจกรรมท้ายเรื่องมีความง่ายเหมาะสมกับผู้อ่าน					

ข้อ	หัวข้อ/เนื้อหา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
4.	ด้านแนวการเขียน					
4.1	การเริ่มเรื่องน่าสนใจ					
4.2	การดำเนินเรื่องชวนติดตาม					
4.3	การจบเรื่องน่าประทับใจมีคติสอนใจ					
5.	ด้านการใช้ภาษา					
5.1	ภาษาสละสลวย					
5.2	ภาษาที่ใช้ทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตาม					
5.3	ภาษาที่ใช้ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้อ่าน					
6.	ด้านประโยชน์ที่ได้รับ					
6.1	ความรู้จากการอ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน					
6.2	นักเรียนได้ข้อคิด ด้านคุณธรรม					
6.3	นักเรียนเกิดความรู้สึกตระหนักรู้ และภาคภูมิใจ ในท้องถิ่นของตน					
6.4	นักเรียนได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่าน นิทาน					
6.5	นักเรียนเกิดนิสัยรักการอ่าน					

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านตาลราชภัฏอุทิศ

ตารางแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือนิทาน โดยนักเรียน

ตารางผนวก 3.1 ตารางแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือด้านการจัดทำรูปเล่มและการพิมพ์
โดยนักเรียน

	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
		5	4	3	2	1			
1.	ชื่อเรื่องน่าสนใจ	6	4	-	-	-	4.60	0.52	มากที่สุด
2.	การออกแบบปกเหมาะสมกับเนื้อหา	5	3	2	-	-	4.30	0.82	มาก
3.	รูปเล่มและปกแข็งแรงทนทาน	8	-	2	-	-	4.60	0.84	มากที่สุด
4.	ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน	8	1	1	-	-	4.70	0.67	มากที่สุด
5.	จำนวนหน้ามีความเหมาะสม	6	4	-	-	-	4.60	0.52	มากที่สุด
รวม							4.56	0.67	มากที่สุด

จากตารางผนวกที่ 3.1 พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นด้านการจัดทำรูปเล่มและการพิมพ์ ในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.56$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้อ่านมีความเหมาะสมมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมา ได้แก่ ชื่อเรื่องน่าสนใจ รูปเล่มและปกแข็งแรงทนทาน จำนวนหน้ามีความเหมาะสมมีความเหมาะสมมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมาคือการออกแบบปกเหมาะสมกับเนื้อหาที่มีความเหมาะสมมากโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.30$)

ตารางผนวกที่ 3.2 ตารางแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือด้านภาพประกอบ โดยนักเรียน

	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
		5	4	3	2	1			
1.	ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์	8	1	1	-	-	4.70	0.67	มากที่สุด
2.	ภาพประกอบช่วยให้ผู้อ่าน เข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น	6	2	2	-	-	4.40	0.84	มาก
3.	ภาพประกอบสวยงามน่าสนใจ	6	3	1	-	-	4.50	0.71	มาก
4.	ภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา	5	5	-	-	-	4.50	0.53	มาก
5.	สีของภาพประกอบทำให้น่าอ่าน	6	2	2	-	-	4.40	0.84	มาก
รวม							4.48	0.13	มาก

จากตารางผนวกที่ 3.2 พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นด้านภาพประกอบ ในภาพรวมมีความเหมาะสมมากโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.48$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์มีความเหมาะสมมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมาได้แก่ ภาพประกอบสวยงามน่าสนใจ ภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา มีความเหมาะสมมากโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมาคือภาพประกอบช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้นและสีของภาพประกอบทำให้น่าอ่าน มีความเหมาะสมมากโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$)

ตารางผนวกที่ 3.3 ตารางแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือด้านเนื้อหา โดยนักเรียน

	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
		5	4	3	2	1			
1.	เนื้อหาสนุกสนานเพลิดเพลิน	7	2	1	-	-	4.60	0.70	มากที่สุด
2.	เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการของผู้อ่าน	8	2	-	-	-	4.80	0.42	มากที่สุด
3.	ความยาวของเนื้อเรื่องมีความเหมาะสม	7	3	-	-	-	4.70	0.48	มากที่สุด
4.	การอธิบายคำศัพท์มีความชัดเจน	9	1	-	-	-	4.90	0.32	มากที่สุด
5.	กิจกรรมท้ายเรื่องมีความง่ายเหมาะสมกับผู้อ่าน	8	2	-	-	-	4.80	0.42	มากที่สุด
รวม							4.76	0.47	มากที่สุด

จากตารางผนวกที่ 3.3 พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นด้านเนื้อหา ในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.76$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การอธิบายคำศัพท์มีความชัดเจน มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.90$) รองลงมา ได้แก่ เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการของผู้อ่าน กิจกรรมท้ายเรื่องมีความง่ายเหมาะสมกับผู้อ่าน มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.80$) รองลงมาคือเนื้อหาสนุกสนานเพลิดเพลินมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.70$)

ตารางผนวกที่ 3.4 ตารางแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือด้านแนวการเขียน โดยนักเรียน

	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
		5	4	3	2	1			
1.	การเริ่มเรื่องน่าสนใจ	6	3	1	-	-	4.50	0.71	มาก
2.	การดำเนินเรื่องชวนติดตาม	7	2	1	-	-	4.60	0.70	มากที่สุด
3.	การจบเรื่องน่าประทับใจมีคติสอนใจ	6	3	1	-	-	4.50	0.71	มาก
รวม							4.53	0.70	มากที่สุด

จากตารางผนวกที่ 3.4 พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นด้านแนวการเขียน ในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.53$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การดำเนินเรื่องชวนติดตาม มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมาได้แก่ การเริ่มเรื่องน่าสนใจและการจบเรื่องน่าประทับใจมีคดียศอนใจ มีความเหมาะสมมากโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$)

ตารางผนวกที่ 3.5 ตารางแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือด้านภาษา โดยนักเรียน

	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
		5	4	3	2	1			
1.	ภาษาสละสลวย	6	3	1	-	-	4.50	0.71	มาก
2.	ภาษาที่ใช้ทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตาม	8	2	-	-	-	4.80	0.42	มากที่สุด
3.	ภาษาที่ใช้ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้อ่าน	6	3	1	-	-	4.50	0.71	มาก
รวม							4.60	0.61	มากที่สุด

จากตารางผนวกที่ 3.5 พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นด้านภาษา ในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ภาษาที่ใช้ทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตามมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.80$) รองลงมา ได้แก่ ภาษาสละสลวยและภาษาที่ใช้ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้อ่านมีความเหมาะสมมากโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$)

ตารางผนวกที่ 3.6 ตารางแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ
โดยนักเรียน

	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
		5	4	3	2	1			
1	ความรู้จากการอ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	6	3	1	-	-	4.50	0.71	มาก
2	นักเรียนได้ข้อคิดด้านคุณธรรม	8	2	-	-	-	4.80	0.42	มากที่สุด
3	นักเรียนเกิดความรู้สึกตระหนักรู้ และภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน	4	5	1	-	-	4.30	0.67	มาก
4	นักเรียนได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านนิทาน	7	3	-	-	-	4.70	0.48	มากที่สุด
5	นักเรียนเกิดนิสัยรักการอ่าน	7	2	1	-	-	4.60	0.70	มากที่สุด
รวม							4.58	0.59	มากที่สุด

จากตารางผนวกที่ 3.6 พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.58$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักเรียนได้ข้อคิดด้านคุณธรรม มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.80$) รองลงมาได้แก่ นักเรียนได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านนิทาน มีความเหมาะสมมากโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมาได้แก่ นักเรียนเกิดนิสัยรักการอ่านมีความเหมาะสมมากโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60$)

ตารางผนวกที่ 3.7 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยนักเรียนทุกด้านโดยรวม

ข้อ	หัวข้อ/เนื้อหา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ด้านการจัดทำรูปเล่ม	4.55	0.15	มากที่สุด
2.	ด้านเนื้อหา	4.48	0.13	มาก
3.	ด้านภาพประกอบ	4.75	0.16	มากที่สุด
4.	ด้านแนวการเขียน	4.53	0.70	มากที่สุด
5.	ด้านภาษา	4.60	0.61	มากที่สุด
6.	ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ	4.58	0.14	มากที่สุด
รวม		4.58	0.38	มากที่สุด

จากตารางผนวกที่ 3.7 พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นในภาพรวมทั้ง 6 ด้านมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านภาพประกอบมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.75$) รองลงมาได้แก่ ด้านภาษามีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมาได้แก่ ด้านด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.58$)

ที่ ศธ 0522.16 (บ) ว 127

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายสถาพร ชูทองรัตน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางฉวีวรรณ พรหมวัง นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การ
สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง นิทานพื้นบ้านไทแสก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน
บ้านตลาราชบุรีอุทิศ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าวนี้ นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บ
รวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว
แต่เพื่อให้ได้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีการมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับ
หลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้าน
การสร้างอ่านหนังสือเพิ่มเติม ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุง
เครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆ นักศึกษาจะนำเรียน
ด้วยตัวเอง

สาขาวิชาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดีจึง
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โทร 02-503-2870

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางฉวีวรรณ พรมวัง
วัน เดือน ปีเกิด	30 ตุลาคม 2505
สถานที่เกิด	203 หมู่ที่ 5 ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม
ประวัติการศึกษา	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (การประถมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2536 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2551
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านตาลราชบุรุษอุทิศ จังหวัดนครพนม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2
ตำแหน่ง	ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ (สาขาภาษาไทย) โรงเรียนบ้านตาลราชบุรุษอุทิศ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม
ผลงาน	รางวัล ครูต้นแบบปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ จาก สพฐ. ปีการศึกษา 2550 รางวัล ครูภาษาไทยดีเด่น จาก สพป. นครพนมเขต 2 ปีการศึกษา 2552 รางวัล หนึ่งแสนครูดี จาก ศรช. ปีการศึกษา 2554 รางวัล ครูสอนดี จาก สสค. ปีการศึกษา 2555 รางวัล เข้มแข็งชูเกียรติครูสุดี จาก ศรช. ปีการศึกษา 2556